

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา
จังหวัดอุทัยธานี

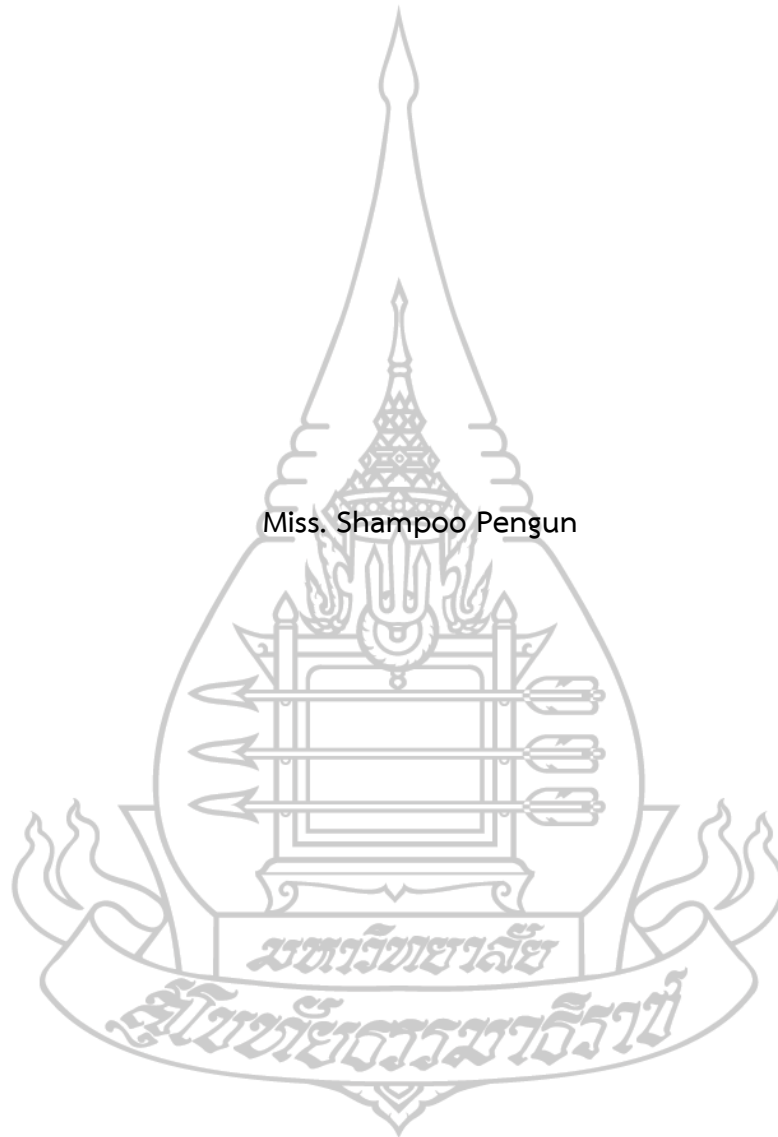

นางสาวแชมป์ เพ็งอุ้น

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2566

The Creation of a Supplementary Reading Entitled Place Names of
Ban Rai District for Grade 7 Students of Banraiwitthaya School
in Uthai Thani Province

Miss. Shampoo Pengun

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา จังหวัดอุทัยธานี
ชื่อและนามสกุล	นางสาวแชมป์ เฟื่องอ่อน
แขนงวิชา / วิชาเอก	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา จังหวัดอุทัยธานี

ผู้ศึกษา นางสาวแชมป์ เพ็ญอ่อน รหัสนักศึกษา 2602101095

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี และ 2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ 2) แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้ 1) หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 8 บท ได้แก่ (1) ความรู้เกี่ยวกับภูมินาม (2) สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี (3) ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ (4) ภูมินามตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม (5) ภูมินามตั้งตามพันธุ์ไม้ (6) ภูมินามตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ (7) ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน และ (8) ภูมินามตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ โดยแต่ละบทจะมีภาพประกอบและท้ายเรื่องจะมีกิจกรรมท้ายเรื่อง และ 2) ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าหนังสือดังกล่าวในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนก็มีความเห็นว่าหนังสือดังกล่าวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ หนังสือส่งเสริมการอ่าน ภูมินาม อำเภอบ้านไร่ มัธยมศึกษา

Independent Study title: The Creation of a Supplementary Reading Entitled Place Names of Ban Rai District for Grade 7 Students of Banraiwiththaya School in Uthai Thani Province

Author: Miss. Shampoo Pengun; ID: 2602101095;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction)

Independent Study Advisor: Thanarat Sirisawadi, Associate Professor; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this independent study were to 1) create a supplementary reading entitled Place Names of Ban Rai District for Grade 7 students of Banraiwiththaya School, Ban Rai district, Uthai Thani province; and 2) verify quality of the created supplementary reading.

The key informants were three experts on Thai language and 10 Grade 7 students, all of whom were purposively selected. The employed study tools were 1) a supplementary reading entitled Place Names of Ban Rai District, 2) a form for the experts to assess the appropriateness of the supplementary reading entitled Place Names of Ban Rai District, and 3) a questionnaire on the student's opinions toward the supplementary reading entitled Place Names of Ban Rai District. Statistics employed for data analysis were the mean, and standard deviation.

The research findings were as follows: 1) the supplementary reading entitled Place Names of Ban Rai District had contents comprising eight chapters: (1) Knowledge Concerning Place Names; (2) General Condition of Ban Rai District, Uthai Thani Province; (3) Place Names Established after Geographical Characteristics; (4) Place Names Established after the Environmental Characteristics of the Area; (5) Place Names Established after Conspicuous Plant Species; (6) Place Names Established after Occupational Characteristics; (7) Place Names Established after Hearsay, Legend, and Fairy Tales; and (8) Place Names Established after Other Causes; each chapter had illustrations and end-of-chapter activities; and 2) regarding the results of quality verification of the created supplementary reading, it was found that the experts had opinions that the overall appropriateness of the created supplementary reading was at the highest level, and the students also had opinions that the overall appropriateness of the supplementary reading was at the highest level.

Keywords : Supplementary reading, Place name, Ban Rai district, Secondary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำตลอดจนติดตามผลการศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระอย่างใกล้ชิดเสมอมาจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยและสมบูรณ์ ผู้ศึกษาค้นคว้ารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์แก้ไขเสนอแนะการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลงได้ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลในอำเภอบ้านไร่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน ครู กศน.ตำบลสังกัต์ สกร.ระดับอำเภอบ้านไร่ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล อีกทั้งยังได้รับความช่วยเหลือจากครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่-วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ในการประเมินคุณภาพของหนังสือ จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูโรงเรียนบ้านไร่-วิทยาอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีทุกท่าน และครอบครัวของผู้ศึกษาที่เป็นกำลังใจ สนับสนุน ส่งเสริมในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาหวังว่าการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่วงการการศึกษาต่อไป

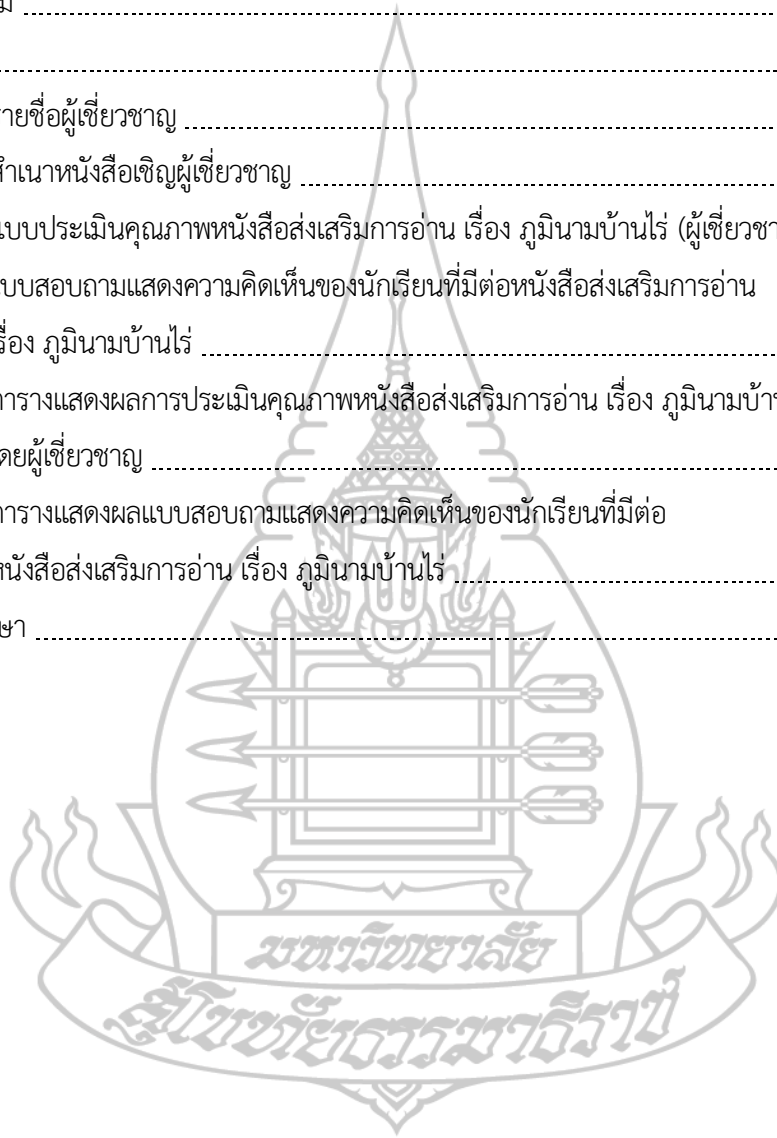
นางสาวแชมป์ เพ็ญอ่อน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
ขอบเขตการสร้างหนังสือ	3
กรอบและแนวคิดในการสร้างหนังสือ	3
แนวการสร้างและพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน	30
ประโยชน์ที่ได้รับ	34
บทที่ 2 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมิอนามบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุทัยธานี	35
บทที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับภูมิอนาม	41
บทที่ 2 สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี	45
บทที่ 3 ภูมิอนามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ	51
บทที่ 4 ภูมิอนามตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม	60
บทที่ 5 ภูมิอนามตั้งตามพันธุ์ไม้	65
บทที่ 6 ภูมิอนามตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ	75
บทที่ 7 ภูมิอนามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน	79
บทที่ 8 ภูมิอนามตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ	85
บทที่ 3 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการศึกษา	92
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	100

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	106
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	107
ข สำเนาหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ	109
ค แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามบ้านไร่ (ผู้เชี่ยวชาญ)	111
ง แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามบ้านไร่	114
จ ตารางแสดงผลการประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามบ้านไร่ โดยผู้เชี่ยวชาญ	117
ฉ ตารางแสดงผลแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามบ้านไร่	124
ประวัติผู้ศึกษา	131

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมไร้พรมแดน มีเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความก้าวหน้าอย่างมาก ทำให้เกิดความหลากหลายทางขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีศักยภาพทัดเทียมกับนานาประเทศนั้นก็คือ การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเยาวชนในชาติ เพราะการอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากวิทยาการและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การอ่านยิ่งมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ และการอ่านจะช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้รอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ ช่วยเสริมความคิด ทำให้เป็นคนฉลาดรอบรู้ การอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้านทุกโอกาส

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ และพัฒนาชีวิตซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้วยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ แนวคิดในการดำเนินชีวิต เป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ แต่นักเรียนที่ประสบปัญหาในการอ่านมักเกิดความเบื่อหน่ายต่อการอ่าน เป็นสาเหตุให้ประสบความล้มเหลวในด้านการเรียน ความสามารถด้านการอ่านจึงมีความจำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคนที่จะต้องมีการพัฒนาการอ่านให้ดีที่สุดและสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระวิชา เพราะถ้านักเรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านการอ่านได้อย่างดีแล้วย่อมเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเรียนในระดับอื่นๆ ได้ดีอีกด้วย (กฤษณา คิตติ, 2550)

ดังนั้นการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยการอ่านให้กับนักเรียนนั้น ต้องจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ วิธีแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองได้ นักเรียนและผู้สอนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกับสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสื่อประกอบการเรียนการสอนของนักเรียนในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองที่ดีที่สุดคือ การส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสื่อสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ใกล้และไกลตัว (ขวัญใจ เลิศฤทธิ์วิมานแมน, 2553)

เนื้อหาที่จะนำมาสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากครูเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจ และมีคุณค่ากับนักเรียน จะช่วยให้หนังสือนั้นสามารถพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียน และทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วย

ภูมินามเป็นการตั้งชื่อสถานที่ หมู่บ้าน วัด ถนน สะพาน แม่น้ำ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณี เป็นเรื่องที่มีคุณค่าและน่าสนใจ ดังนั้นการศึกษาเรื่องภูมินามจึงเป็นการศึกษาที่ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสังคมไทยในด้านคตินิยม ความเชื่อ ตำนาน อาชีพ สภาพภูมิศาสตร์ และวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ซึ่ง เสนหา บุญยรักษ์ และคณะ (2542) ได้กล่าวว่า ภูมินามวิทยาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับชื่อบ้านเมือง สถานที่สำคัญและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้แก่ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล ถนน สะพาน แม่น้ำ ถ้ำ น้ำตก ฯลฯ ซึ่งเป็นนามที่เรียกขานกันมานานนับสิบปี ร้อยปี นามเหล่านั้นปรากฏและปรุงแต่งโดยใช้ภาษาเป็นสื่อ ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ประวัติศาสตร์ สภาพสังคม ศาสนา และวิถีชีวิตของคนในสังคมต่าง ๆ ตลอดจนความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุพการี

ในการพัฒนาหนังสือเพื่อนำมาใช้พัฒนานักเรียนนั้น มีงานวิจัยที่ปรากฏนำมาสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน

เอื้อสุภา สองสว่าง (2551, น. 72-73) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง พระยาพิชัยดาบหัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.17 / 86.89 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการอ่านได้อย่างอิสระ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับบุคคลสำคัญมีความน่าสนใจ อานง่าย และสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้กับผู้อ่าน

กัญญาพร แก้วรักษา (2552, น. 73-75) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง สระแก้วเมืองนาอยู่สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และพบว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่พัฒนาขึ้นมีข้อมูลที่น่าสนใจ ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันมีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทยสะดวก ต่อการศึกษาค้นคว้าและฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ ๆ ที่แทรกอยู่ในหนังสือส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเป็นทักษะการคิดขั้นพื้นฐานที่นำไปสู่ การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาเห็นว่าอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีมีความน่าสนใจ ผู้ศึกษาจึงนำข้อมูลเรื่องภูมินามของหมู่บ้านแต่ละตำบลในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีมาสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยใช้ภูมินามของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีมาเป็นเนื้อหาในการเรียบเรียง เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตน เห็นคุณค่าและเกิดความรักความภาคภูมิใจอันจะส่งผลต่อการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

3. ขอบเขตการสร้างหนังสือ

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีเนื้อหาจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับภูมินาม สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ ภูมินามตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม ภูมินามตั้งตามพันธุ์ไม้ ภูมินามตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน และภูมินามตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ โดยแต่ละบทจะมีภาพประกอบ และท้ายเรื่องจะมีกิจกรรมท้ายเรื่อง

4. กรอบและแนวคิดในการสร้างหนังสือ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ดังนี้

- 4.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน
  - 4.1.1 ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
  - 4.1.2 ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
  - 4.1.3 องค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
  - 4.1.4 ลักษณะที่ดีของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
  - 4.1.5 ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
  - 4.1.6 ขั้นตอนการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน
  - 4.1.7 การจัดหน้าและรูปเล่มของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
  - 4.1.8 การประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

4.2 การอ่าน

4.2.1 ความหมายของการอ่าน

4.2.2 ความสำคัญของการอ่าน

4.2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

4.3 ความรู้เรื่องภูมินาม

4.3.1 ความหมายของภูมินาม

4.3.2 ประเภทของภูมินาม

4.4 ความรู้เกี่ยวกับอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

4.4.1 ประวัติความเป็นมา

4.4.2 เขตการปกครอง

4.4.3 ประเภทภูมินามอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

4.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออื่น ๆ

4.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมินาม

4.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน

4.1.1 ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน จัดเป็นหนังสือที่ส่งเสริมประสบการณ์ในการอ่านให้กับผู้เรียน นอกเหนือไปจากหนังสือเรียน มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหา และรูปแบบที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังต่อไปนี้ ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือที่ได้รับความสนใจในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้มากหลาย ดังนี้

จินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 7) ได้ให้ความหมายว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือ ที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น โดยให้ทั้งความรู้ ความคิดและสาระอันเป็นประโยชน์แกผู้อ่าน หรือมุ่งหมายให้ความบันเทิง เฟลิตเฟลิติน ประเทืองสติปัญญาหรือคุณธรรมอันดีงามแกผู้อ่าน โดยใช้แนวทางการเขียนที่แตกต่างกัน ถ้ามีเนื้อหาสาระให้ความรู้และสาระประโยชน์โดยตรง จะใช้แนวเขียนแบบสารคดี จัดเป็นประเภทหนังสือสารคดี แต่ถ้าเนื้อหาเน้นความบันเทิงเฟลิตเฟลิตินและจรรโลงจิตใจ และใช้แนวเขียนบันเทิงคดี จัดเป็นประเภทหนังสือบันเทิงคดี

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 4) ได้ให้ความหมายว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน หรือหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อเสนอเนื้อหาสาระ ความรู้ที่เกิดขึ้นจากความเป็นจริง มีแหล่งที่มาถูกต้อง สามารถใช้อ้างอิงเป็นความรู้ได้ มีการใช้ถ้อยคำสำนวน ที่เข้าใจง่าย ครอบคลุมเนื้อหา และอาจมีการวางความคิดรวบยอดไว้เป็นเป้าหมายสุดท้ายของการอ่าน

สนม ครูทเมือง (2550, น. 123) ได้ให้ความหมายว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่าน สร้างจิตสำนึกของผู้อ่านใหม่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน อยู่ตลอดเวลา ซึ่งหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น อาจเขียนเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง โดยการเชื่อมโยง เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย ซึ่งมีผลต่อการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่เพื่อส่งเสริมประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้อ่าน และมีส่วนช่วยในการส่งเสริมทักษะการอ่าน ตลอดจนปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โดยมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ใ้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินในการอ่าน

4.1.2 ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นเสมือนคลังแห่งความรู้ ความคิด และวิทยาการ ส่งเสริมให้ผู้อ่านได้รับความรู้ พัฒนาความคิด และวิทยาการ อันเป็นผลทำให้เกิดการพัฒนาทางปัญญา ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

จินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 8-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน สนองความต้องการ โดยเฉพาะผู้อ่านวัยเด็ก
2. ช่วยสร้างความคิดคำนึง และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญงอกงาม เด็กยิ่งอ่านมาก ยิ่งมีความแตกฉานในดานภาษา โดยเฉพาะในเรื่อง คำ ประโยค และข้อความ
4. ปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก
5. พัฒนาให้เด็กอ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง และเกิดนิสัยรักการอ่าน
6. ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย

สมพร จารุณัฐ (2544, น. 37-38) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญา โดยหนังสือส่งเสริมการอ่านจัดว่า เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ใ้กับผู้เรียน ได้แก่

1. การสังเกต โดยการกระตุ้นให้สังเกตสิ่งที่ปรากฏในภาพ เช่น การกระทำที่สังเกตได้ ความสัมพันธ์ของคน สัตว์ และสิ่งของที่ปรากฏในภาพ

2. การเปรียบเทียบ โดยการใช้นั่งสีภาพประกอบเรื่องเช่น ไข่เด็กไดดูและเปรียบเทียบ ภาพเกี่ยวกับสัตว์ รูปทรงเรขาคณิต วิวัฒนาการของสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงสถานที่และเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็สามารถนำมาให้เด็กพัฒนาความสามารถในการเปรียบเทียบได้

3. การจัดลำดับ หนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีการเรียบเรียงเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับ ซึ่งอาจจะเป็นไปตามวันและเวลาที่เกิดขึ้นก่อนหลัง จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องราวและความคิดให้เป็นไปตามลำดับ

4. การสรุปความ หลังจากที่ได้เด็กได้อ่านหนังสือแล้วควรให้เด็กเล่าเรื่องที่อ่าน จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการสรุปความ โดยการสรุปสิ่งที่สำคัญที่สุดจากเรื่องราวที่อ่าน ผกผันการแยกละเอียดจากสาระสำคัญ

5. การนำความรู้ไปใช้ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างสร้างสรรค์ เช่น การระบายสี การวาดรูป เป็นต้น

6. การวิพากษ์วิจารณ์ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพร้อมกับการอธิบายเหตุผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 112-114) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. หนังสือส่งเสริมการอ่านได้ช่วยในการจัดการเรียนรู้เกิดผลดียิ่งขึ้น เนื่องจากมีวิธีการเขียนที่น่าสนใจ ภาพประกอบมีสีสันที่สวยงาม มีเนื้อหาความรู้ที่เหมาะสมไม่มากจนเกินไป ช่วยให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดจากการอ่านแต่งหนังสือเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวสาระความรู้กว้างขวางเป็นความคิดลึกซึ้งอาจมีผลให้สามารถทำความเข้าใจสาระในหนังสือเรียนได้ดีขึ้นและทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. หนังสือส่งเสริมการอ่านได้เสริมประสบการณ์ หรือแนวคิดที่แตกต่างจากหนังสือเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงและเห็นความสำคัญของการศึกษาอยู่ตลอดเวลาตลอดจนกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิด เจตคติ และอภิปรายเรื่องราวที่อ่าน

3. หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการคนควาด้วยตนเอง ด้วยการมอบหมายให้นักเรียนศึกษาคนควาเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพิ่มเติม โดยทำงานเป็นกลุ่มแล้วนำผลการศึกษามาเสนอในรูปของรายงาน หรือนิทรรศการ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างนิสัยรักการอ่าน เปิดโอกาสให้ได้สำรวจความสนใจของตนเอง และศึกษาคนควาสาระความรู้และเรื่องราวต่าง ๆ ตามความสนใจได้อย่างไม่จำกัด

เอื้อสุภา สองสว่าง (2551, น. 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. มุ่งเน้นให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน มีความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีต่อการอ่าน
2. ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ฝึกการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยพัฒนาการใช้ภาษา ของเด็ก และพัฒนาทักษะการอ่านให้ดียิ่งขึ้น
3. ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน คุณธรรมและการกระทำดี ส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และ ประเพณีอันดีงาม
4. ฝึกให้เด็กเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จากความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่กล่าวไว้ข้างต้น

สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีคุณค่าต่อการพัฒนาการของผู้เรียนทุกวัย สามารถส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทางการใช้ภาษา ทางสติปัญญา ทางบุคลิกภาพ และทางสังคม อย่างไรก็ตามพัฒนาการของผู้เรียนในเรื่องดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยการพิจารณาเลือกสรรและการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากหนังสือที่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน ช่วยพัฒนาความคิด สติปัญญา เจตคติ ค่านิยม และจริยธรรม เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการดำเนินชีวิตการรู้จักตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

4.1.3 องค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านที่จัดพิมพ์ออกเป็นรูปเล่มที่ สมบูรณ์ที่สุด ควรมีองค์ประกอบต่าง ๆ ของหนังสือครบถ้วนทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการอ่านให้เติบโตด้วยความเพลิดเพลินได้เนื้อหาสาระ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ตลอดจนมีความสวยงามน่าอ่านและเก็บรักษา ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

จินตนา ไบกาชุยี (2542, น. 41-47) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. หัวข้อเรื่อง โดยมีความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ชุมชนรอบตัว ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และความสนใจในการอ่านของเด็ก
2. แกนเรื่อง มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ มีแกนเรื่องเพียงเรื่องเดียว หรือถ้ามีหลายเรื่อง ควรมีการเชื่อมโยงเป็นแนวเรื่องเดียวกัน
3. โครงสร้างเนื้อหา หรือโครงเรื่อง ประกอบด้วย บทนำเรื่อง บทเนื้อเรื่อง บทสรุปหรือบททายเรื่อง และอาจมีภาคผนวกด้วย
4. การออกแบบหนังสือ ได้แก่ ขนาดรูปเล่ม สนวนหนา สนวนกลาง และสวนท้ายของหนังสือ ภาพประกอบในเรื่อง และภาพปรวมไปถึงจำนวนหน้าทั้งหมด

สมพร จารุณี (2544, น. 78-81) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. สนวนนำเรื่องหรือบทนำเรื่อง คือข้อความที่ผู้เขียนเสนอไว้ในย่อหน้าแรก มีลักษณะการเขียนเป็นการเปิดเรื่องซึ่งยังไม่ใช่เป็นการกล่าวถึงเนื้อเรื่องจริง ๆ เพียงแต่เป็นการเกริ่นให้ผู้อ่านทราบว่าเขาจะได้อ่านเรื่องอะไรในย่อหน้าต่อ ๆ ไป บทนำเรื่องเป็นส่วนที่สำคัญมากของงานเขียน เพราะเป็นส่วนที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน เป็นส่วนที่อาจจะช่วยให้ผู้อ่านตัดสินใจว่าจะอ่านเรื่องต่อไปหรือไม่ ทราบถึงประโยชน์ของเนื้อหาสาระที่จะได้อ่านโดยผู้เขียนอาจขึ้นต้นด้วยการบอกผู้อ่านตรง ๆ ว่าเขากำลังจะกล่าวถึงเรื่องอะไร หรือใช้วิธีการ เสนอปัญหาเพื่อนำสู่การอภิปรายหรือการแก้ไขปัญหาซึ่งจะเป็นสาระสำคัญของงานเขียนต่อไป

2. สนวนเนื้อเรื่อง เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของงานเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านเพราะส่วนเนื้อเรื่องเป็นส่วนที่เกิดเป็นงานเขียนเรื่องนั้น ๆ ขึ้นมา ซึ่งอาจจะสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับขอบข่ายของเนื้อหาสาระตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เมื่อผู้อ่านได้อ่านจบแล้วควรได้รับประโยชน์ ตามจุดมุ่งหมายทุกประการ

3. สนวนสรุปเรื่อง คือข้อความสรุปสุดท้ายของเรื่อง เป็นข้อความที่ผู้เขียนเขียนปิดเรื่องภายหลังจากที่ได้กล่าวเนื้อเรื่องครบทุกเรื่องแล้ว และช่วยให้ผู้อ่านได้ใช้เวลาช่วงนี้ประมวลความคิดหรือขยายความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ได้อ่านมาแต่ต้น ผู้เขียนอาจใช้วิธีการเขียนสรุปเรื่องต่าง ๆ กัน โดยอาจจะเขียนสรุปประมวลสาระสำคัญของเรื่องที่ได้อ่านมาแล้วในบทนำเรื่องอีกครั้งหนึ่ง เพื่อช่วยดึงดูดผู้อ่านกลับมาที่ความคิดสำคัญอันเป็นจุดมุ่งหมายของงานเขียนทั้งเรื่อง หรือกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่กว้างขวางออกไป หรือเสนอแนะแง่มุมอื่นที่ผู้อ่านควรคิดหรือศึกษาต่อไปอีก

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 3-4) กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่ามีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ

1. ปก เป็นส่วนแรกที่สุดของเล่ม ทำหน้าที่ควบคุมรูปเล่ม และนำไปสู่เนื้อหาภายในเล่ม ดังนั้น ปกหนังสือจึงมีความสำคัญทั้งในด้านความคงทน งดงาม และความมีเสน่ห์เร้าใจ ปกหนังสือทั่วไปจึงมักใช้กระดาษที่แข็งและหนากว่าเนื้อหภายในเล่ม นอกจากนั้นยังมีภาพที่น่าสนใจ ชักชวนให้ติดตามเรื่องราวภายในเล่ม รวมทั้งชื่อหนังสือ และชื่อผู้เขียนเรื่องด้วย

2. เนื้อหา เป็นส่วนหลักของการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ตัวอักษรชนิดต่าง ๆ ที่อ่านง่าย ชัดเจน มีความต่อเนื่องกันไปตั้งแต่ต้นจนจบ เนื้อหาในหนังสือทุกเล่มควรเขียนถูกต้อง มีการจัดย่อหน้า และวรรคตอนอย่างเหมาะสม นอกจากนั้นยังอาจใช้ขนาดและแบบของตัวอักษร ช่วยเน้นให้การอ่านเป็นไปอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินมากขึ้น ซึ่งในส่วนของเนื้อหา ประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ ดังนี้

2.1 สนวนนำเรื่อง หรือบทนำเรื่อง คือข้อความที่ผู้เขียนเสนอไว้ในย่อหน้าแรกมีลักษณะ การเขียนเป็นการเปิดเรื่อง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

2.2 ส่วนเนื้อเรื่อง อาจจะสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ที่สำคัญคือส่วนเนื้อเรื่องต้องให้สารประโยชน์ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียนและการนำเสนอ ควรมึลักษณะที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและเข้าถึงสารประโยชน์ของเรื่องได้เป็นอย่างดี

2.3 ส่วนสรุปเรื่อง คือขอความສຸດທ້າຍຂອງເລື່ອງ ເປັນຂໍ້ຄວາມທີ່ເຊີນປັດເລື່ອງ ກຳລັງຈາກທີ່ໄດ້ກ່າວເລື່ອງຮັບທຸກເລື່ອງແລ້ວ ດ້ວຍອາຈເຊີນສຸບປະມວນສາສະກຳຄຳຂອງເລື່ອງ ຫຼືອາຈເຊີນກະຕຸ້ນໃຫ້ຜູ້ອາເກີດ ຄວາມຄິດທີ່ກວາງຂວາງອອກໄປ

3. ກຳປະກອບ ເປັນສ່ວນເສຣີມໃຫ້ກຳນຳເສນອເນື້ອຫາສາສະສມບູຣຸນຍິ່ງຂຶ້ນ ກຳປະກອບ ໄມ່ເພີຍແຕ່ຂວຍໃຫ້ເລື່ອງຣາວທີ່ນຳເສນອຂັດເຈນຮັບທຸກ ຍິ່ງທຳເນາທີ່ຕັກແຕງໃຫ້ເນັ່ງສິ່ງດັງກຳເພີ່ມຄວາມສ່ບາຍຕາສ່ບາຍໃຈໃນກອນອາໄສສິ່ງດ້ວຍ

ຈາກທີ່ນັກຄຳຮຶກຮຶກໄດ້ກ່າວເຖິງອັງຄະປະກອບຂອງເນັ່ງສິ່ງສ່ເສຣີມກອນດັງກ່າວ ຫ່າງຕັ້ນ ສຸບໄດ້ວ່າ ເນັ່ງສິ່ງສ່ເສຣີມກອນມິ່ງອັງຄະປະກອບທີ່ສຳຄຳ ຄື ປັກ ເນື້ອຫາແລະກຳປະກອບ ຈຶ່ງໃນສ່ວນຂອງເນື້ອຫາເປັນສ່ວນທີ່ສຳຄຳທີ່ສ່ເດັງໃຫ້ເຖິງຈຸດປະສັງຂອງເນັ່ງສິ່ງສ່ເສຣີມກອນ ດ້ວຍປະກອບດ້ວຍສ່ວນຍ່ອຍ 3 ສ່ວນ ຄື ສ່ວນນຳເລື່ອງ ສ່ວນເນື້ອເລື່ອງ ແລະສ່ວນສຸບເລື່ອງ ດັງນັ້ນໃນກອນສຳຣັງສຳຣັງເຊີນປະເທດ ເນັ່ງສິ່ງສ່ເສຣີມກອນສຳຣັງນັກເຣີນຣັບມັຍມັຍຄຳ ມິ່ງອັງຄະປະກອບທີ່ຄຳຮຶກຮຶກທຳຄວາມເຂົ້າໃຈແລະຄຳຮຶກຮຶກວ່າມິ່ງຣາຍລະເຣີຍດທີ່ສັມພັນເຊີມໂຍງຕັກຕັກອ່າຍໄປ ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ຮຶກຮຶກ ສັງເກຣາຫຼືສຳຣັງເຊີນປະເທດ ເພີ່ມສ່ມແລະມິ່ງຄວາມຕັກອອກອ່າຍມິ່ງຄວາມກຳ

4.1.4 ຄັກຊະນະທີ່ດີຂອງເນັ່ງສິ່ງສ່ເສຣີມກອນ

ເນັ່ງສິ່ງສ່ເສຣີມກອນ ເປັນກອນເຊີນດ້ວຍຈັບເນື້ອຫາມິ່ງປະເດັດໃດປະເດັດ ເນັ່ງແລ້ວແຕກອອກເປັນເລື່ອງຣາວ ເນັ່ງທີ່ຄວາມສ່ນຸກສ່ນານ ແລະມຸ່ງສ່ເສຣີມໃຫ້ຜູ້ອ່າຍເກີດທັກຊະກອນ ປັກຜິ່ງ ນິສັຍຮັກກອນໃຫ້ເກັດເດັກ ຫຼືຈຸດເນັ່ງເນື້ອຫາວິຊາໄດ້ວິຊາເນັ່ງ ຈຶ່ງປະເດັດທີ່ນຳມາແຕ່ງນີ້ໃນເນັ່ງເລັ່ມ ຄວາມປະເດັດເດີຍ

ກຸດຊາ ແສງເດຊ ແລະອຸໂຣ ສຸຊັດນີ (2545, ນ. 10) ແລະວິນັຍ ຣອດຈ່າຍ (2547, ນ. 12) ໄດ້ກ່າວເຖິງຄັກຊະນະທີ່ດີຂອງເນັ່ງສິ່ງສ່ເສຣີມກອນ ສຸບໄດ້ດັງນີ້

1. ມິ່ງກຳປະກອບ ເນັ່ງສິ່ງຈະຕ້ອມິ່ງກຳປະກອບເນື້ອຫາ ດ້ວຍເຊີນຄຳເປັນເນັ່ງສິ່ງສຳຣັງເດັກເລັກ ຈະມິ່ງກຳປະກອບທຸກຊັບ ສີ່ແລະຂ່າວຂອງກຳປະກອບຈະຕ້ອມິ່ງສ່ມກັບວິຊາແລະຈິດວິທຳ

2. ກອນເຊີນຕັກອັກຊັບ ຄັກຊະນະຂອງຕັກອັກຊັບ ຕ້ອມິ່ງໄປຕາມຮູບແບບທີ່ຖືກຕ້ອມິ່ງອ່າຍ ຂ່າວແລະສີ່ເພີ່ມສ່ມກັບວິຊາຂອງເດັກ

3. ຄວາມກຳມາຍຂອງເລື່ອງ ຄວາມຍາວທີ່ນິຍມເຊີນທັກໄປຄື 16-24 ເນັ່ງ ແລະໃນແຕ່ລະເນັ່ງໄມ່ຄວາມມິ່ງຂໍ້ຄວາມກຳມາຍ ເພາະຄວາມສ່ນໃຈຂອງເດັກຈະມິ່ງໃນຣະຍະສັ້ນ ຈຶ່ງຍາວເກີນໄປເດັກຈະເປັ່

4. ມິ່ງຄວາມເລັກທີ່ຕັ້ນຕັ້ນ ສ່ນຸກສ່ນານ ນຳສ່ນໃຈ

5. มีบทบรรยายที่เข้าใจง่าย เห็นภาพชัดเจน บทสนทนาช่วยให้รู้จักบุคลิกนิสัยตัวละครแต่ละตัวมากขึ้น

6. มีความสมจริง และมีเหตุผล

สรุปได้ว่าลักษณะที่ดีของหนังสือส่งเสริมการอ่านจะต้องเน้นรูปเล่ม เนื้อหา ภาษา และภาพประกอบที่สอดคล้องกัน และเหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องเป็นเรื่องที่เด็กสนใจ และเป็นความรู้ ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ภูมิปัญญาในท้องถิ่นจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กสามารถเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สร้างนิสัยรักการอ่านและมีความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นของตนเองอย่างถูกต้อง นำไปสู่การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น

4.1.5 ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทหนึ่ง ซึ่งช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหนึ่งได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง อย่างเหมาะสมตามวัยของเด็ก

กุกุยา แสงเดช และอุไร สุขรัตน์ (2545, น. 7) ได้จัดแยกประเภทหนังสือส่งเสริมการอ่านตามลักษณะ ดังนี้

1. หนังสือภาพ หนังสือชนิดนี้มีรูปภาพเป็นส่วนอธิบายเรื่องเหมาะกับเด็กเล็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ได้ แต่เด็กสามารถอ่านเรื่องจากภาพได้ จะมีภาพชัดเจน ถูกต้อง ความหมายของเนื้อเรื่องแจ่มชัด ภาพและเนื้อเรื่องมีความสำคัญเท่ากัน เนื้อเรื่องมักจะเป็นบันเทิงคดี

2. หนังสือนิทานภาพ หรือหนังสือภาพประกอบเรื่อง หนังสือชนิดนี้จะมีตัวละครแสดงบทบาทไปตามเนื้อเรื่อง โดยใช้ภาพประกอบ ซึ่งจะมีภาพประกอบเรื่องมากกว่าหนังสือภาพ

3. บทกลอนกลุ่มเด็ก เป็นบทกลอนที่ผูกคำให้สัมผัส คล้องจองกัน ไม่มีลักษณะบังคับซับซ้อน จะมี 3 หมวด คือ บทสำหรับเด็ก บทปลอบเด็กและบทเด็กเล่น โดยมากมักจะใช้ถ้อยคำที่อ่อนหวาน ไพเราะจับใจ

4. หนังสือสารคดีหรือความรู้ทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ความรู้และข้อเท็จจริงแก่เด็ก มีเนื้อหาที่เป็นความรู้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์สำหรับตนเองได้ และสนองความสนใจในเฉพาะด้าน เช่น หนังสือประวัติศาสตร์ วรรณคดี การใช้ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การทดลองต่างๆ ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว

5. หนังสือนิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา เป็นที่ชื่นชอบของเด็กทุกเพศทุกวัย หนังสือนิทานมีหลายประเภท เช่น นิทานพื้นบ้าน นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ นิทานไม่รู้จบ นิทานตลกขบขัน นิทานอธิบายเหตุ นิทานปรัมปรา เทพนิยาย

6. หนังสือการ์ตูน การ์ตูนมีอิทธิพลต่อเด็ก เพราะสามารถให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินตื่นเต้น ติดตาม เข้าใจเรื่องง่าย สามารถโน้มน้าวความสนใจเด็กได้ดีและโดยธรรมชาติเด็กชอบ

เลียนแบบจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว หนังสือการ์ตูนทำให้เด็กอ่านหนังสือแตกฉาน ได้แง่คิดคติสอนใจและมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

7. หนังสือนวนิยายสำหรับเด็ก เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ โดยใช้ตัวละครที่อาจเป็นเด็กมีการสนทนาโต้ตอบกัน มีการกำหนดฉากและสิ่งแวดล้อมเพื่อแสดงอุปนิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร มีการสอดแทรกความคิดเห็นโดยผ่านตัวละคร เช่น นวนิยายเกี่ยวกับชีวิตจริง นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ผจญภัย การสืบสวนและจินตนาการ

8. หนังสืออ้างอิงสำหรับเด็ก เป็นหนังสือที่ช่วยในการเรียนและการค้นคว้า ตลอดจนช่วยตอบคำถามที่เด็กอยากรู้ เรื่องที่น่าเสนอต้องเชื่อถือได้ การเรียบเรียงเนื้อหาสาระต่าง ๆ คำนึงถึงความสะดวกของเด็กเป็นสำคัญ เช่น มีการเรียงลำดับ มีดัชนีสำหรับค้นเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียด ให้ความสะดวกในการค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในเล่มและจากเล่มอื่นที่เกี่ยวข้อง หนังสืออ้างอิงสำหรับเด็กมีหลายประเภท เช่น พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติ หนังสือที่ให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์

9. วารสารและหนังสือพิมพ์ เด็กควรมีโอกาสอ่านวารสารและหนังสือ เพื่อจะได้ทราบเหตุการณ์ ความเป็นไปของทั่วโลก

สรุปได้ว่า ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่มุ่งเสนอความรู้ ความคิดรวบยอด หลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอธิบายความหมายมากกว่ารูปแบบอื่น และโดยทั่วไปแล้วหนังสือเล่มหนึ่งมักจะเสนอเนื้อหามากกว่ารูปแบบ

4.1.6 ขั้นตอนการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ขั้นตอนในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ก่อนสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเราต้องศึกษาถึงวิธีการสร้าง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, น. 12-21) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

1. จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยอาจศึกษาจากหนังสือที่ชนะการประกวด ศึกษาจากผลงานนักเขียนต่างๆ เข้าฟังการอบรมเกี่ยวกับการสร้างหนังสือเด็ก

2. เลือกเนื้อหา อาจนำมาใช้ได้หลายทาง เช่น นำเรื่องมาจากหลักสูตร ประถมศึกษา หรือนำเรื่องมาจากสภาพท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสามารถหาได้จากการศึกษาความสนใจ และความต้องการของเด็กวัยต่างๆ

3. เขียนโครงเรื่อง โครงเรื่องจะครอบคลุมถึงจำนวนหน้า จำนวนหัวข้อเรื่องความยาวสั้นของแต่ละหัวข้อเรื่องของย่อหน้า เพื่อจะได้นำไปสู่การจัดรูปเล่มและการจัดวางหน้าให้เหมาะสมกับ

ภาพประกอบ โครงเรื่องควรจัดหน้าย่อๆ ให้เห็นชัดทั้งเรื่อง โดยเริ่มที่วางจุดหมายหรือแก่นของเรื่องก่อน เมื่อได้แก่นของเรื่องแล้วจึงคิดหรือผูกเป็นโครงเรื่อง

4. การเขียนบท เป็นการนำเรื่องที่ได้จากโครงเรื่อง หรือเนื้อเรื่องย่อมาเขียนบอก ขั้นตอนของเรื่องและรูปภาพ โดยการบอกแต่ละหน้าของหนังสือตั้งแต่ หน้าปก ใบบรองปก หน้าปกใน จนถึง หน้าสุดท้าย การเขียนบทจะเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่มของหนังสือได้ว่าหนังสือเรื่องนี้แต่ละหน้าจะมีอะไรบ้าง คำบรรยายอะไรบ้างและมีกี่หน้า

5. การทำดัมมี่ คือ การทำหนังสือจำลองของหนังสือที่ทำขึ้นมาอาจจะเป็น รูปเล่มเล็กๆก็ได้ แล้วนำรายละเอียดของบทที่เขียนขึ้นมาเขียนและวาดรูปลงไปทีดัมมี่ตั้งแต่ปกไปจนถึงหน้า สุดท้าย ดัมมี่เป็นการทดลองทำก่อนที่จะพิมพ์เป็นเล่ม เพื่อจะได้ดูว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

6. การทำรูปเล่ม หมายถึง ลักษณะรูปร่าง ขนาดกระดาษ ขนาดของตัวหนังสือ หรือการพิมพ์ ลักษณะและขนาดของรูปเล่มควรมีขนาดพอเหมาะ หยิบถือได้สะดวก ความหนาของหนังสือ ขึ้นอยู่กับระดับของผู้อ่าน หนังสือที่มีเนื้อหามาก ควรแบ่งออกเป็นหลายเล่ม โดยจบเป็นตอน ๆ แต่ละตอน จบในตัวเอง ขนาดของรูปเล่มถือเอาความกะทัดรัดเปิดง่ายเป็นเกณฑ์รูปเล่มที่นิยมในการสร้างหนังสือ คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน

7. การตั้งชื่อ อาจตั้งก่อนหรือหลังการเขียนก็ได้ แต่ควรจะทำให้ความสนใจเข้าใจ มีความแปลกใหม่ ทำให้เขาได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร สำนวนที่เด็กติดใจ และเกิดภาพพจน์ ชื่อเรื่องอาจ พิจารณาจากตัวเอกของเรื่อง จำนวนตัวละคร ชื่อสัตว์ เนื้อเรื่อง ชื่อสถานที่หรือลักษณะรูปร่างของหนังสือ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านมี 7 ขั้นตอน เริ่มจากศึกษา หาความรู้เกี่ยวกับการสร้างหนังสือ เลือกเนื้อหาอาจได้เนื้อหาจากหลักสูตรหรือจากสภาพท้องถิ่น เขียนโครงเรื่อง การเขียนบท การทำดัมมี่ การทำรูปเล่ม และการตั้งชื่อเรื่องให้หน้าสนใจเข้าใจ มีความแปลก ใหม่

4.1.7 การจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน สิ่งที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของเด็ก คือ ความสวยงามและความน่าสนใจของรูปเล่ม ดังนั้น การออกแบบหน้าปก การจัดรูปเล่ม การเขียนเรื่อง และ ภาพประกอบจึงมีความสำคัญ วิทยุภาพร นิตยะประภา (2534, น. 70-77) ได้กล่าวถึงการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. การออกแบบปก ควรออกแบบให้ทันสมัย ดึงดูดความสนใจของเด็กด้วยสี และ ภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง โดยเลือกเอาตอนที่หน้าสนใจที่สุดและเอารายละเอียดให้หมด สีปกควรเป็นสีฉูดฉาด บนปกควรเขียนชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งและผู้วาดภาพประกอบ ใช้ตัวหนังสือตัวโต สะดุดตาว่าตัวอักษร เนื้อเรื่อง ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์เพราะจะทำให้อ่านยาก ปกหนังสืออาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้

2. การจัดภาพ ต้องจัดภาพประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โดยอาศัยหลักในการจัดภาพ คือ ดูว่าเป็นหนังสือประเภทใด เขียนให้เด็กวัยใดอ่าน คำนึงถึงลักษณะภาพที่เด็กเข้าใจได้ง่าย ภาพต้องเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา สมจริงสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในหนังสือ

3. การจัดหน้า นับเป็นงานสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่กระทบสายตาและความรู้สึกของเด็กทุกคนขณะที่อ่านหนังสือ หนังสือของเด็กประกอบด้วย

ภาพ	ต้องเหมาะกับวัยเด็ก
สี	ต้องใช้สีทั้งภาพและอักษร
ตัวหนังสือ	ต้องใช้ขนาดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

หลักในการจัดหน้าหนังสือสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีลักษณะ ดังนี้

3.1 ต้องจัดให้มีดุลยภาพ คือ สร้างความรู้สึกที่สมดุลของผู้อ่าน มีแกนกลางของเนื้อเรื่องทั้งซ้ายและขวา มีการเว้นขอบว่างทั้งในและนอก และด้านล่าง ช่วยให้เกิดความสวยงาม และช่วยให้เด็กไม่เมื่อยสายตาเวลาอ่าน

3.2 ต้องจัดให้มีความกลมกลืน เช่น รูปต่อรูป และตัวหนังสือควรมีความต่อเนื่อง มีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันหมดตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย สีต่างๆ ไม่ควรให้ขัดกัน

3.3 มีเอกภาพ เนื้อหาภายในหนังสือมีความเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3.4 มีจุดเด่นเร้าอารมณ์ ภายในหนังสือต้องมีจุดน่าสนใจ จุดดึงดูดความสนใจ อาจดึงภาพด้วยจุดดึงดูดของสายตาวางอยู่กึ่งกลางครึ่งบนของหน้ากระดาษ จึงควรออกแบบภาพไว้ตอนบน และใส่ตัวหนังสือไว้ข้างล่างของภาพ

4. ลักษณะการวางหน้าหนังสือ มีดังนี้

4.1 ภาพกับตัวหนังสืออยู่หน้าเดียวกัน อาจจะใช้แบบภาพกับตัวหนังสือแยกกัน โดยภาพอยู่ข้างบน ตัวหนังสืออยู่ข้างล่าง หรือตัวหนังสือแทรกอยู่ระหว่างภาพ หรือภาพกับตัวหนังสือทับกัน

4.2 ภาพกับหนังสืออยู่คนละหน้า ต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการไล่สายตา จุดแรกของสายตาวางมองด้านขวาก่อน จึงมักวางภาพไว้ขวามือเสมอ ส่วนด้านซ้ายจะเป็นตัวหนังสือ

4.3 การจัดภาพและตัวหนังสือควบสองหน้า เป็นที่นิยมสำหรับหนังสือเด็กสมัยใหม่ เพราะช่วยให้ผู้อ่านใช้สายตาได้เสริมมากขึ้น

4.4 การจัดภาพมิติ โดยประดิษฐ์ภาพให้แยกตัวออกจากหน้าบนของหนังสือ ด้วยการตัดต่อให้เห็นภาพหนาขึ้น ตัวหนังสือวางบนพื้นราบของหน้าหนังสือ

5. ขนาดของหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือสำหรับเด็กของไทยนิยมใช้รูปเล่มขนาดใหญ่ คือ 8 ยกหน้า และขนาดกลาง 16 หน้ายก ขนาดของหนังสือสำหรับเด็กขึ้นอยู่กับจำนวนคำด้วย หนังสือเด็กเล็กจำนวนคำประมาณ 100-500 คำ หนังสือเด็กโตใช้คำประมาณ 1,000-3,000 คำ

6. วิธีเลือกใช้กระดาษ การผลิตหนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่นิยมใช้กระดาษวาดภาพอย่างหนา การใช้กระดาษจะสะดวกในการวาด ระบายสี และการเขียนตัวหนังสือ กระดาษใช้หน้าเดียว เพราะเวลาระบายสีสีมันมักจะซึมไปด้านหลัง

7. ขนาดของตัวหนังสือหรือตัวอักษรพิมพ์ ขนาดตัวหนังสือจะมีความสำคัญต่อการใช้สายตา เด็กยิ่งเล็กต้องใช้ตัวอักษรโต ถ้าเด็กโตใช้อักษรเล็กลง ลักษณะของตัวอักษรควรใช้ตัวสีดำตัวหนา เพื่อให้เหมาะกับสายตาของเด็ก

สรุปได้ว่าการจัดหน้าและรูปเล่มนั้น ในการออกแบบปก ควรออกแบบให้ทันสมัยดึงดูดความสนใจของเด็กด้วยสี และภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง โดยเลือกเอาตอนที่นำเสนอที่น่าสนใจ บนปกควรเขียนชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งและผู้วาดภาพประกอบ ใช้ตัวหนังสือตัวโตสะดุดตาว่าตัวอักษรเนื้อเรื่อง ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์ เพราะจะทำให้อ่านยาก การจัดภาพต้องจัดภาพประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ลักษณะการวางหน้าหนังสือนั้น ภาพกับตัวหนังสืออยู่หน้าเดียวกัน โดยภาพอยู่ข้างบน ตัวหนังสืออยู่ข้างล่าง ขนาดของหนังสือสำหรับเด็ก คือ 8 ยกหน้า

4.1.8 การประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การประเมินคุณภาพของหนังสือ มีแนวทางการประเมินคุณภาพของหนังสือ ดังนี้
สนั่น มีชั้นหมวก (2537, น. 184-185) ได้เสนอแนวทางการประเมินคุณภาพของหนังสือไว้ดังนี้

1. ลักษณะรูปเล่ม คือ ปก รูปเล่มในภาพรวม คุณภาพวัสดุ ขนาด ตัวอักษรและความชัดเจน ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้า ศิลปะการจัดหน้า
2. ภาพประกอบ ได้แก่ ความชัดเจน ลักษณะความสมจริง ขนาด จำนวนภาพ ความเหมาะสม คำอธิบายประกอบภาพ
3. วิธีการเสนอเรื่อง ความสอดคล้องกับหลักสูตร การเรียงลำดับความยากง่าย เอกภาพและความกลมกลืนของหนังสือ การเน้นสาระสำคัญ ความถูกต้องตรงกับเหตุการณ์ กิจกรรมเสนอแนะ ภาคผนวก
4. การใช้ภาษา เน้นความถูกต้องตามหลักภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสมของการใช้ศัพท์ เครื่องหมายวรรคตอน
5. แนวคิดริเริ่มของผู้อ่าน ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านมาเป็นหลักในการพิจารณากำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือความจำเป็นในการสร้าง วิธีการสร้างหนังสือ ตลอดจนการประเมินคุณภาพหนังสือ

สรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีคุณภาพจะต้องประกอบด้วย ลักษณะรูปเล่ม คือ ปก รูปเล่มในภาพรวม คุณภาพวัสดุ ขนาด ตัวอักษรและความชัดเจน ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้า

ศิลปะการจัดหน้า ด้านภาพประกอบ ได้แก่ ความชัดเจน ลักษณะความสมจริง ขนาด จำนวนภาพ ความเหมาะสม คำอธิบายประกอบภาพ ด้านวิธีการเสนอเรื่อง ความสอดคล้องกับหลักสูตร การเรียงลำดับ ความยากง่าย เอกภาพและความกลมกลืนของหนังสือ การเน้นสาระสำคัญ ความถูกต้องตรงกับเหตุการณ์ กิจกรรมเสนอแนะ ภาคผนวก ด้านการใช้ภาษา เน้นความถูกต้องตามหลักภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสมของการใช้ศัพท์ เครื่องหมายวรรคตอนและแนวคิดริเริ่มของผู้อ่าน ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดจาก การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

4.2 การอ่าน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ผู้ศึกษาพบว่า มีนักเขียนและนักวิชาการ ได้ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ไว้ดังนี้

4.2.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นลักษณะการแสดงพฤติกรรมในการสื่อความหมายอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างกันและกัน ความหมายของการอ่านได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์ (2548, น. 18) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการที่ผู้รับสารซึ่งเป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความคิดเห็นที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการคิด

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548, น. 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านหนังสือ เป็นการเก็บรวบรวมความคิดที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออ่านนั้น ควรมีความตั้งใจว่า จะต้องอ่านเอาเรื่อง เอาความคิด จากหนังสือนั้นให้ได้ ขณะที่อ่านควรใช้ความคิดตามไปด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 9-10) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้อาษาไทย โดยมีหลักการที่สำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักการว่าผู้เรียน ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล ให้สามารถพัฒนาตนเองได้

2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้ความสำคัญในความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

3. การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับการทำงานของสมอง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรม และจริยธรรม ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดการรับรู้ ยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554, น. 1364) ให้ความหมาย ของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงเรียกว่าอ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียงเรียกว่าอ่านในใจ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจหรือตีความ เช่น อ่านรหัสอ่านลายแทง

ดังนั้น การอ่าน หมายถึง กระบวนการค้นหา รับรู้ และเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน โดยผ่านกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตามสัมผัสอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในการเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และพัฒนาตนเอง ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

4.2.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน การอ่านช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้รอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ เป็นสิ่งที่ส่งเสริมความคิดอ่านและความฉลาดรอบรู้ ช่วยให้ผู้อ่านเป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์และสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ดังนี้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคนอื่นๆ กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้
2. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
3. การอ่านเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม
4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดและฉลาดรอบรู้
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ
6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต
7. การอ่านเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์ และสังคม
8. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบการสื่อสารและการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

วัลจินต์ ทองเกลียวทวี (2555, น. 38) กล่าวว่า การอ่านเป็นหัวใจของการเรียนรู้ เพราะการอ่านจะทำให้ผู้อ่านเกิดความรอบรู้ และขยายความคิดได้อย่างกว้างขวางในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันนั้นการอ่านมีความจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย เพราะการอ่านจะส่งผลให้ผู้อ่านสามารถพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ตามศักยภาพของตนเอง

ดังนั้น การอ่านจึงมีความสำคัญ โดยเป็นหัวใจของการเรียนรู้ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรม ความคิด ความเพลิดเพลินต่อคุณภาพชีวิต และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้อ่านสามารถพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าตามศักยภาพของตนเองได้

4.2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านหนังสือแต่ละคนมีจุดหมายเหมือนกัน แต่การอ่านแต่ละครั้งอาจมีจุดหมายแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความต้องการ และหนังสือที่อ่าน ซึ่งสามารถแบ่งจุดมุ่งหมายการอ่านได้ ดังนี้

ผกาศรี เย็นบุตร, สุภัก มหาวรากร, และนิธิ พรอ่ำไพสกุล (2551, น. 75) กล่าวว่า การอ่านเป็นการรับรู้ข่าวสารที่เราต้องใช้ในสังคม เพราะมีการติดต่อสื่อสารกัน การอ่านจึงมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันออกไปตามความต้องการของผู้อ่าน ดังนี้

1. อ่านเพื่อรับข่าวสารข้อเท็จจริง เช่น การอ่านข่าว ป้ายประกาศ
2. อ่านเพื่อแสวงหาความรู้ เป็นการเพิ่มพูนสติปัญญาและประสบการณ์ เช่น ตำรา แบบเรียน
3. อ่านเพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติ เช่น ความรัก การเป็นที่ยอมรับในสังคม
4. อ่านเพื่อพักผ่อนและความบันเทิงเป็นการผ่อนคลายสมองจากภารกิจประจำวัน เช่น นวนิยาย นิทาน

กาญจนา เชื่อมศรีจันทร์ (2552, น. 1) แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านเพื่อหาความรู้ ได้แก่ การอ่านหนังสือจากหนังสือประเภทตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่างๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การอ่านจากหนังสือที่มีสาระเดียวกันควรอ่านจากผู้เขียนหลายๆ คน เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของเนื้อหา ผู้อ่านจะได้มีมุมมองที่กว้างขึ้น มีความรอบรู้ได้แนวคิดที่หลากหลาย และไม่ควรรออ่านเฉพาะในเนื้อหาวิชาที่ตนชอบเท่านั้น ควรอ่านอย่างหลากหลายเพราะความรู้ในวิชาหนึ่ง อาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2. การอ่านเพื่อความบันเทิง ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่าน เพื่อความบันเทิง แต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย การอ่านประเภทนี้มีข้อควรระวังว่าปัจจุบันหนังสือบางชนิดมีเนื้อหาสาระและรูปภาพที่ขัดต่อวัฒนธรรมและจารีตประเพณีไทย ผู้อ่านจึงควรพิจารณาเลือกให้ดี

3. การอ่านเพื่อทราบข่าวสาร ความคิด ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ ข่าว รายงานการประชุม ข้อควรระวังในการอ่านประเภทนี้คือ ผู้อ่านมักเลือกอ่านสื่อที่สอดคล้อง

กับความคิดและความชอบของตน จึงทำให้ปิดกั้นการรับรู้และแนวคิดด้านอื่นๆ ดังนั้นถ้าจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านอย่างหลากหลายไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้มีมุมมองที่กว้างขึ้นอันจะช่วยให้เรามีเหตุผลอื่นๆ มาประกอบการวิจารณ์ วิเคราะห์ได้ลุ่มลึกมากขึ้น

4. การอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้เจาะจงแต่เป็นการอ่านเป็นครั้งคราวในเรื่องที่ตนสนใจหรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่างๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ สลากยา การอ่านสมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง การอ่านข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นานและไม่กระทำทุกวัน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อให้ความรู้แนะนำไปใช้ หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา บางครั้งก็เพื่อฆ่าเวลา

ดังนั้น การอ่านที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีผู้อ่านควรตั้งจุดมุ่งหมายของการอ่านที่สำคัญว่าตนนั้นต้องการอ่านเพื่ออะไร โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการอ่านคือ เพื่อความรู้ เพื่อความบันเทิง และเพื่อนำไปใช้ ซึ่งจะทำให้การอ่านของตนนั้นได้รับการพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น

4.3 ความรู้เรื่องภูมินาม

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมินาม ในเรื่องความหมายของภูมินาม ประเภทของภูมินาม ดังมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 ความหมายของภูมินาม

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมินาม ผู้ศึกษาพบว่า มีนักเขียนและนักวิชาการได้ให้ความหมายของภูมินาม ไว้ดังนี้

ไพฑูริย์ ปิยะปกรณ์ (2531, น. 76) ได้ให้ความหมายภูมินามว่า ภูมินามหรือนามเรียกสถานที่ ที่ปรากฏอยู่บนพื้นที่โดยทั่วไปนั้นเป็นการตั้งและกำหนดให้ความแตกต่างเบื้องต้นอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพื่อให้สามารถเรียกบ่งบอกสถานที่ต่างๆ ได้เฉพาะเจาะจง การกำหนดตั้งนามเรียกสถานที่ในแต่ละท้องถิ่น คนที่ตั้งถิ่นฐานในท้องถิ่นนั้นๆ จะเป็นผู้กำหนด และตั้งขึ้นตามภูมิปัญญาที่คิดของตนแบบมีความหมายและมีประวัติความเป็นมาของนามที่ตั้งขึ้นนั้น

เสน่หา บุญยรักษ์ และคณะ (2542, น. 45) ได้อธิบายความหมายของภูมินามว่า ภูมินามวิทยาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับชื่อบ้านเมือง สถานที่สำคัญและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้แก่ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ถนน สะพาน แม่น้ำ น้ำตก ฯลฯ ซึ่งเป็นนามที่เรียกขานกันมานานนับสิบปี ร้อยปี นามเหล่านั้นปรากฏและปรุงแต่งโดยใช้ภาษาเป็นสื่อภาษา “ภูมินาม” ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อ ประวัติศาสตร์ สภาพสังคม ศาสนา และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมต่างๆ

พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2549, น. 847) ได้ให้ความหมายว่า ภูมินามศึกษาตรงกับภาษาอังกฤษว่า Toponymy หมายถึง การศึกษาชื่อของสถานที่ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการทราบประวัติความเป็นมาของสถานที่นั้น หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น

สรุปได้ว่า ภูมินามเป็นการตั้งชื่อขึ้นเพื่อใช้เรียกสถานที่ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในแต่ละท้องถิ่น ภูมินามย่อมสะท้อนให้เห็นถึงคติ ความเชื่อประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศาสนา และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมต่างๆ

4.3.2 ประเภทของภูมินาม

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทของภูมินาม ผู้ศึกษาพบว่า มีนักเขียนและนักวิชาการได้จำแนกประเภทของภูมินาม ไว้ดังนี้

ไพฑูริย์ ปิยะปกรณ (2531, น. 77) กล่าวว่า ลักษณะทั่วไปที่เป็นภูมินามของ หมู่บ้านในชนบทไทย ส่วนใหญ่จะตั้งเพื่อบ่งบอกลักษณะทางกายภาพของที่ตั้งถิ่นฐานในบริเวณนั้น และยังเป็นปัจจัยทางที่ตั้งของการตั้งถิ่นฐานด้วย สามารถจำแนกลักษณะที่บ่งบอกของกลุ่มชื่อทั่วไปที่สำคัญ ดังนี้

1. แหล่งน้ำ ชื่อทั่วไปของภูมินามหมู่บ้านที่บ่งบอกถึงแหล่งน้ำ ได้แก่ หนอง กุด ห้วย บาง ท่า คลอง บ่อ ชุนน้ำ วัง บึง ซับ สระ
2. ที่ดอนชื่อทั่วไปของภูมินามหมู่บ้านบ่งบอกว่าเป็นที่ดอนที่มีพื้นที่สูงกว่าบริเวณรอบๆ ได้แก่ โนน โคน โพน เนิน ควน มอ เกาะ
3. ลักษณะภูมิประเทศ ชื่อทั่วไปของภูมินามหมู่บ้านที่บ่งบอกถึงลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงหมู่บ้าน ได้แก่ นา พุง เขา อ่าว ดอย หาด ภู ถ้ำ ผา
4. พืชพรรณธรรมชาติ ชื่อทั่วไปของภูมินามหมู่บ้านที่บ่งบอกถึงลักษณะพืชพรรณที่ขึ้นอยู่ในบริเวณที่ตั้งหมู่บ้าน ได้แก่ กก ไม้ หมาก เขวา ป่าซาง โจด ไฮ จิว กระพี้ สะเดา
5. อาชีพ ชื่อทั่วไปของภูมินามหมู่บ้านที่บ่งบอกถึงลักษณะของอาชีพที่ทำของประชากร ได้แก่ นา ไร่ สวน เหมือง นอกจากนั้นบางชื่อนอกจากจะบ่งบอกอาชีพแล้วยังบ่ง
6. บ่งบอกถึงแหล่งทรัพยากรแร่ธาตุที่มีในบริเวณนั้น
7. เมืองโบราณ ชื่อทั่วไปของภูมินามหมู่บ้านบางชื่อบ่งบอกถึงชื่อของเมืองโบราณเดิมในบริเวณที่ตั้งหมู่บ้าน หรือที่อยู่ใกล้ๆ กับหมู่บ้าน เช่น เมืองสรวง เมืองไพร

บุญยงค์ เกศเทศ (2536, น. 40-43) กล่าวว่า การกำหนดภูมินามได้หลายลักษณะ ชื่อสถานที่ และท้องถิ่น ในประเทศไทยมักจะกำหนดชื่อตามลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คตินิยม ความเชื่อและสภาพสังคมวัฒนธรรมที่แวดล้อมอยู่ ส่วนมากจะเป็นคำไทยแท้

ลักษณะชื่อที่ปรากฏ อาจจำแนกได้ 7 ประเภท คือ

1. บอกลักษณะทางภูมิศาสตร์ ว่ามีสภาพอย่างไร อาจจำแนกได้เป็น 5 ลักษณะ คือ

1.1 ประเภทแหล่งน้ำ มี หนอง ท่า บ่อ พุ โป่ง ลัด อ้อม สบ แพรก แคว ซับ แก่ง โจน กุด สระ โสภ ห้วย เลิง เขื่อน คู หลุม บึง ไชย สร้าง ลำ ตาด หล่ม กว๊าน กระจ่างพาน ละพาน สนุ่น อ่าง ตะกุด ละเลิง พัง ซ้ำ

1.2 ประเภทที่สูง มี เกาะ โนน โคนก เขามอ ตอน โพน คุย จอม ภู ผา เนิน หาด
ควน

1.3 ประเภทป่าดง มี เหล่า ดง ป่า พง สง ไพร

1.4 ประเภทพื้นที่ทำมาหากิน มีทุ่ง นา ไร่ สวน บาง

1.5 ประเภทลักษณะพื้นดิน มี ลาด แห่ หิน ดอย พนม สนาม เกิง ทุ่ง

2. บอกลักษณะทางประวัติศาสตร์ อาจเป็นตำนาน นิทานพื้นบ้าน ชื่อบุคคล
สถานที่ที่เคยมีความสำคัญ

3. บอกลักษณะการทำมาหากิน ซึ่งอาจเป็นชื่ออาหารที่ทำ ผลไม้ พืชผัก ตลอดจน
ลักษณะการประกอบกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ต่างๆ

4. บอกลักษณะธรรมชาติ หมายถึงลักษณะสภาพธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่
ปรากฏในท้องถิ่นต่างๆ

5. บอกลักษณะสิ่งก่อสร้าง หรือบ่งบอกที่ตั้ง ทิศทาง ศาลา กู่ หอ ปราสาท โรง
ห้องสำนัก ตลาด คุ้ม

6. บอกชื่อพืชและสัตว์หรือเกี่ยวกับพืชและสัตว์

7. บอกลักษณะความเชื่อและค่านิยมชื่อลักษณะนี้จะสื่อความหมายถึงความ
สามัคคี ความมุ่งมั่น ความสุข ความเจริญ ความมีโชค หรือความปลอดภัยจากโรคร้ายไข้เจ็บทั้งปวง ซึ่งถือเป็นมงคลนาม

เสน่หา บุญยรักษ์ และทิพย์สุตา นัยทรัพย์ (2542) ได้ศึกษาภูมินามจังหวัด
พิษณุโลก ได้แยกประเภทของภูมินามออกเป็น 13 ประเภท ดังนี้

1. ตั้งตามพันธุ์ไม้ เช่น บ้านยางประดา (มีต้นยาง) บ้านต้นหว้า (มีต้นหว้า)
บ้านดงสมอ (มีต้นสมอ) บ้านไผ่ล้อม (มีต้นไผ่) เป็นต้น

2. ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศเช่น บ้านคังวารี (สวนเว้าโค้งเข้าไปของฝั่งน้ำ)
ดินทอง (ดินมีสีแดง) เป็นต้น

3. ตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม เช่น บ้านน้ำอับ (บริเวณที่ตั้งบ้านมี
พื้นที่ต่ำ ฝนตกน้ำขัง มีต้นไม้นานาชนิด มีกลิ่นเหม็นอับ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก) บ้านปากลาด (เป็นบึงมีทาง
ลาดยาวลงไปถึงลำคลอง) เป็นต้น

4. ตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน เช่น บ้านพลายชุมพล (เป็นที่พักของ
ช้างพลาย เมื่อมีการยกทัพมาก็แวะ) เป็นต้น

5. ตั้งตามประวัติศาสตร์บอกเล่าหรือประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เช่น บ้านโคกช้าง
(เคยเป็นที่พักของช้างสมเด็จพระนเรศวร) บ้านกรุงรัง (ชื่อพระวงศ์กษัตริย์สุโขทัยมาชองสุ่มไพร่พล)
บ้านหมั่นแสวง (ตั้งชื่อเพื่อเป็นเกียรติแก่ พลฯวิมล หมั่นแสวงซึ่งเสียชีวิตในสมรภูมิบ้านร่มเกล้า) เป็นต้น

6. ตั้งนามเหตุการณ์ในขณะแรกตั้งหมู่บ้าน เช่น บ้านช่อง (มีโจรมาช่องสุ่มกำลัง) บ้านทัพยายเสียง (บริเวณที่บ้านพังลงมาทัพยายเสียงตาย) เป็นต้น

7. ตั้งตามบุคคลสำคัญหรือผู้ก่อตั้ง เช่น บ้านศรีเจริญ (นางเจริญเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านเป็นคนแรก) บ้านคลองตาก (ตากเป็นผู้ขุดคลอง) เป็นต้น

8. ตั้งตามชื่อสัตว์ที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น บ้านหนองเต่า (มีเต่ามาก) บ้านปลักแรด (มีแรดมาก) บ้านวังปลาตุก (มีปลาตุกมาก) เป็นต้น

9. ตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ เช่น บ้านหนองถ่าน (มีอาชีพเผาถ่าน) เป็นต้น

10. ตั้งตามความเชื่อเพื่อความเป็นสิริมงคล เช่น บ้านทรัพย์เจริญ (มีทรัพย์สมบัติมากมาย) บ้านไร่พัฒนา (จะมีความเจริญรุ่งเรืองมากขึ้นกว่าเดิม) เป็นต้น

11. ตั้งตามอาณาเขตของสถานที่ เช่น บ้านท้ายยาง (บ้านตั้งอยู่ท้ายต้นยาง) บ้านใหม่ใต้ (บ้านตั้งใหม่อยู่ทางทิศใต้) เป็นต้น

12. ตั้งตามเสียงคำเดิมที่เพี้ยนไป เช่น บ้านท่าทอง เดิมชื่อบ้านลำทอง บ้านปากคลอง เดิมชื่อ บ้านป่าคลอง

13. ตั้งนามด้วยสาเหตุอื่นๆ เช่น บ้านหนองเขาควาย (ควายวิดพื้นดินจนกลายเป็นหนองน้ำ) บ้านวังตาบัว (มีวังน้ำลึกหน้าบ้านตาบัว) เป็นต้น

สรุปได้ว่า การกำหนดภูมินาม ภาษาที่ใช้กำหนดเป็นชื่อสถานที่สะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่งเสมอ ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาในรายละเอียดเรื่องความหมายของคำ ประวัติความเป็นมา ลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพสะท้อนสภาพสังคมและการทำมาหากิน การดำเนินวิถีชีวิตของชนพื้นเมือง ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และวัฒนธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้การแบ่งประเภทภูมินามของเสน่ห์า บุญรักษ์ และทิพย์สุตา นัยทรัพย์ (2542) ซึ่งการแบ่งประเภทภูมินามมีความสอดคล้องกับอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งประเภท ดังนี้

1. ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ
2. ตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม
3. ตั้งตามพันธุ์ไม้
4. ตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ
5. ตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน
6. ตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ

4.4 ความรู้เกี่ยวกับ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี จากหนังสือ สือแหล่งเรียนรู้จากเอกสารและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตซึ่งพอจะสรุปข้อมูลเกี่ยวกับอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ได้ดังนี้

4.4.1 ประวัติความเป็นมา

อำเภอบ้านไร่ เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ที่มีผลกระวาน มูลค้างคาว และช้างป่า และได้จัดส่งไปยังเมืองหลวงมาจนถึงยุคกรุงรัตนโกสินทร์ ท้องที่อำเภอบ้านไร่เดิมเป็นด่านสำคัญในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีนายด่านชื่อพระอินทร์ ด้านหนองหลวงได้ปรากฏในพงศาวดารว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราชยกกองทัพติดตามกองทัพพระเจ้าหงสาวดีไปจนถึงหนองหลวงแล้วกลับคืนพระนครในปี พ.ศ. 2440 ได้มีการจัดรูปแบบการปกครองแบบเทศาภิบาลเมืองอุทัยธานี ซึ่งขึ้นอยู่กับมณฑลนครสวรรค์ และแบ่งการปกครองออกเป็น 4 แขวง คือ แขวงอุทัยเก่า แขวงหนองหลวง แขวงแม่กลอง แขวงหนองกระดี่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2442 ได้เพิ่มเขตการปกครองขึ้นอีก 2 แขวง คือ แขวงในเมือง และแขวงหนองหลวง ต่อมาในปี พ.ศ. 2454 ได้แบ่งแขวงแม่กลองและแขวงหนองหลวงใหม่ โดยแบ่งตำบลละมุล ตำบลไม้ไกร ตำบลอุ่มผาง ตำบลหนองหลวง ตำบลแม่จัน ตำบลแม่กลอง เป็นแขวงแม่กลอง ขึ้นอยู่กับเมืองกำแพงเพชร และให้ตำบลคอกควายเหนือ ตำบลคอกควายใต้ ตำบลแก่นมะกรูด ตำบลลานสัก เป็นแขวงหนองหลวง ขึ้นอยู่กับเมืองอุทัย จึงเหลือ 5 แขวง คือ แขวงในเมือง แขวงอุทัยเก่า แขวงหนองหลวง แขวงทัพทัน แขวงหนองหลวง ขึ้นอยู่กับเมืองทุทัย ในปี พ.ศ. 2460 แขวงหนองหลวงได้ย้ายที่ทำการแขวงมาตั้งที่บ้านหนองหลวง และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นอำเภอลานสัก ประกอบด้วย 3 ตำบล คือ ตำบลคอกควาย ตำบลลานสัก ตำบลแก่นมะกรูด ต่อมาในปี พ.ศ. 2468 ได้มีการโอนกิ่งอำเภอห้วยแข้ง อำเภอบ้านเขย็น จังหวัดชัยนาทมารวมกับอำเภอคอกควาย และได้ย้ายที่ทำการอำเภอมาไว้ที่ตำบลบ้านไร่ และได้เปลี่ยนชื่อใหม่ เป็นอำเภอบ้านไร่ สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

อำเภอบ้านไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภออุ่มผาง (จังหวัดตาก) อำเภอแม่เปิน (จังหวัดนครสวรรค์)

อำเภอลานสัก อำเภอห้วยคต และอำเภอหนองฉาง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอหนองมะโมงและอำเภอเนินขาม (จังหวัดชัยนาท)

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอด่านช้าง (จังหวัดสุพรรณบุรี) และอำเภอศรีสวัสดิ์ (จังหวัดกาญจนบุรี)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอทองผาภูมิ (จังหวัดกาญจนบุรี) และอำเภออุ่มผาง (จังหวัดตาก)

4.4.2 เขตการปกครอง

การปกครองอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 ตำบล 136 หมู่บ้าน ได้แก่

ตำบลบ้านไร่ (Ban Rai) มี 11 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านไร่	6. บ้านน้อยพัฒนา	11. บ้านหนองใหญ่
2. บ้านสนา	7. บ้านห้วยป่าปก	
3. บ้านหินตุ้ม	8. บ้านหนองปรือ	
4. บ้านห้วยนา	9. บ้านบ่อน้อย	
5. บ้านพุกอน	10. บ้านห้วยหนามตะเซ่	

ตำบลหนองจอก (Nong Chok) มี 16 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านหนองจอก	7. บ้านหนองไม้ตาย	13. บ้านพุตะเคียน
2. บ้านใหม่โพธิ์งาม	8. บ้านพุกร่าง	14. บ้านสุขเสมอ
3. บ้านหนองไม้แก่น	9. บ้านจอมทอง	15. บ้านสุขสำราญ
4. บ้านทัพไฟไหม้	10. บ้านหนองสองห้อง	16. บ้านแก่นเพชร
5. บ้านจัน	11. บ้านแสนสุข	ไพลิน
6. บ้านโคกสะอาด	12. บ้านคลองจันเจริญ	

ตำบลทัพหลวง (Thap Luang) มี 15 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านเนินศิรี	6. บ้านทุ่งนา	11. บ้านแสงจันทร์
2. บ้านทัพหลวง	7. บ้านป่าอู	12. บ้านภูจวง
3. บ้านทัพหมัน	8. บ้านรุ่งอรุณ	13. บ้านทัพคล้าย
4. บ้านใหม่หนองแก	9. บ้านป่าบัว	14. บ้านศิลาทอง
5. บ้านสวนพลู	10. บ้านป่าแดง	15. บ้านพุต่อ

ตำบลหุช้าง (Hu Chang) มี 13 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านร่องมะดุก	6. บ้านชุมบางหลวง	11. บ้านหนองแก
2. บ้านชัยสุราษฎร์	7. บ้านพุตาลิต	สามัคคี
3. บ้านหนองฝาง	8. บ้านสายรุ่งทอง	12. บ้านชัยฟาเรือน
4. บ้านหุช้าง	9. บ้านหนองหูลิง	13. บ้านบ่อกระโดน
5. บ้านพุสำโรง	10. บ้านพงทอง	

ตำบลห้วยแห้ง (Huai Haeng) 9 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านห้วยแห้ง	6. บ้านนา
2. บ้านผาตั้ง	7. บ้านห้วยพลู
3. บ้านปากกล้วย	8. บ้านเขาขวาง
4. บ้านนาทุ่งเขือก	9. บ้านแม่ระมาดพัฒนา
5. บ้านสระ	

ตำบลบ้านบึง (Ban Bueng) มี 7 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านบึง	6. บ้านวังตอ
2. บ้านพุลสุข	7. บ้านไร่พริก
3. บ้านนาตาโพ	
4. บ้านหน้าฝาย	
5. บ้านห้วยบง	

ตำบลคอกควาย (Khok Khwai) มี 16 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านน้ำพุ	7. บ้านห้วยคต	13. บ้านป่าคาเฉลิมพระ เกียรติ
2. บ้านทองกลาง	8. บ้านไร่ใหม่	14. บ้านเจดีย์
3. บ้านดง	9. บ้านกระแหง	15. บ้านคุ้มเกล้า
4. บ้านทุ่งน้อย	10. บ้านห้วยลึก	16. บ้านน้ำทรัพย์
5. บ้านน้อย	11. บ้านปางสวรรค์	
6. บ้านใหม่	12. บ้านน้ำดี	

ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน (Ban Mai Khlong Khian) มี 8 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านเขาลูกโล่	5. บ้านใหม่คลองเคียน
2. บ้านคลองตะขาบ	6. บ้านอีตูป
3. บ้านแก้วเขียว	7. บ้านไถ่ดิน
4. บ้านเขาว่าน	8. บ้านอุดมสุข

ตำบลวังหิน (Wang Hin) มี 6 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านเขาวงศ์พรหมจรรย์	4. บ้านวังหิน
2. บ้านวังพง	5. บ้านบุงโก
3. บ้านเขาตะพาน	6. บ้านหนองยาง

ตำบลหนองบ่มกล้วย (Nong Bom Kluai) มี 11 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านหนองบ่มกล้วย	7. บ้านกล้วยหอม
2. บ้านทุ่งนาสวน	8. บ้านหนองแขยง
3. บ้านลานคา	9. บ้านไทรงาม
4. บ้านหนองแกขัดสมาธิ	10. บ้านเกษตรพัฒนา
5. บ้านหนองคันดี	11. บ้านทุ่งมะม่วย
6. บ้านหนองหิน	

ตำบลเมืองกาฐัง (Mueang Ka Rung) มี 13 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านพุกแก้ว	6. บ้านใหม่อัมพวัลย์	11. บ้านหนองขาม
2. บ้านหนองอาสา	7. บ้านตะกรุด	12. บ้านหนองปักไทร
3. บ้านใหม่คลองไทร	8. บ้านหนองแกเชียงราย	13. บ้านหนองตายาย
4. บ้านเมืองกาฐัง	9. บ้านชอยสามัคคี	
5. บ้านคลองโป่ง	10. บ้านตากฟ้าดอน	

กล้วยหอม

ตำบลเจ้าวัด (Chao Wat) มี 7 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านเจ้าวัด	6. บ้านใหม่ร่มเย็น
2. บ้านเขาน้อย	7. บ้านหนองใหญ่พัฒนา
3. บ้านใหม่ลำปาง	
4. บ้านอีฟุ้งใหญ่	
5. บ้านนุ่ง	

แก่นมะกรูด (Kaen Makrut) มี 4 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านไต้	3. บ้านใหม่คลองอั้งวะ
2. บ้านคลองเสลา	4. บ้านอิมาคีทรายาย

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอบ้านไร่ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 14 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลบ้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่หมู่ 1 (บางส่วน), 4 (บางส่วน) ตำบลบ้านไร่ และหมู่ 1 (บางส่วน) ตำบลบ้านบึง
2. เทศบาลตำบลเมืองกาฐัง ครอบคลุมพื้นที่หมู่ 4 (บางส่วน), 5 (บางส่วน), 9 (บางส่วน), 10 (บางส่วน) ตำบลเมืองกาฐัง
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่หมู่ 1 (บางส่วน), 2-3, 4 (บางส่วน), 5-11 ตำบลบ้านไร่ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลบ้านไร่) และตำบลแก่นมะกรูดทั้งตำบล

4. องค์การบริหารส่วนตำบลทัพหลวง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทัพหลวงทั้งตำบล
5. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแห้ง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลห้วยแห้งทั้งตำบล
6. องค์การบริหารส่วนตำบลคอกควาย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลคอกควายทั้งตำบล
7. องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังหินทั้งตำบล
8. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองการุ้ง ครอบคลุมพื้นที่หมู่ 1-3, 4 (บางส่วน), 5 (บางส่วน), 6,8, 9 (บางส่วน), 10 (บางส่วน), 11-13 ตำบลเมืองการุ้ง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลเมืองการุ้ง)
9. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจอก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองจอกทั้งตำบล
10. องค์การบริหารส่วนตำบลหุซ้าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหุซ้างทั้งตำบล
11. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึง ครอบคลุมพื้นที่หมู่ 1 (บางส่วน), 2-7 ตำบลบ้านบึง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลบ้านบึง)
12. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่คลองเคียน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านใหม่คลองเคียนทั้งตำบล
13. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่มกล้วย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองบ่มกล้วยทั้งตำบล
14. องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าวัด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเจ้าวัดทั้งตำบล

4.4.3 ประเภทภูมินามอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

อำเภอประกอบด้วยตำบลและหมู่บ้านซึ่งชื่อแต่ละหมู่บ้านมีความน่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะสะท้อนความเป็นมาและลักษณะเด่นของตำบลและหมู่บ้านแต่ละแห่งหลายประการ

การรู้ที่มาของชื่อดังกล่าวหรือที่เรียกว่าภูมินามจะทำให้รู้จักตำบลและหมู่บ้านได้อย่างลึกซึ้งและทำให้เกิดความภาคภูมิใจและสำนึกรักในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อเล่าสู่ชนรุ่นหลังได้อย่างภาคภูมิใจ ซึ่งรายละเอียดของภูมินามอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีการจัดกลุ่มเป็น 6 กลุ่ม โดยใช้แนวการตั้งภูมินามตามที่ เสน่หา บุนยรัตน์ และทิพย์สุดา นัยทรัพย์ (2542) ได้แก่

1. ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ
2. ตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม
3. ตั้งตามพันธุ์ไม้
4. ตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ
5. ตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน
6. ตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ

จะเห็นได้ว่า ภูมินามของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีมีความน่าสนใจอย่างยิ่ง ผู้ศึกษาจึงได้นำมาเป็นเนื้อหาในหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือส่งเสริมการอ่านและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมินาม มีดังนี้

4.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่านมีนักวิจัยได้ ทำการศึกษา ดังรายละเอียด ดังนี้

สมศรี รอดทอง (2547) ได้ศึกษาวิจัย การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “สลุยบ้านเรา” ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.08/85.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สนธยา อะโน (2549) ได้ศึกษาวิจัย การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนาน เวียงมะลิกา ผลการวิจัยพบว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาข้อมูลที่ถูกต้อง น่าสนใจ ครบถ้วน เหมาะสมดีมากที่จะนำไปใช้เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านและเป็นปัจจุบันมีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายถูกต้อง ตามหลักการใช้ภาษาไทย

อรุณี จิรมหาศาล (2550) ได้ศึกษาวิจัย การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “เที่ยวเมืองสามชัย” ผลการวิจัยพบว่าการสร้าง หนังสือส่งเสริมการอ่านที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.44/80.20 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

รัชชัย ส่องสว่าง (2551) ได้ศึกษาวิจัย การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง แม่ไม้มวยไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.33/81.23 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนคะแนนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จะเห็นได้ว่าการศึกษานักวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีผู้ศึกษาสนใจ ศึกษาเรื่องการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “สลุยบ้านเรา” การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานเวียงมะลิกา การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “เที่ยวเมืองสามชัย” การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง แม่ไม้มวยไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออื่น ๆ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออื่น ๆ มีนักวิจัยได้ทำการศึกษา ดังรายละเอียด ดังนี้

สุรัตนา พันธุ์บพิธ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมินามตำบลในจังหวัดชัยนาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องภูมินามตำบลในจังหวัดชัยนาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชัยนาท และเพื่อตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าจากการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินด้านการจัดรูปเล่ม การพิมพ์ เนื้อหา ภาพประกอบและการใช้ภาษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.75 ถึง 1.00 และมีค่าดัชนีความสอดคล้องโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.96 และการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เรียน จำนวน 10 คน ประเมินด้านการจัดรูปเล่ม การพิมพ์ เนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากหนังสือ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.75 ถึง 1.00 และมีค่าดัชนีความสอดคล้องโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.98 สรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ขวัญใจ เลิศฤทธิวิมานแมน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมินามอำเภอพระประแดง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภูมินามอำเภอพระประแดง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการและตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่า หนังสือที่สร้างขึ้นมีรูปเล่มขนาด 18.5x26 เซนติเมตร ความยาว 79 หน้า เนื้อหาของหนังสือ ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอพระประแดง ภูมินามตำบลตลาด ภูมินามตำบลบางพิง ภูมินามตำบลทรงคนอง ภูมินามตำบลบางครุ และตำบลบางหญ้าแพรก และการวิเคราะห์ภูมินามหมู่บ้านชาวมอญในอำเภอพระประแดง และการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อภาพรวมของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่ามีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด

นวลน้อย จรุงสมานศักดิ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภูมินามอำเภอท้ายเหมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องภูมินามอำเภอท้ายเหมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภูมินามอำเภอท้ายเหมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ประกอบด้วยเนื้อเรื่อง จำนวน 8 บท คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมินาม ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอท้ายเหมือง ภูมินามหมู่บ้านในตำบลท้ายเหมือง ภูมินามหมู่บ้านในตำบลนาเตย ภูมินามหมู่บ้านในตำบลบางทอง ภูมินามหมู่บ้านในตำบลลำแก่น และภูมินามหมู่บ้านในตำบลลำภี และผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า คุณภาพหนังสือด้านการใช้ภาษา ด้านเนื้อหา และด้านคุณค่าและประโยชน์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.64 – 1.00

ทศพร แสงรื่น (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภูมินามจังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุทัยธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องภูมินามจังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุทัยธานี และตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านที่พัฒนาขึ้น ผลการศึกษาพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภูมินามจังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 9 บท ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมินาม สภาพทั่วไปของจังหวัดอุทัยธานี ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ ภูมินามตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม ภูมินามตั้งตามพันธุ์ไม้ ภูมินามตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน ภูมินามตั้งด้วยสาเหตุอื่น และบทสรุปภูมินามจังหวัดอุทัยธานี แต่ละบทมีภาพประกอบและกิจกรรมท้ายเรื่อง และผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและนักเรียนมีความคิดเห็นว่าหนังสือดังกล่าวในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

จะเห็นได้ว่าการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีผู้ศึกษาสนใจศึกษาเรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องภูมินามตำบลในจังหวัดชัยนาท เรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในเรื่องภูมินามอำเภอพระประแดง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องภูมินามอำเภอท้ายเหมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา และเรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องภูมินามจังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุทัยธานี

4.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมินาม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมินามมีนักวิจัยได้ทำการศึกษาดังรายละเอียด ดังนี้

เสนหา บุญยรักษ์ และทิพย์สุดา นัยทรัพย์ (2542) ได้ศึกษาภูมินามจังหวัดพิษณุโลกเป็นการศึกษาประวัติความเป็นมาของสถานที่ต่างๆ ทั้งภูเขา แม่น้ำ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดในจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารต่างๆ เช่น พงศาวดาร เอกสารราชการ หลักศิลาจารึก และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้รู้เรื่องราวของท้องถิ่นนั้นๆ และผู้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงที่มาของนามนั้นๆ ผลการศึกษาได้แยกประเภทของภูมินามออกเป็น 13 ประเภท

สุวรรณ เกษจันทร์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาวิเคราะห์ภูมินามของวัดในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามที่ผู้ศึกษารวบรวมด้วยตนเองจากวิทยากรในท้องถิ่น จำนวน 47 คน ผลการศึกษาพบว่าในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีวัดจำนวน 24 วัด แต่ละวัดมีประวัติความเป็นมายาวนาน ทำให้มีเรื่องราวแสดงประวัติความเป็นมาภูมินามของวัดจำนวน 54 เรื่อง ซึ่งมีประเด็นอันเป็นที่มาของการตั้งภูมินามวัด 8 ประเด็น และความหมายของภูมินามทั้ง 24 วัดที่ใช้ในปัจจุบันแสดงความหมายใน 3 ลักษณะ

โอรุหาร รัดนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุปผา (2551) ได้ศึกษาภูมินามของจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ภูมินามของหมู่บ้านยังมีคุณค่าในแง่ที่สามารถสะท้อนให้เห็นลักษณะต่างๆ ของจังหวัดลำปางได้ลักษณะทางกายภาพ ตลอดจนสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมโดยจำแนกได้ เป็น 7 ด้าน ได้แก่ลักษณะทางภูมิศาสตร์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์วิถีชีวิตประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตำนาน นิทานพื้นบ้าน ความเชื่อค่านิยมและลักษณะทางการปกครอง

นางน้อย ดวงดารา, พรโชค อุสมบูรณ, และธฤชวรรณ บัวศรีคำ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษภูมินามในเพลงลูกทุ่ง ซึ่งมีการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทเพลงลูกทุ่งจำนวน 152 บทเพลง นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนา และวิเคราะห์ผลการศึกษาพบชื่อจังหวัด 50 จังหวัด ปรากฏชื่อและเรื่องราวเกี่ยวกับจังหวัดนั้นๆ ดังนี้คือชื่อจังหวัด ชื่ออำเภอ ชื่อของสถานที่ทางภูมิประเทศ ได้แก่ ชื่อแม่น้ำ ลำน้ำ บึง หนอง ภูเขา ชายหาด แก่ง เกาะ น้ำตก ถ้ำ และหน้าผา ชื่อสถานที่สำคัญ ชื่อปูชนียสถาน ได้แก่ วัด เจดีย์ และรอยพระพุทธรูป ชื่อปูชนียวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปและพระเครื่อง ชื่อบุคคลสำคัญ ได้แก่ พระภิกษุและบุคคลในประวัติศาสตร์ ชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีและเทศกาลต่างๆ ชื่อศิลปะการแสดงของท้องถิ่น ชื่อชนเผ่าในท้องถิ่น ชื่ออาชีพ ชื่อพืชพรรณในท้องถิ่น ชื่อผลิตภัณฑ์มีชื่อเสียงของท้องถิ่น และชื่ออาหารของท้องถิ่น

วันวิสา คำพิภาศ (2558) ได้ศึกษาความหมาย คุณค่าของภูมินามจากตำนานพื้นบ้านในชุมชนอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษารวบรวมจำแนกประเภทภูมินามชื่อหมู่บ้านในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จากตำนานพื้นบ้านโดยการสัมภาษณ์ชาวบ้าน การศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ จำนวน 72 หมู่บ้านรวบรวมตำนานได้ 72 เรื่อง ผลการศึกษาได้จำแนกภูมินามออกเป็น 14 ประเภท

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ ศึกษาเรื่องภูมินาม การวิจัยด้านนี้เป็นการศึกษาความเป็นมาและความหมายของชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด มีการจำแนกรายชื่อ ออกเป็นหมวดหมู่ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชื่อสถานที่กับสภาพทางสังคมวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชื่อสถานที่กับสภาพทางภูมิประเทศในท้องถิ่น และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชื่อสถานที่กับตำนาน นิทาน เรื่องเล่าในท้องถิ่น ซึ่งผู้ศึกษาได้อาศัยเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

5. แนวการสร้างและพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 กำหนดลักษณะของหนังสือ

หนังสือที่สร้างขึ้นคือ หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับภูมินามหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เป็นงานเขียนที่เน้นเสริมทักษะการอ่าน ส่งเสริมความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

5.2 การสร้างหนังสือ

5.2.1 ศึกษาหลักสูตร ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นปีที่ 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือ ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

5.2.2 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำรา แนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รูปแบบงานเขียนสารคดี

2) กำหนดแหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นตำบลต่างๆ ในจังหวัดอุทัยธานีทั้ง 70 ตำบล เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ในท้องถิ่น จากองค์การบริหารส่วนตำบล สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราวของแต่ละอำเภอ

3) กำหนดเนื้อหา แบ่งเนื้อหาเป็น 8 เรื่อง และใช้การแบ่งประเภทภูมินามเป็นชื่อเรื่อง

4) กำหนดโครงสร้างเนื้อหา ลักษณะงานเขียนประเภทสารคดี การใช้ภาษาที่สละสลวยถูกต้องชัดเจน ใช้คำศัพท์ที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายและเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาพประกอบทั้งหมดผู้ศึกษาทำการถ่ายด้วยตนเอง ท้ายเรื่องแต่ละเรื่องมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

5.2.3 กำหนดโครงสร้างของหนังสือ โครงสร้างของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งเป็นงานเขียนประเภทสารคดี มีลักษณะดังนี้

1) การออกแบบปก ได้นำเสนอภาพสถานที่สำคัญของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ปกหน้าคือภาพวัดถ้ำเขาวง ซึ่งเป็นวัดที่สำคัญของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เป็นภาพสี และปกหลังคือภาพต้นไม้ยักษ์บ้านสะนา ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เป็นภาพสี

2) ส่วนประกอบของหนังสือประกอบด้วย ปกหน้า ให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเนื้อหา มีชื่อเรื่องบอกเนื้อหาสาระ หน้าคำนำ เพื่อแสดงจุดประสงค์ของผู้เขียน กล่าวขอบคุณผู้เชี่ยวชาญและนักเรียนที่ร่วมกันประเมินหนังสือและแสดงความคิดเห็น หน้าสารบัญบรรจุหัวข้อเรื่องที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ พร้อมทั้งระบุเลขหน้าเพื่อสะดวกแก่ผู้อ่านสามารถค้นหาสิ่งที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น 8 เรื่อง แต่ละเรื่องมีกิจกรรมท้ายเรื่อง หน้าบรรณานุกรมบอกแหล่งค้นคว้าที่มาของข้อมูล เป็นการเสนอแนะให้ผู้อ่านไปค้นคว้าเพิ่มเติมหน้าผู้ให้ข้อมูล เพื่อบอกให้ทราบถึงผู้ให้ข้อมูลในท้องถิ่น

3) ขนาดของหนังสือ หนังสือที่มีภาพประกอบเรื่องสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ขนาด 20x28 ซม. เพราะเนื่องจากมีภาพประกอบ คำอธิบายภาพ พร้อมทั้งมีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจมากกว่าเด็กเล็ก จึงมีขนาดรูปเล่มใหญ่พอเหมาะกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน

4) ขนาดของตัวอักษร ซึ่งมีความสำคัญต่อการใช้สายตาของเด็กมาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นเด็กโต ขนาดตัวอักษร 16 พิกเซล ลักษณะตัวอักษรอาจใช้ตัวดำหนา เพื่อเหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน

5) การแบ่งเนื้อหาแต่ละตอน มีการจัดลำดับเนื้อหาสาระตามโครงสร้างของเนื้อหา แบ่งตามประเภทเป็น 8 เรื่อง ดังนี้

บทที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับภูมินาม

บทที่ 2 สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

บทที่ 3 ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ

บทที่ 4 ภูมินามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม

บทที่ 5 ภูมินามตั้งตามพันธุ์ไม้

บทที่ 6 ภูมินามตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ

บทที่ 7 ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน

บทที่ 8 ภูมินามตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ

โดยนำผลการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรของสถานศึกษาและข้อมูลของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีมาเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของหนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนเกิดความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่นของตน และเพื่อให้นักเรียนมีความเพลิดเพลิน มีทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน จากวัตถุประสงค์ของหนังสือนำมาเป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริม การอ่าน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้เชี่ยวชาญ และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) แบบประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

(1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตัดสินคุณภาพงานวิจัย ดังนี้

- 5 หมายถึง อยู่ในระดับดีมาก
- 4 หมายถึง อยู่ในระดับดี
- 3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง อยู่ในระดับพอใช้
- 1 หมายถึง อยู่ในระดับปรับปรุง

เกณฑ์การแปรความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า มากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า มาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า ปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า น้อยที่สุด

(2) ให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านภาษาไทย จำนวน 3 คน พิจารณาประเมินคุณภาพของหนังสือพร้อมข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหนังสือ โดยประเมินแบบประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert)

(3) สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนจำนวน 10 คน โดยนำหนังสือที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญและแก้ไขปรับปรุงแล้วมาให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คนอ่านแล้วประเมินตามแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล โดยประเมินแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพหนังสือมีดังนี้

1) ค่าเฉลี่ย ใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญและนักเรียน

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$SD \text{ S. D.} = \sqrt{\frac{(x-\bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ SD คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x คือ ข้อมูล (ตัวที่ 1, 2, 3..., n)
 $\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

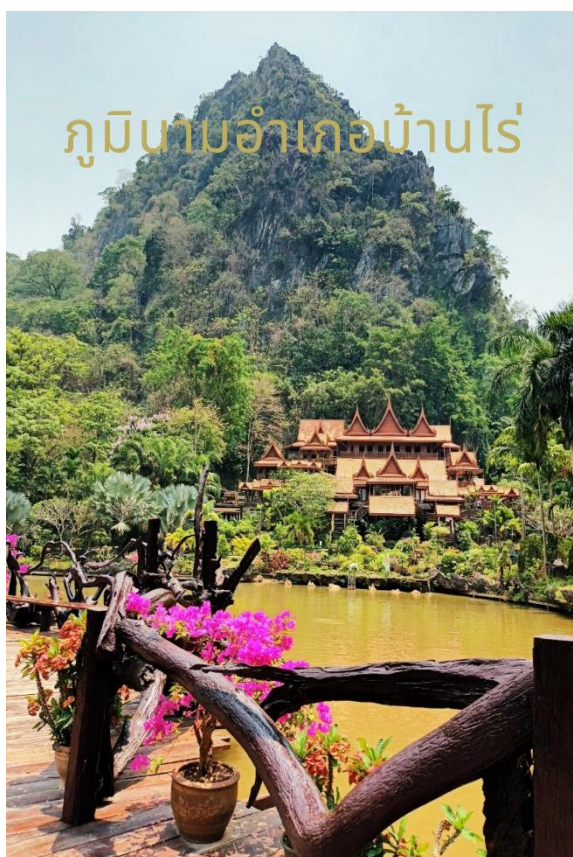
6.1 ทำให้มีหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มขึ้น

6.2 เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับครูผู้สอนในระดับชั้นอื่นต่อไป

บทที่ 2

หนังสือส่งเสริมการอ่าน

เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา
อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

นางสาวแชมป์ เฟื่องอุ่น

หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ภูมินามอำเภอบ้านไร่

คำนำ

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องภูมินามอำเภอบ้านไร่เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน โดยนำเรื่องราวที่มาของชื่อหมู่บ้านในท้องถิ่นมาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม มุ่งเน้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านต่อไป

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวม เรียบเรียงสาระสำคัญโดยสังเขปเกี่ยวกับภูมินามอำเภอบ้านไร่ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของชื่อหมู่บ้านและมูลเหตุแห่งการตั้งชื่อหมู่บ้าน เนื้อหาทุกตอนได้มาจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีและการสัมภาษณ์ผู้รู้แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ที่สละเวลาให้การสัมภาษณ์ และค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ให้สำเร็จไปด้วยดี

ผู้เขียนหวังว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้จะเป็นประโยชน์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมามูลเหตุแห่งการตั้งชื่อหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีและให้ความรู้แก่นักเรียนและผู้อ่านตามสมควร

แชนพู เพ็งอุ่น

สารบัญ

เนื้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับภูมินาม	1
ภูมินาม	1
ความหมายของภูมินาม	1
ประเภทของภูมินามอำเภอบ้านไร่	1
กิจกรรมท้ายบท	4
บทที่ 2 สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่	5
ประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านไร่	5
การแบ่งเขตการปกครอง	6
อาณาเขตติดต่อ	6
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	6
กิจกรรมท้ายบท	10
บทที่ 3 ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ	11
1. ตำบลบ้านไร่	11
2. ตำบลหนองจอก	11
3. ตำบลทัพหลวง	12
4. ตำบลห้วยแห้ง	13
5. ตำบลวังหิน	14
6. ตำบลบ้านบึง	14
7. ตำบลคอกควาย	15
8. ตำบลเจ้าวัด	16
9. ตำบลเมืองกาฐ	17
10. ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน	17
11. ตำบลหูช้าง	18
กิจกรรมท้ายบท	19
บทที่ 4 ภูมินามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม	20
1. ตำบลบ้านไร่	20
2. ตำบลหนองจอก	20

สารบัญ (ต่อ)

เนื้อเรื่อง	หน้า
3. ตำบลทัพหลวง	21
4. ตำบลคอกควาย	21
5. ตำบลวังหิน	22
6. ตำบลหนองบ่มกล้วย	22
7. ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน	23
8. ตำบลเมืองการุ้ง	23
กิจกรรมท้ายบท	24
บทที่ 5 ภูมินามตั้งตามพันธุ์ไม้	25
1. ตำบลบ้านไร่	25
2. ตำบลหนองจอก	26
3. ตำบลทัพหลวง	27
4. ตำบลห้วยแห้ง	28
5. ตำบลบ้านบึง	29
6. ตำบลคอกควาย	29
7. ตำบลวังหิน	29
8. ตำบลหนองบ่มกล้วย	29
9. ตำบลแก่นมะกรูด	30
10. ตำบลเมืองการุ้ง	31
11. ตำบลหูช้าง	32
12. ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน	32
กิจกรรมท้ายบท	34
บทที่ 6 ภูมินามตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ	35
1. ตำบลบ้านไร่	35
2. ตำบลห้วยแห้ง	35
3. ตำบลบ้านบึง	35
4. ตำบลคอกควาย	36
5. ตำบลหนองบ่มกล้วย	36

สารบัญ (ต่อ)

เนื้อเรื่อง	หน้า
6. ตำบลเมืองกาฐัง	37
กิจกรรมท้ายบท	38
บทที่ 7 ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน	39
1. ตำบลบ้านไร่	39
2. ตำบลหนองจอก	39
3. ตำบลทัพหลวง	40
4. ตำบลวังหิน	41
5. ตำบลเจ้าวัด	42
6. ตำบลเมืองกาฐัง	42
7. ตำบลหูช้าง	42
8. ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน	43
กิจกรรมท้ายบท	44
บทที่ 8 ภูมินามตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ	45
1. ตำบลบ้านไร่	45
2. ตำบลหนองจอก	45
3. ตำบลทัพหลวง	45
4. ตำบลบ้านบึง	45
5. ตำบลคอกควาย	46
6. ตำบลหนองบ่มกล้วย	47
7. ตำบลเจ้าวัด	47
8. ตำบลแก่นมะกรูด	47
9. ตำบลเมืองกาฐัง	48
10. ตำบลหูช้าง	49
11. ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน	49
กิจกรรมท้ายบท	50

บทที่ 1

ความรู้เกี่ยวกับภูมินาม

1. ภูมินาม

ภูมินามเป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ต่าง ๆ มีลักษณะเป็นชื่อเรียกแบบเฉพาะ จากการศึกษา ภูมินาม สามารถสรุปความหมายและประเภทของภูมินาม ได้ดังนี้

1.1 ความหมายของภูมินาม

ภูมินามเป็นการชื่อหรือนามของบ้านเมือง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสถานที่สำคัญ ได้แก่ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด น้ำตก ถ้ำ ลำคลอง แม่น้ำ สะพาน ถนน ฯลฯ ซึ่งนามดังกล่าวได้รับการเรียกมานานนับสิบนับร้อยปี ภูมินามสามารถสะท้อนให้เห็นถึง ประวัติศาสตร์ สภาพสังคม ศาสนา ความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมสมัยต่าง ๆ ภูมินามเป็นคำที่ใช้เรียกพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่สมัยโบราณ คนไทยนิยมใช้ภาษาในการตั้งชื่อต่าง ๆ ที่มุ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ยุคสมัย สังคม ค่านิยม ความเชื่อ และแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งชื่อหรือถ้อยคำภาษาดังกล่าวน่าจะเป็นลักษณะวัฒนธรรมอันเป็นภาพรวมของท้องถิ่นได้

1.2 ประเภทของภูมินามอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

เสน่หา บุณยรักษ์ และทิพย์สุตา นัยทรัพย์ (2542) ได้ศึกษาภูมินามจังหวัดพิษณุโลก ได้แยกประเภทของภูมินามออกเป็น 13 ประเภท ดังนี้

- 1) ตั้งตามพันธุ์ไม้ เช่น บ้านยางประดา (มีต้นยาง) บ้านต้นหว้า (มีต้นหว้า) บ้านดงสมอ (มีต้นสมอ) บ้านไผ่ล้อม (มีต้นไผ่) เป็นต้น
- 2) ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศเช่น บ้านคู้งวารี (ส่วนเว้าโค้งเข้าไปของฝั่งน้ำ) ดินทอง (ดินมีสีแดง) เป็นต้น
- 3) ตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม เช่น บ้านน้ำอับ (บริเวณที่ตั้งบ้านมีพื้นที่ต่ำ ฝนตกน้ำขัง มีต้นไม้นานาที่บ มีกลิ่นเหม็นอับ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก) บ้านปากลาด (เป็นบึงมีทางลาดยาวลงไปถึงลำคลอง) เป็นต้น
- 4) ตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน เช่น บ้านพลายชุมพล (เป็นที่พักของช้างพลาย เมื่อมีการยกทัพมาก็แวะ) เป็นต้น
- 5) ตั้งตามประวัติศาสตร์บอกเล่าหรือประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เช่น บ้านโคกช้าง (เคยเป็นที่พักของช้างสมเด็จพระนเรศวร) บ้านกรุงกรัง (เชื่อพระวงศ์กษัตริย์สุโขทัยมาซ่อนสมไพร่พล) บ้านหมั่นแสง (ตั้งชื่อเพื่อเป็นเกียรติแก่ พลาวิมล หมั่นแสง ซึ่งเสียชีวิตในสมรภูมิตำบ่อแก้ว) เป็นต้น

6) ตั้งนามเหตุการณ์ในขณะแรกตั้งหมู่บ้าน เช่น บ้านช่อง (มีโจรมาช่องสุ่มกำลัง) บ้านทัพยายเชียง (บริเวณที่บ้านพังลงมาทัพยายเชียงตาย) เป็นต้น

7) ตั้งตามบุคคลสำคัญหรือผู้ก่อตั้ง เช่น บ้านศรีเจริญ (นางเจริญเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านเป็นคนแรก) บ้านคลองตาก (ตากเป็นผู้ขุดคลอง) เป็นต้น

8) ตั้งตามชื่อสัตว์ที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น บ้านหนองเต่า (มีเต่ามาก) บ้านปลักแรด (มีแรดมาก) บ้านวังปลาตุก (มีปลาตุกมาก) เป็นต้น

9) ตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ เช่น บ้านหนองถ่าน (มีอาชีพเผาถ่าน) เป็นต้น

10) ตั้งตามความเชื่อเพื่อความเป็นสิริมงคล เช่น บ้านทรัพย์เจริญ (มีทรัพย์สมบัติมากมาย) บ้านไร่พัฒนา (จะมีความเจริญรุ่งเรืองมากขึ้นกว่าเดิม) เป็นต้น

11) ตั้งตามอาณาเขตของสถานที่ เช่น บ้านท้ายยาง (บ้านตั้งอยู่ท้ายต้นยาง) บ้านใหม่ใต้ (บ้านตั้งใหม่อยู่ทางทิศใต้) เป็นต้น

12) ตั้งตามเสียงคำเดิมที่เพี้ยนไป เช่น บ้านท่าทอง เดิมชื่อบ้านลำทอง บ้านปากคลอง เดิมชื่อ บ้านปากลอง

13) ตั้งนามด้วยสาเหตุอื่นๆ เช่น บ้านหนองเขาควาย (ควายขวิดพื้นดินจนกลายเป็นหนองน้ำ) บ้านวังตาบัว (มีวังน้ำลึกหน้าบ้านตาบัว) เป็นต้น

สรุปได้ว่า การกำหนดภูมินาม ภาษาที่ใช้กำหนดเป็นชื่อสถานที่สะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่งเสมอ ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาในรายละเอียดเรื่องความหมายของคำ ประวัติความเป็นมา ลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพ สะท้อนสภาพสังคม และการทำมาหากิน การดำเนินวิถีชีวิตของชนพื้นเมือง ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี และวัฒนธรรม

ในการแบ่งภูมินามของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดดุษธานีในเล่มนี้ได้ใช้การแบ่งประเภทภูมินามของ เสน่หา บุญรักษ์ และทิพย์สุตา นัยทรัพย์ (2542) ซึ่งการแบ่งประเภทภูมินามมีความสอดคล้องกับอำเภอบ้านไร่ จังหวัดดุษธานี ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

- 1) ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ
- 2) ตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม
- 3) ตั้งตามพันธุ์ไม้
- 4) ตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ
- 5) ตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน
- 6) ตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ

จะเห็นได้ว่า ภูมินามของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีมีความน่าสนใจและมีเนื้อหาที่จะทำให้นักเรียนเกิดความตระหนัก เห็นคุณค่าของท้องถิ่น ตลอดจนอนุรักษ์ถึงความเป็นอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

กิจกรรมท้ายบทที่ 1

ความรู้เกี่ยวกับภูมินาม

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ภูมินามมีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

2. การแบ่งประเภทของภูมินามของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี แบ่งได้เป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง

.....

.....

3. ภูมินามสะท้อนถึงสิ่งใดบ้าง

.....

.....

4. นักเรียนสนใจภูมินามประเภทใด เพราะเหตุใด

.....

.....

5. จงสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับภูมินาม

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ ให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการแบ่งประเภทภูมินามของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ในรูปแบบแผนภาพความคิด

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

อำเภอบ้านไร่ เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ที่มีผลกระวาน มูลค้ำควาว และช้างป่า และได้จัดส่งไปยังเมืองหลวงมาจนถึงยุคกรุงรัตนโกสินทร์ท้องที่อำเภอบ้านไร่เดิม เป็นด่านสำคัญในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีนายด่านชื่อพระอินทร์ ด่านหนองหลวงได้ปรากฏในพงศาวดารว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราชยกกองทัพติดตามกองทัพพระเจ้าหงสาวดี ไปจนถึงหนองหลวงแล้วกลับคืนพระนครในปี พ.ศ. 2440 ได้มีการจัดรูปแบบการปกครองแบบเทศาภิบาลเมืองอุทัยธานี ซึ่งขึ้นอยู่กับมณฑลนครสวรรค์ และแบ่งการปกครองออกเป็น 4 แขวง คือ แขวงอุทัยเก่า แขวงหนองหลวง แขวงแม่กลอง แขวงหนองกระดี่

ต่อมาในปี พ.ศ. 2442 ได้เพิ่มเขตการปกครองขึ้นอีก 2 แขวง คือ แขวงในเมือง และแขวงหนองหลวง ต่อมาในปี พ.ศ. 2454 ได้แบ่งแขวงแม่กลองและแขวงหนองหลวงใหม่ โดยแบ่งเป็นตำบลละมุล ตำบลไม้ไกร ตำบลอุ้มผาง ตำบลหนองหลวง ตำบลแม่จัน ตำบลแม่กลอง เป็นแขวงแม่กลองขึ้นอยู่กับเมืองกำแพงเพชร และให้ตำบลคอกควายเหนือ ตำบลคอกควายใต้ ตำบลแก่นมะกรูด ตำบลลานสัก เป็นแขวงหนองหลวง ขึ้นอยู่กับเมืองอุทัย จึงเหลือ 5 แขวง คือ แขวงในเมือง แขวงอุทัยเก่า แขวงหนองหลวง แขวงทัพทัน แขวงหนองหลวง ขึ้นอยู่กับเมืองอุทัย

ในปี พ.ศ. 2460 แขวงหนองหลวงได้ย้ายที่ทำการแขวงมาตั้งที่บ้านหนองหลวง และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นอำเภอลานสัก ประกอบด้วย 3 ตำบล คือ ตำบลคอกควาย ตำบลลานสัก ตำบลแก่นมะกรูด ต่อมาในปี พ.ศ. 2468 ได้มีการโอนกิ่งอำเภอห้วยแข้ง อำเภอบ้านเขียน จังหวัดชัยนาท

มารวมกับอำเภอคอกควาย และได้ย้ายที่ทำการอำเภอมาไว้ที่ตำบลบ้านไร่ และได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นอำเภอบ้านไร่ สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

อำเภอบ้านไร่แบ่งการปกครองออกเป็น 13 ตำบล 136 หมู่บ้าน

1. บ้านไร่	11 หมู่บ้าน	8. นองจอก	16 หมู่บ้าน
2. ทัพหลวง	15 หมู่บ้าน	9. หูช้าง	13 หมู่บ้าน
3. ห้วยแห้ง	9 หมู่บ้าน	10. บ้านบึง	7 หมู่บ้าน
4. คอกควาย	16 หมู่บ้าน	11. บ้านใหม่คลองเคียน	8 หมู่บ้าน
5. วังหิน	6 หมู่บ้าน	12. นองบ่มกล้วย	11 หมู่บ้าน
6. เมืองกาจุง	13 หมู่บ้าน	13. เจ้าวัด	7 หมู่บ้าน
7. แก่นมะกรูด	4 หมู่บ้าน		

อำเภอบ้านไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภออุ้มผาง (จังหวัดตาก) อำเภอแม่เปิน (จังหวัดนครสวรรค์)

อำเภอลานสัก อำเภอห้วยคต และอำเภอหนองฉาง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอหนองมะโมงและอำเภอเนินขาม (จังหวัดชัยนาท)

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอด่านช้าง (จังหวัดสุพรรณบุรี) และอำเภอศรีสวัสดิ์ (จังหวัดกาญจนบุรี)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอทองผาภูมิ (จังหวัดกาญจนบุรี) และอำเภออุ้มผาง (จังหวัดตาก)

สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ

1. วัดถ้ำเขาวง

วัดถ้ำเขาวงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของอำเภอบ้านไร่ วัดถ้ำเขาวงมีการสร้างอาคารอย่างสวยงามแบบ เรือนไทย 4 ชั้น ใต้ถุนเป็นลานอนเนกประสงค์ ชั้นที่ 2 เป็นวิหารและมีรอยพระพุทธรูปบาทจำลองไว้ให้สักการะขอพร ชั้นที่ 3 เป็นหอริยบูชาไว้สำหรับการปฏิบัติธรรม ส่วนชั้นที่ 4 จะเป็นอุโบสถ มาเที่ยววัดถ้ำเขาวง นอกจากจะได้มาทำบุญแล้วที่นี่ยังมีจุดสำหรับชมวิวยสวย ๆ อีกด้วย

2. น้ำตกผาร่มเย็น

น้ำตกผาร่มเย็นเป็นน้ำตกที่สวยงามที่สุดในอำเภอบ้านไร่ ใช้เวลาในการเดินทางไปชมน้ำตกประมาณ 20 นาที ที่นี่มีธรรมชาติป่าเขาที่อุดมสมบูรณ์ มีลักษณะเป็นน้ำตกสายเดี่ยวไหลลงสู่หน้าผาสูง ส่วนบริเวณผาดินมีมอสสีเขียวปกคลุมอยู่ทั่วทุกพื้นที่ ทำให้บรรยากาศร่มเย็นและสดชื่น เหมาะสำหรับแวะมาเที่ยวพักผ่อนกับธรรมชาติ

3. ฝายกั้นน้ำปางสวรรค์

ฝายกั้นน้ำปางสวรรค์เป็นฝายกั้นน้ำของชุมชนที่สร้างขึ้นเพื่อกักเก็บน้ำและชะลอการไหลของน้ำ เมื่อน้ำมีปริมาณเกินความจุของฝายจะเห็นเป็นภาพน้ำไหลล้นข้ามสันฝายลงสู่ด้านล่าง เกิดเป็นม่านน้ำที่สวยงาม ท่ามกลางต้นไม้ใหญ่เขียวชอุ่ม บรรยากาศเย็นสบาย

4. ถ้ำพวยหอย วนอุทยานถ้ำเขาวง

ถ้ำพวยหอย วนอุทยานถ้ำเขาวง เป็นถ้ำหินปูนที่เกิดจากการกัดเซาะของน้ำใต้ดิน และน้ำฝน จนเกิดเป็นโพรงถ้ำ ตั้งอยู่ในเขตวนอุทยานถ้ำเขาวง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ถ้ำแห่งนี้เป็นที่สุดของหินงอกหินย้อยและใหญ่ที่สุดของอุทัยธานี ด้วยขนาดของถ้ำที่มีเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่เศษ ความสูงมากกว่า 15 เมตร อากาศภายในค่อนข้างเย็น มีลมพัดผ่านตลอดเวลา

5. บ้านแก่นมะกรูด

บ้านแก่นมะกรูดแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ เหมาะสำหรับมาเที่ยวพักผ่อน สัมผัสธรรมชาติ ที่มีเทศกาลดอกไม้เมืองหนาวให้ได้เที่ยวชมกันตลอดในช่วงหน้าหนาว

6. วัดผาตั้ง

วัดผาตั้งจังหวัดอุทัยธานีเป็นวัดที่มีความสงบร่มรื่น และความสวยงามของพระพุทธรูปหลวงพ่โตที่ได้ชื่อว่าใหญ่ที่สุดในจังหวัดอุทัยธานี มีขนาดหน้าตักกว้าง 23 เมตร และสูงถึง 52 เมตร เป็นพระพุทธรูปปางประทานพร ด้านล่างบริเวณฐานของหลวงพ่โตยังมีพระพุทธรูปองค์อื่น ๆ ให้ได้เข้าไปไหว้สักการะขอพรกันอีกด้วย เหมาะสำหรับเดินทางมาไหว้พระขอพรเสริมสิริมงคลให้แก่ตัวเอง

7. ต้นไม้ยักษ์บ้านสะน้า

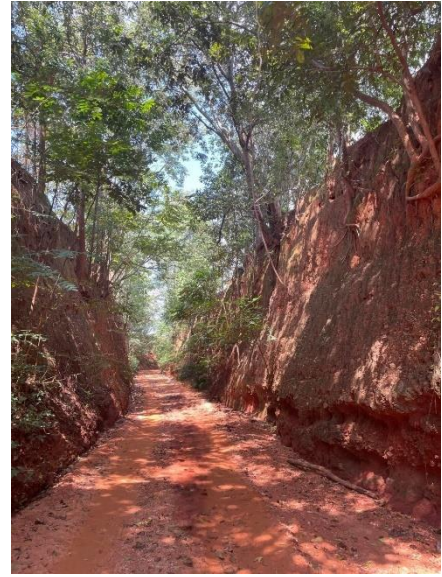
ต้นไม้ยักษ์บ้านสะน้าเป็นต้นเลียงผิงมีความสูง 53 เมตร ความโตรอบพุ่มอยู่ที่ระดับ 1.3 เมตร วัดได้ 25.8 เมตร หรือประมาณ 40 คนโอบรอบต้นไม้ โดยด้านข้างของต้นไม้จะมีศาลเจ้าบ้าน เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในหมู่บ้านในทุก ๆ ปีในวันแรม 1 ค่ำ

เดือน 6 จะมีพิธีเลี้ยงเจ้าบ้าน และประเพณีปิดบ้าน มีการสืบสานกันมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อพยพมาจากกรุงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นพิธีแสดงความกตัญญูและความเคารพต่อวิญญาณบรรพบุรุษที่ปกป้องรักษา คุ้มครองและให้อยู่ดีกินดี

8. ถนนใต้ดินบ้านนาตาโพ

ถนนใต้ดินเกิดจากการกัดเซาะของน้ำที่ไหลผ่าน ตามเส้นทางน้ำไหลเป็นระยะเวลานานต่อเนื่องหลายสิบปี ทำให้ดินทรุดตัวลงตามลำดับ พื้นดินบริเวณที่ถูกล้ำน้ำกัดเซาะ ทรุดตัวลงอย่างต่อเนื่องจนต่ำกว่าระดับพื้นดินปกติกลายเป็นช่องขนาดใหญ่ที่สามารถใช้สัญจรไปมา เป็นเส้นทางธรรมชาติ ถือเป็นถนนอีกหนึ่ง unseen ของจังหวัดอุทัยธานี

กิจกรรมท้ายบทที่ 2

สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนประทับใจประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านไร่ในเรื่องใด

.....

.....

2. ในสมัยกรุงศรีอยุธยาอำเภอบ้านไร่จัดส่งสิ่งใดไปยังเมืองหลวง

.....

.....

3. หมู่บ้านที่นักเรียนอาศัยอยู่ชื่อหมู่บ้านอะไร อยู่ในตำบลใด

.....

.....

4. สถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอบ้านไร่ที่นักเรียนเคยไปและประทับใจคือสถานที่ใดและประทับใจเพราะอะไร

.....

.....

5. อำเภอบ้านไร่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอะไรบ้าง

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดการแบ่งการปกครองของอำเภอบ้านไร่

บทที่ 3

ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ

ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศของหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีดังนี้

1. ตำบลบ้านไร่

หมู่บ้านหินตุ้ม

บ้านหินตุ้มเป็นหมู่บ้านที่มีภูเขาหินปูนล้อมรอบเป็นลักษณะคล้ายกับภูเขาหินกำลังโอบอุ้มหมู่บ้านไว้ คำว่าตุ้มมาจากคำว่า มาตุ้มมาโฮม เป็นภาษาถิ่นแปลว่ามา “รวมกัน” จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านหินตุ้ม

ป้ายทางเข้าหมู่บ้านหินตุ้ม

หมู่บ้านหนองใหญ่

ชุมชนบ้านหนองใหญ่ชาวบ้านส่วนใหญ่มาจากหมู่บ้านสะน่าวแรกเริ่มคือมาเพาะปลูกพืชพรรณทางการเกษตรเพราะบริเวณพื้นที่มีหนองน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์ตลอดทั้งปีพอเริ่มมาทำไร่ทำสวนจำนวนมากขึ้นจึงได้มาตั้งบ้านเรือนกันที่นี่ทำให้เกิดเป็นหมู่บ้านหนองใหญ่

หนองน้ำธรรมชาติบ้านหนองใหญ่

2. ตำบลหนองจอก

หมู่บ้านหนองไม้ตาย

มีหนองน้ำขนาดใหญ่และมีลักษณะเป็นเกาะเล็ก ๆ อยู่กลางน้ำมีไม้ยางขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ต่อมาไม้ยางยืนต้นตายเหลือเพียงลำต้นที่แห้งตายอยู่บนเกาะกลางน้ำจึงเรียกว่า หนองไม้ตาย และเปลี่ยนมาเป็นหนองไม้ตายในปัจจุบัน

หมู่บ้านจอมทอง

ตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านจอมทองเพราะตั้งชื่อตามภูเขาในหมู่บ้านเป็นภูเขาขนาดใหญ่ชาวบ้านเรียกจอมเขาตาทอง

หมู่บ้านหนองสองห้อง

หมู่บ้านตั้งอยู่ใกล้มีหนองน้ำที่มีลักษณะเป็นสองหนองติดกันโดยมีขนาดที่เท่ากัน จึงเรียกว่าหนองสองห้อง

3. ตำบลทัพหลวง

หมู่บ้านเนินศิรี

บริเวณที่ตั้งหมู่บ้านเป็นลักษณะเนินเขาจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านเนินศิรี

หมู่บ้านป่าอู

บ้านป่าอู มาจากคำว่า ป่าอู หมายถึง อุข้าวอุน้ำของชาวบ้านในอดีตบริเวณหมู่บ้านเป็นลักษณะป่าที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์อาหารเช่น หน่อไม้ เห็ดโคน กล้วยป่า ดอกกระเจียว ต้นอีลอก เป็นต้น

เห็ดโคนบ้านไร่

หมู่บ้านศิลาทอง

บริเวณภายในหมู่บ้านมีลำคลองไหลผ่าน และมีหินก้อนใหญ่อยู่ในลำคลองจึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า "บ้านศิลาทอง" มาจนถึงปัจจุบัน

4. ตำบลห้วยแห้ง

หมู่บ้านห้วยแห้ง

เดิมชาวบ้านหมู่บ้านห้วยแห้งอพยพมาจากตำบลทัพหลวง มาตั้งชุมชนอยู่ที่คลองอีพู่ ตำบลห้วยแห้ง ในกลุ่มบ้านจะมีพ่อแก่บ้านหรือ หัวหน้ากลุ่ม ปัจจุบันคือตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านสาเหตุการเรียกชื่อ "ห้วยแห้ง" เนื่องมาจากชุมชนที่ตั้งอยู่นั้น น้ำในลำห้วยอีพู่ เกิดแห้งแล้งในฤดูแล้ง ทำให้ขาดแคลนน้ำ จึงเรียกชื่อ "ห้วยแห้ง"

ทางเข้าหมู่บ้านเขาขวาง

หมู่บ้านเขาขวาง

ลักษณะพื้นที่โดยรอบหมู่บ้านเป็นภูเขา สลับซับซ้อนและทางเข้าหมู่บ้านมองระยะไกลๆ คล้ายภูเขาขวางทางเข้าออกอยู่ ชาวบ้านจึงเรียกว่า บ้านเขาขวาง

หมู่บ้านผาทัง

บ้านผาทัง ตามคำบอกเล่า คือพื้นที่ที่มีน้ำไหลจากที่สูงลงที่ต่ำตามลำคลองห้วยกระเสียวที่คดเคี้ยวไปมา ในฤดูน้ำหลากน้ำฝนน้ำจะไหลเชี่ยวกราก ซึ่งจะทำให้น้ำกระทบหน้าผาเสียงดังตลอดทั้งกลางวันและกลางคืนเสียงน้ำที่ไหลมากระทบกับหน้าผานั้น ชาวบ้านเรียกว่า “น้ำทังผา” และได้ตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านชื่อว่า บ้านน้ำทังผา หรือ บ้านปะทัง แต่ต่อมามีการเรียกที่ผิดเพี้ยนไปจนกลายเป็น “บ้านผาทัง” และใช้ชื่อนี้ เป็นชื่อของหมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน

หมู่บ้านสระ

ในหมู่บ้านมีสระน้ำขนาดใหญ่มีน้ำตลอดทั้งปีให้ชาวบ้านไว้บริโภคและทำการเกษตร จึงตั้งชื่อว่า บ้านสระใหญ่ ต่อมาเปลี่ยนเป็น บ้านสระ มาจนถึงปัจจุบัน

หมู่บ้านแม่ระมาดพัฒนา

ตั้งชื่อตามลำห้วยที่ไหลผ่านหมู่บ้าน คือ ลำห้วยแม่ระมาดและเดิมคำว่าพัฒนาต่อท้ายเพื่อให้เห็นว่าหมู่บ้านมีการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

5. ตำบลวังหิน

เขาตะพานในปัจจุบัน

หมู่บ้านเขาตะพาน

สาเหตุที่ตั้งชื่อว่าบ้านเขาตะพานเพราะพื้นที่มีลักษณะเป็นภูเขาลูกเดียวและในอดีตชาวบ้านพบตะพานบกยักษ์อยู่บนภูเขา จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “เขาตะพาน”

หมู่บ้านวังหิน

สาเหตุที่ตั้งชื่อวังหินเพราะแต่เดิมมีสระน้ำขนาดใหญ่ มีหินก้อนใหญ่อยู่กลางสระ จึงเรียกสถานที่นี้ว่า วังหินสืบต่อมา

หมู่บ้านบุงโก

มาจากคำว่า บุง หมายถึงบึงน้ำขนาดใหญ่ บริเวณหมู่บ้านมีบึงน้ำขนาดใหญ่และมีต้นตะโกขึ้นอยู่รอบๆบึงน้ำนี้ จึงตั้งชื่อว่า บ้านบุงโก

ต้นตะโก

6. ตำบลบ้านบึง

หมู่บ้านบ้านบึง

ในสมัยก่อนนี้มีผู้คนกล่าวไว้ว่ามีบึงขนาดใหญ่มากที่สวนของกำนันพู่ ปัจจุบันคือสวนหมากป่าพลอยและปัจจุบันนี้บึงได้ถูกดินทรายถล่มจนตื้นเขินเหลือเพียงลำห้วยที่เห็นในปัจจุบัน ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าให้ฟังว่าน้ำในบึงลึกมากไม่สามารถวัดได้กว้าง 60 เมตร ยาว ประมาณ 80 เมตร คนสมัยนั้นจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านบึง จนถึงทุกวันนี้

ทางเข้าหมู่บ้านหน้าฝาย

หมู่บ้านหน้าฝาย

บ้านหน้าฝายแต่เดิมเป็นป่าละเมาะและดงหญ้าคา ชาวบ้านได้นำหญ้าคามารสร้างที่อยู่อาศัย มุงหลังคาล้อมเป็นผนังกระท่อม ชาวบ้านได้ตัดต้นไม้ถางหญ้าเพื่อทำเป็นที่ดินทำกินทางการเกษตรและช่วยกันขุดลอกคลองทำฝายขึ้นบริเวณหลังหมู่บ้านเพื่อกักเก็บน้ำไว้สำหรับการเกษตร จึงเรียกบริเวณที่ตั้งบ้านเรือนว่า หน้าฝาย

หมู่บ้านวังตอ

มีเรื่องเล่าว่าในอดีตบริเวณลำห้วยที่ไหลผ่านหมู่บ้านมีบริเวณที่เป็นส่วนกว้าง และลึกลึกมีชาวบ้านลงไปหาปลาแล้วพบว่าใต้ลำห้วยบริเวณนี้มีตอไม้อยู่จำนวนมาก จึงเรียกว่า “วังตอ”

7. ตำบลคอกควาย

ลักษณะน้ำฝุดขึ้นจากใต้ดิน

หมู่บ้านน้ำพุ

บริเวณพื้นที่บนเขาหลังหมู่บ้านมีน้ำฝุดขึ้นมาจากใต้ดินชาวบ้านเรียก “น้ำพุน้อย” และตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านน้ำพุ” ในปัจจุบัน

หมู่บ้านห้วยคต

บ้านห้วยคตมาจากชื่อของลำห้วยแห่งหนึ่งที่มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาไอ้เซ็งในตำบลเจ้าวัด ลำห้วยมีความคดเคี้ยวเลาะเลี้ยวไปมา จึงเรียกว่า ห้วยคต และเปลี่ยนมาเป็น “ห้วยคต” ในปัจจุบัน

หมู่บ้านห้วยลึก

เหตุที่ชื่อบ้านห้วยลึกบริเวณหลังหมู่บ้านมีลำห้วยขนาดใหญ่ไหลผ่านและลำห้วยลึก 2- 3 เมตร แต่ปัจจุบันมีการทับถมของตะกอนดิน ทลายทำให้ในบางจุดตื้นเขินขึ้น

หมู่บ้านปางสวรรค์

ที่มาของชื่อบ้านปางสวรรค์ มาจากพื้นที่บริเวณที่ตั้ง หมู่บ้านมีความอุดมสมบูรณ์ มีทิวทัศน์และธรรมชาติที่สวยงามทั้งภูเขา น้ำตก ลำห้วยมีน้ำใสไหลเย็นตลอดทั้งปี คล้ายกับเป็นสวรรค์ของชาวบ้าน จึงตั้งชื่อว่า ปางสวรรค์

น้ำตกปางสวรรค์

หมู่บ้านน้ำดี

พื้นที่บริเวณหมู่บ้านมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ทั้งลำห้วย หนอง และบึงขนาดใหญ่ให้ชาวบ้านได้ไว้ใช้ในการบริโภคในครัวเรือนและทำการเกษตร จึงตั้งชื่อว่า บ้านน้ำดี

หมู่บ้านน้ำทรัพย์

ในบริเวณนี้มีน้ำซับหรือน้ำผุดจากพื้นดินธรรมชาติเกิดขึ้นจึงเรียก “บ้านน้ำซับ” แล้วเปลี่ยนมาเป็น “น้ำทรัพย์” ในปัจจุบัน

8. ตำบลเจ้าวัด

หมู่บ้านเขาน้อย

บริเวณหลังหมู่บ้านมีเขาเตี้ย ๆ อยู่ลูกหนึ่ง ชาวบ้านเรียกว่าเขาน้อยจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านเขาน้อย”

เขาน้อยหลังหมู่บ้านเขาน้อย

หมู่บ้านบุง

บ้านบุงเป็นหมู่บ้านที่ตั้งมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2430 เนื่องจากอดีตบ้านบุงมีห้วย หนองคลองบึง ล้อมรอบบ้านเกือบทั้งหมดและชาวบ้านส่วนมากเป็นคนลาวเรียก หนองน้ำว่า “บุง” จึงเรียกว่า “บ้านบุง”

หมู่บ้านบ้านใหม่ร่มเย็น

พื้นที่หมู่บ้านในอดีตมีลักษณะเป็นป่าไม้หนาแน่น มีลำห้วยและน้ำตกมีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี เมื่อมีการตั้งหมู่บ้านบริเวณนี้ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านใหม่ร่มเย็น

หนองน้ำในหมู่บ้านหนองใหญ่พัฒนา

หมู่บ้านหนองใหญ่พัฒนา

มีหนองน้ำขนาดใหญ่ที่ชาวบ้านนำน้ำมาใช้ในการบริโภคและทำการเกษตร จึงเรียกว่า “บ้านหนองใหญ่พัฒนา”

9. ตำบลเมืองกาฐัง

หมู่บ้านพุกแก้ว

เล่าสืบต่อกันมาว่าสมัยก่อนช่วงหน้าฝนในบริเวณพื้นที่ที่เป็นทุ่งนาของชาวบ้านจะมีน้ำผุดขึ้นมา และน้ำมีลักษณะใสสะอาดเหมือนแก้วจึงเรียกว่าบ้านผุดแก้วต่อมาเพี้ยนเป็นบ้านพุกแก้ว ในปัจจุบัน

หมู่บ้านคลองโป่ง

คลองที่ไหลผ่านหมู่บ้านมีลักษณะขยายกว้างกว่าบริเวณอื่นชาวบ้านเรียกคลองมันโป่งออก (กางออก) จึงเรียก “บ้านคลองโป่ง”

10. ตำบลบ้านใหม่คลองเตียน

หมู่บ้านเขาลูกโล่

บริเวณที่ตั้งหมู่บ้านมีลักษณะเหมือนตั้งอยู่กลางหุบเขาเพราะมีภูเขาหินปูนล้อมรอบเหมือนภูเขาเป็นโล่บังป้องกันอันตรายให้หมู่บ้านจึงเรียกว่าบ้านเขาล้อและเปลี่ยนเป็นเขาลูกโล่ในปัจจุบัน

ภูเขาบริเวณบ้านเขาลูกโล่

หมู่บ้านคลองตะขบ

บริเวณหลังหมู่บ้านมีคลองน้ำธรรมชาติไหลผ่านมีลักษณะคดเคี้ยวชาวบ้านจึงเรียกว่าคลองตะขบและตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านคลองตะขบ”

หมู่บ้านเขาวาน

พื้นที่หลังหมู่บ้านมีลักษณะเป็นภูเขาซ้อนกันและบนภูเขามิ่วานรางจืดขึ้นอยู่จำนวนมากจึงเรียกว่าเขาวานและชื่อหมู่บ้านเขาวาน

11. ตำบลหูช้าง

หมู่บ้านหนองหูลิง

หนองน้ำในหมู่บ้านมีลักษณะคล้ายหูลิงขนาดใหญ่จึงเรียกหนองหูลิงต่อมาตั้งเป็นหมู่บ้านจึงเรียกบ้านหนองหูลิง

กิจกรรมท้ายบทที่ 3

ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนประทับใจการที่ตั้งชื่อภูมินามของหมู่บ้านใด เพราะเหตุใด

.....

.....

2. ภูมินามหมู่บ้านหินด้อมมีที่มาจากอะไร

.....

.....

3. ภูมินามหมู่บ้านหนองใหญ่มีที่มาจากอะไร

.....

.....

4. ภูมินามหมู่บ้านเขาลูกโล่มีที่มาจากอะไร

.....

.....

5. ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศมีชื่อหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำที่หมู่บ้าน ได้แก่หมู่บ้านอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ ให้นักเรียนออกแบบป้ายชื่อหมู่บ้านที่มีภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ 1 หมู่บ้าน แล้วระบายสีให้สวยงาม

บทที่ 4

ภูมินามตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม

ภูมินามตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีดังนี้

1. ตำบลบ้านไร่

หมู่บ้านบ้านไร่

ในอดีตบ้านไร่มีพื้นที่เป็นลักษณะป่าไม้จำนวนมากแต่มีชาวบ้านอพยพมาจากจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก เริ่มตั้งรกรากที่บริเวณนี้รวมทั้งชุดกลางป่าไม้ให้เป็นพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมากและดินบริเวณนี้เหมาะกับการปลูกพันธุ์ไร่ จึงเรียกว่าบ้านไร่

หมู่บ้านห้วยป่าปก

ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้มีลำห้วยขนาดใหญ่และมีป่าไม้ปกคลุมจำนวนมาก ต่อมาได้มีชาวบ้านมาตั้งรกรากสร้างหมู่บ้านอยู่อาศัยจึงเรียกพื้นที่นี้ว่า “ห้วยป่าปก”

2. ตำบลหนองจอก

หมู่บ้านโคกสะอาด

บริเวณพื้นที่ตั้งหมู่บ้านมีลักษณะเป็นโคกน้ำท่วมไม่ถึงและบริเวณโดยรอบเป็นพื้นที่ลุ่มเวลาหน้าฝนจะมีน้ำท่วมขังจึงเรียน ว่าบ้านโคก และเปลี่ยนมาเป็น โคกสะอาดในปัจจุบัน

หมู่บ้านหนองไม้แก่น

ในอดีตหนองน้ำบริเวณหมู่บ้านมีไม้เนื้อแข็งขึ้นอยู่จำนวนมากรอบ ๆ หนองน้ำ คำว่า แก่น หมายถึง แข็งแรง, แข็งมาก จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านหนองไม้แก่น”

หมู่บ้านพุกร่าง

บ้านพุกร่างในอดีตมีน้ำพุุดขึ้นมาจากพื้นดินบนเขา มีน้ำไหลออกมาตลอดปีและมีต้นกร่างขึ้นอยู่บริเวณที่น้ำพุุดออกมา ชาวบ้านจึงตั้งชื่อว่า “พุกร่าง” มาจนถึงปัจจุบัน

ต้นกร่าง (ผลและใบ)

3. ตำบลทัพหลวง

ท้องทุ่งนาในหมู่บ้านทุ่งนา

หมู่บ้านทุ่งนา

แยกออกมาจากหมู่บ้านทัพคล้ายเนื่องจากบริเวณนี้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและที่ราบทำนาจึงเรียกว่า “บ้านทุ่งนา”

หมู่บ้านพุต้อ

เนื่องจากบนภูเขามีสาน้ำพุุดธรรมชาติและชาวบ้านได้มีการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้านพุต้อมาจากที่น้ำพุุดจากดินมีลักษณะคล้ายน้ำพุเล็ก ๆ ที่น้ำออกมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก่อนเรียก “พุต้อ” และกลายมาเป็นพุต้อในปัจจุบัน

4. ตำบลคอกควาย

หมู่บ้านบ้านดง

ลักษณะพื้นที่ก่อนตั้งหมู่บ้านเป็นป่ารกมีดงต้นไม้ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น พอมีการมาถางป่า ทำที่ดินทำกินกับสร้างบ้านเรือนจึงเรียก “บ้านดง”

หมู่บ้านป่าคาเฉลิมพระเกียรติ

ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้มีหญ้าคาขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น และต่อมาได้มีการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 9 ในปี พ.ศ. 2531 และมีชาวบ้านมาตั้งบ้านเรือนบริเวณรอบ ๆ จึงเรียก “บ้านป่าคาเฉลิมพระเกียรติ”

ต้นหญ้าคา

5. ตำบลวังหิน

หมู่บ้านวังพง

บริเวณพื้นที่ตั้งหมู่บ้านในปัจจุบันอดีตเป็นพื้นที่ที่มีหญ้าและต้นไม้ขึ้นหนาแน่นและรกทึบ

6. ตำบลหนองบ่มกล้วย

หมู่บ้านลานคา

ในอดีตบริเวณนี้มีหญ้าคาขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก และชาวบ้านหนองบ่มกล้วยได้มาเก็บเกี่ยวหญ้าคาไปสร้างกระท่อมพักอาศัยแล้วต่อมาชาวบ้านได้เริ่มเข้ามาอยู่อาศัยและถางป่าหญ้าคาเพื่อทำเป็นพื้นที่เพาะปลูกจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านลานหญ้าคา” แล้วเปลี่ยนเป็น “บ้านลานคา” ในปัจจุบัน

ต้นหญ้าคา

หมู่บ้านหนองน้ำดี

สาเหตุที่ชื่อหนองน้ำดีมาจากบริเวณท้ายหมู่บ้านมีหนองน้ำขนาดใหญ่มีน้ำตลอดปีชาวบ้านใช้ในการเกษตร

หมู่บ้านหนองหิน

สาเหตุที่ชื่อหมู่บ้านหนองหิน เพราะแต่เดิมมีสระน้ำขนาดใหญ่ มีก้อนหินขนาดใหญ่อยู่ในสระน้ำ จึงเรียกสถานที่นี้ว่าบ้านหนองหิน

7. ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน

หมู่บ้านเก่าเลี้ยว

ถนนทางเข้าหมู่บ้านมีลักษณะคดเคี้ยวเลี้ยวไปเลี้ยวมานับจากถนนใหญ่ถึงหมู่บ้านได้ เก้าเลี้ยวจึงเรียกว่าบ้านเก้าเลี้ยว

8. ตำบลเมืองการุ้ง

หมู่บ้านใหม่อัมพวัลย์

เนื่องจากที่ตั้งหมู่บ้านแต่เดิมเป็นป่ารกทึบมีเถาวัลย์ขึ้นอยู่มากต่อมามีการถางป่า เพื่อเพาะปลูก และสร้างบ้านเรือนจึงตั้งชื่อว่าบ้านใหม่อัมพวัลย์

หมู่บ้านหนองปักไทร

สาเหตุที่ชื่อบ้านหนองปักไทรเพราะในอดีตหนองน้ำในหมู่บ้านมีต้นไทรขนาดใหญ่ ขึ้นอยู่ที่เกาะกลางหนองน้ำมองไกล ๆ คล้ายเอาต้นไทรไปปักไว้กลางน้ำจึงเรียกหนองปักไทร

ต้นไทร

กิจกรรมทำบทที่ 4

ภูมินามชื่อตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. จากที่มาของชื่อหมู่บ้านห้วยป่าปก นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

.....

.....

2. หมู่บ้านลานคามิภูมินามมาจากอะไร

.....

.....

3. หากนักเรียนจะตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่ 1 หมู่บ้าน นักเรียนจะเลือกตั้งชื่อหมู่บ้านใด เพราะเหตุใด

.....

.....

4. การตั้งชื่อภูมินามหมู่บ้านลานคาและหมู่บ้านป่าคาเฉลิมพระเกียรติมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

5. ให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องภูมินามชื่อตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ ให้นักเรียนเลือก 1 หมู่บ้านที่นักเรียนชอบมากที่สุด จากเรื่องภูมินามชื่อตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม สรุปความรู้ที่ได้

.....

.....

.....

.....

บทที่ 5

ภูมินามตั้งตามพันธุ์ไม้

ภูมินามตั้งตามพันธุ์ไม้ของตำบลในหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีดังนี้

1. ตำบลบ้านไร่

ต้นบอน

หมู่บ้านพุบอน

ในหมู่บ้านมีหนองน้ำอยู่เรียกว่า “พุบอน” เพราะมีต้นบอนขึ้นอยู่มากมาย ชาวบ้านจึงเรียกว่า “พุบอน” มาจนถึงทุกวันนี้

หมู่บ้านหนองปรือ

แรกเริ่มหมู่บ้านมีจำนวนครัวเรือนประมาณ 16 ครัวเรือน และมีหนองน้ำมีต้นกกปรือ (ต้นธูปฤๅษี) ขึ้น ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นได้หาปลากินและชาวบ้านได้บุก้างถางป่าค่อยๆ บุกเบิกและได้ทำการเกษตร เช่น ปลูกข้าวและได้ปลูกพืชผักสวนครัวเอาไว้กินกันเองและต่อมาก็ได้มีและต่อมาก็ได้มีคลอง ส่งน้ำมาให้ชาวบ้านทำการเกษตรผลผลิตได้ดีขึ้นและจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นจึงเป็นที่มาของหมู่บ้าน บ้านหนองปรือ

ต้นกกปรือหรือต้นธูปฤๅษี

หมู่บ้านห้วยหนามตะเข้

หมู่บ้านห้วยหนามตะเข้ ได้แยกออกมาจากหมู่บ้านห้วยป่าปก หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่

ต้นผักหนามตะเข้

จังหวัดอุทัยธานี เมื่อปี พ.ศ. 2535 เนื่องจากหมู่ที่ 10 มี 3 ชุมชน คือ ชุมชนอีหลุบ ชุมชนหินตั้ง และชุมชนห้วยหนามตะเข้ที่อยู่ในซอย 5 บ้านห้วยหนามตะเข้ ตั้งชื่อตามลำคลองธรรมชาติที่มีต้นผักหนามตะเข้ขึ้นปกคลุมอยู่ในลำห้วยและเป็นการให้เกียรติชุมชนด้านในซอย 5 ให้ตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน

2. ตำบลหนองจอก

หมู่บ้านหนองจอก

ชื่อหมู่บ้านหนองจอกมาจากหนองน้ำต่างๆ ในบริเวณพื้นที่นี้จะมีจอกแหนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า “หนองจอก”

ต้นจอกแหน

หมู่บ้านบ้านจัน

บริเวณหมู่บ้านมีต้นจันขึ้นอยู่จำนวนมากจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านจัน”

หมู่บ้านคลองจันเจริญ

มีลำคลองไหลผ่านบริเวณหมู่บ้านและในอดีตมีต้นจันขึ้นอยู่ริมคลองจำนวนมากจึงตั้งชื่อว่า “คลองจันเจริญ”

ต้นโพธิ์

หมู่บ้านบ้านใหม่โพธิ์งาม

เนื่องจากหมู่บ้านหนองจอกขยายตัว ใหญ่ขึ้นทำให้ที่ดินทำกินมีปริมาณไม่เพียงพอจึงมีชาวบ้านบางส่วนอพยพมาตั้งหมู่บ้านที่พื้นที่ใหม่และบริเวณพื้นที่นี้มีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่อยู่จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านใหม่โพธิ์งาม”

หมู่บ้านพุตะเคียน

ในสมัยก่อนบริเวณที่ตั้งหมู่บ้านมีต้นตะเคียนใหญ่อยู่หนึ่งต้นขึ้นอยู่บริเวณข้างหนองน้ำขนาดใหญ่

3. ตำบลทัพหลวง

หมู่บ้านบ้านใหม่หนองแก

ในอดีตมีชาวบ้านอพยพเพื่อตั้งบ้านเรือนในบริเวณนี้และได้พบเห็นสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นหนองน้ำที่มีต้นสะแกขึ้นเต็มไปหมด มีน้ำขังอยู่ได้ตลอดทั้งปีเป็นที่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิดเป็นจำนวนมากมาเหมาะสำหรับที่จะอยู่อาศัยการทำนาเลี้ยงชีพของลูกหลานต่อไปเพราะมีความอุดมสมบูรณ์ดีจึงเรียกชื่อบ้านว่า “บ้านหนองแก” จนถึงปัจจุบันนี้

ใบและลูกของต้นสะแก

หมู่บ้านป่าบัว

บริเวณหมู่บ้านมีบึงน้ำขนาดใหญ่และมีดอกบัวอยู่ในบึงน้ำจำนวนมากจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านป่าบัว”

หมู่บ้านป่าแดง

ก่อนตั้งหมู่บ้านพื้นที่บริเวณนี้มีลักษณะเป็นป่ามีต้นแดงขึ้นอยู่จำนวนมาก ชาวบ้านเรียกป่าบริเวณนี้ว่า “ป่าต้นแดง” ต่อมาเมื่อชาวบ้านเข้ามาอยู่อาศัยกลางป่าทำพื้นที่เพาะปลูก จึงเรียกว่า “หมู่บ้านป่าต้นแดง” และเปลี่ยนมาเป็น “บ้านป่าแดง” ในปัจจุบัน

หมู่บ้านสวนพลู

ในสมัยก่อนชาวบ้านนิยมกินหมากและมีการปลูกพลูไว้กินหมากทุกบ้านจึงเรียกว่า “บ้านสวนพลู”

ใบพลูกินหมาก

4. ตำบลห้วยแห้ง

หมู่บ้านปากกล้วย

พื้นที่บริเวณนี้มีต้นกล้วยขึ้นอยู่จำนวนมาก ต่อมาเมื่อมีการอพยพของชาวบ้านเข้ามาอาศัยอยู่จึงเรียกว่า บ้านปากกล้วย

ต้นกล้วย

หมู่บ้านห้วยพลู

มีลำห้วยไหลผ่านหมู่บ้านและริมลำห้วยชาวบ้านปลูกพลูไว้บริโภค จึงเรียก ห้วยพลู

5. ตำบลบ้านบึง

หมู่บ้านห้วยบง

บงคือชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งที่ตั้งชื่อว่า”บ้านห้วยบง”เพราะมีลำห้วยไหลผ่านหมู่บ้านและบริเวณริมลำห้วย มีต้นไม้บงขึ้นอยู่จำนวนมาก

ต้นไม้บง

6. ตำบลคอกควาย

หมู่บ้านทองหลาง

พื้นที่บริเวณนี้ในอดีตมีต้นทองหลาง (ต้นปาริชาติ) ขึ้นอยู่จำนวนมากจึงเรียนกว่า “บ้านทองหลาง”

7. ตำบลวังหิน

หมู่บ้านหนองยาง

ชื่อบ้านหนองยาง เพราะในบริเวณนั้นมีหนองน้ำขนาดใหญ่และมีต้นยางขึ้นอยู่บริเวณโดยรอบหนองน้ำจึงตั้งชื่อว่า หนองยาง

ต้นยาง

8. ตำบลหนองปรกกล้วย

หมู่บ้านไทรงาม

ในอดีตชาวบ้านที่เดินทางมาตั้งรกรากที่บริเวณนี้พบต้นไทรขนาดใหญ่ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านไทรงาม

ต้นหมามุ่ม

หมู่บ้านหนองแกขัดสมาธิ

บริเวณหมู่บ้านมีหนองน้ำและมีต้นสะแกขึ้นอยู่จำนวนมากบริเวณป่าข้างหนองน้ำ จึงตั้งชื่อว่า บ้านหนองแก ส่วนขัดสมาธิชาวบ้านรุ่นต่อๆมาได้เติมเข้าไปเพื่อให้แตกต่างกับหมู่บ้านหนองแก ตำบลทัพหลวง

9. ตำบลแก่นมะกรูด

หมู่บ้านอีมาดอีทราย

กลุ่มบ้านอีมาด คำว่าอีมาดมีความเป็นมา คือ มีต้นผึ้งต้นหนึ่งที่ตั้งอยู่ในกลุ่มบ้านอีมาดซึ่งมีลักษณะลำต้นคล้ายกับค่อม้า เป็นต้นเสลียงที่ผึ้งมาทำรังประจำทุกปี เดิมมีชาวมอญได้เดินทางจากจังหวัดกาญจนบุรี มาตีผึ้งที่ขึ้นอยู่บนต้นผึ้งที่ตั้งอยู่บนต้นผึ้งต้นเสลียงนี้ ช่วงนั้น เวลานั้นยังไม่มีชนกลุ่มใดมาตั้งอาศัยอยู่ในบริเวณต้นผึ้งต้นนี้ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2433 ได้มีชาวกะเหรี่ยง ซึ่งได้เดินทางมาจากหมู่บ้านห้วยคต (ปัจจุบันเป็นอำเภอห้วยคต) ได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบ้านอีมาดชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ได้ตั้งบ้านเรือนและ ได้ขยายครอบครัวเพิ่มขึ้น และได้เรียกต้นผึ้งซึ่งเป็นต้นเสลียงนี้ว่า อิมะ

- อี แปลว่า ผู้หญิงซึ่งเป็นนางไม้ที่อาศัยอยู่กับต้นผึ้งต้นนี้
 มะ แปลว่า ต้นผึ้งต้นเสลียง ที่มีลักษณะลำต้นคล้ายค่อม้า
 รวมเรียกว่า อิมะ แต่ปัจจุบันเขียนเป็น อีมาด ปัจจุบัน

หมู่บ้านทุ่งมะมุ่ม

ในอดีตบริเวณพื้นที่เพาะปลูกของชาวบ้าน มีต้นหมามุ่ม (ตำแย) ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากชาวบ้านจึงเรียก “ทุ่งหมามุ่ม” แล้วเพี้ยนเสียงมาเป็น “ทุ่งมะมุ่ม” ในปัจจุบัน

กลุ่มบ้านอิทราย กลุ่มอิมาดอิทรายได้มาตั้งถิ่นฐานประมาณ 113 ปี มีประวัติที่มาดังนี้ มีชาวละว้า ได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อน ต่อมาชาวละว้าที่บ้านอิทรายได้อพยพครอบครัวไปตั้งถิ่นฐานที่บ้านบุง (ปัจจุบันอยู่ในตำบลห้วยแห้ง) ชาวกะเหรี่ยงที่บ้านอิมาดส่วนหนึ่ง ได้ขยายครอบครัวแตกออกมาได้มาทำอะไรเลื้อนลอยที่บ้านอิทรายและได้อพยพครอบครัวจากบ้านอิมาดบางส่วนมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านอิทรายและได้อาศัยต้นผึ้ง ซึ่งเป็นต้นไทรที่มีลำต้นสูงใหญ่และมีผึ้งมาทำรังทุกปี ชาวกะเหรี่ยงเหล่านี้ได้อาศัยต้นไทรเป็นที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ และได้เรียกต้นไทรนี้ว่า “ต้นไทรสูง” และมีความเชื่อว่าต้นไทรต้นนี้ เป็นต้นไทรที่มีนางไม้ อยู่ จึงเรียกต้นไทรนี้ว่า อิไทร

ต้นไทร

อิ แปลว่า ผู้หญิงซึ่งเป็นนางไม้ที่อาศัยอยู่กับต้นนี้
ไทร แปลว่า ต้นไทร
รวมเรียกว่า อิไทร ปัจจุบันเขียนเป็น อิทราย

10. ตำบลเมืองกาจู้ง

หมู่บ้านใหม่คลองไทร

บริเวณคลองหลังหมู่บ้านมีต้นไทรขนาดใหญ่ขึ้นอยู่เมื่อมีชาวบ้านมาตั้งบ้านเรือนอยู่หลายหลัง กลายเป็นหมู่บ้านจึงเรียกว่าบ้านใหม่คลองไทร

หมู่บ้านหนองขาม

สมัยก่อนพื้นที่บริเวณหนองน้ำในหมู่บ้านมีต้นมะขามขึ้นอยู่จำนวนมากจึงเรียกบ้านหนองขาม

ต้นมะขาม

11. ตำบลหูช้าง

ต้นมะตูม

หมู่บ้านร่องมะตูม

ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้มีต้นมะตูมขึ้นอยู่จำนวนมากแต่ในปัจจุบันสูญพันธุ์ไปหมดแล้ว

หมู่บ้านหนองฝาง

บริเวณหนองน้ำและป่าหลังหมู่บ้านมีต้นฝางขึ้นอยู่จำนวนมากซึ่งต้นฝางเป็นสมุนไพรที่ใช้รักษาได้หลายโรค เช่น ขับประจำเดือน แก้ท้องร่วง แก้ร้อนใน แก้ท้องเสีย เป็นต้น

หมู่บ้านหนองแกสามัคคี

สมัยก่อนหนองน้ำในหมู่บ้านมีต้นสะแกขึ้นอยู่จำนวนมากจึงเรียกบ้านหนองแกและเปลี่ยนเป็นหนองแกสามัคคีในปัจจุบันเพื่อให้ชาวบ้านมีความรักและสามัคคีกัน

หมู่บ้านบ่อกระโดน

ชาวบ้านสมัยก่อนบอกเล่าไว้ว่าบริเวณบ่อน้ำธรรมชาติของหมู่บ้านมีต้นกระโดนต้นใหญ่ขึ้นอยู่ข้างบ่อน้ำ

12. ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน

หมู่บ้านบ้านใหม่คลองเคียน

ในอดีตบริเวณคลองหลังหมู่บ้านมีต้นตะเคียนขึ้นอยู่พอมีชาวบ้านมาตั้งบ้านเรือนขึ้นจึงเรียกว่า “บ้านใหม่คลองเคียน”

หมู่บ้านอีตูป

ที่มาของชื่อหมู่บ้านมาจากในอดีตป่าบริเวณหลังหมู่บ้านมีสมุนไพรต้นอีตูปขึ้นอยู่จำนวนมาก แต่ในปัจจุบันเนื่องจากป่าถูกถางทำเป็นพื้นที่เกษตรบางส่วนจึงทำให้ต้นอีตูปหมดไป

กิจกรรมท้ายบทที่ 5

ภูมินามตั้งชื่อตามพันธุ์ไม้

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. หมู่บ้านอิมาดอิทรายมีที่มาจากต้นไม้กี่ชนิด อะไรบ้าง

.....

.....

2. ภูมินามหมู่บ้านทุ่งมะมุ่มมีที่มาจากสิ่งใด

.....

.....

3. การตั้งชื่อภูมินามหมู่บ้านคลองไทรและหมู่บ้านไทรงามมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

4. นักเรียนเคยเห็นพันธุ์ไม้ชนิดใดบ้างจากการตั้งชื่อภูมินามนี้

.....

.....

5. ให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องภูมินามตั้งชื่อตามพันธุ์ไม้

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ ให้นักเรียนเลือกชื่อหมู่บ้านที่มีภูมินามตั้งชื่อตามพันธุ์ไม้มา 1 หมู่บ้านและให้นักเรียนแต่งคำขวัญเกี่ยวกับหมู่บ้าน

.....

.....

.....

.....

บทที่ 6

ภูมินามตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ

ภูมินามตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพของหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีดังนี้

1. ตำบลบ้านไร่

หมู่บ้านหวนนา

ในอดีตชาวบ้านในหมู่บ้านมีวิถีการดำรงชีวิตทำนาเป็นอาชีพหลัก และมีการปลูกกระท่อมไว้อาศัยบริเวณพื้นที่นาของตนเอง จึงเรียกบ้านหวนนา

2. ตำบลห้วยแห้ง

หมู่บ้านบ้านนาทุ่งเชือก

ชาวบ้านมีอาชีพทำนาและเลี้ยงควาย เวล่านำควายไปเลี้ยงในนาจะตอกหลักผูกเชือกควาย ให้กินหญ้า

หมู่บ้านบ้านนา

บริเวณนี้เป็นพื้นที่ทำนาของชาวบ้านห้วยพลูต่อมา มีการมาตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่จำนวนมากขึ้นกลายเป็นหมู่บ้าน จึงเรียกว่า “บ้านนา”

ป้ายชื่อหมู่บ้าน

3. ตำบลบ้านบึง

หมู่บ้านไร่พริก

ชาวบ้านปลูกพืชการเกษตร คือพริก จำหน่ายเป็นสินค้าหลักของหมู่บ้าน จึงชื่อว่า “บ้านไร่พริก”

4. ตำบลคอกควาย

โรงเรียน

หมู่บ้านทุ่งน้อย

ในอดีตบริเวณพื้นที่หมู่บ้านมีพื้นที่ใช้สำหรับทำนาจำนวนน้อย จึงเรียก “บ้านทุ่งนา น้อย” และต่อมาเป็น “บ้านทุ่งน้อย” จนถึงปัจจุบัน

หมู่บ้านไร่ใหม่

แต่เดิมพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ทำไร่ข้าวโพด ไร่มันสำปะหลัง ไร่สับปะรด ของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยคตต่อมามีการมาตั้งบ้านเรือนในพื้นที่ทำไร่ของตนและได้เพิ่มจำนวนหลายหลังคาเรือน จึงเรียกว่า “บ้านไร่ใหม่”

5. ตำบลหนองบ่มกล้วย

โรงเรียน

หมู่บ้านหนองบ่มกล้วย

บ้านหนองบ่มกล้วย มาจากชาวบ้านนำกล้วยบรรทุกใส่เกวียนไปขายที่อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท มาถึงบริเวณหนองน้ำหลังวัดแล้วเกวียนหักจึงแบกกล้วยลงหนองน้ำ แล้วเอาใบตองคลุมไว้จนมีคนมาพบเห็น จึงเรียกหนองน้ำนั้นว่า “หนองบ่มกล้วย”

หมู่บ้านทุ่งนาสวน

ชาวบ้านประกอบอาชีพทำนาทำสวน จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านทุ่งนาสวน

หมู่บ้านกล้วยหอม

ชาวบ้านในหมู่บ้านปลูกกล้วยหอมเป็นจำนวนมากเพื่อจำหน่ายจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านกล้วยหอม”

หมู่บ้านเกษตรพัฒนา

ชาวบ้านทำการเกษตรทั้งพืชสวนและพืชไร่ จึงตั้งชื่อว่า “บ้านเกษตรพัฒนา”

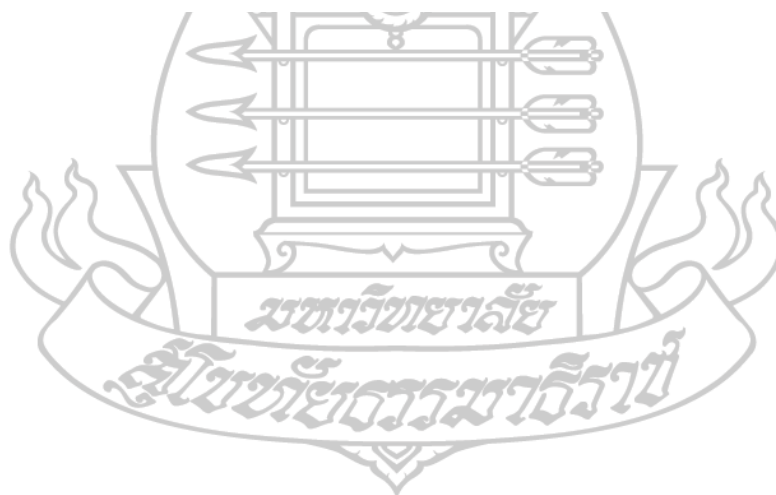

ต้นกล้วยหอม

6. ตำบลเมืองกาฐัง

บ้านตากฟ้าดอนกล้วยหอม

ชาวบ้านในหมู่บ้านปลูกกล้วยหอมได้ผลผลิตดีจึงนิยมปลูกไว้บริโภคและจำหน่าย

กิจกรรมท้ายบทที่ 6
ภูมินามตั้งชื่อตามลักษณะการประกอบอาชีพ

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนประทับใจภูมินามการตั้งชื่อของหมู่บ้านใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

2. ชื่อหมู่บ้านหนองบ่มกล้วยมีที่มาจากอะไร

.....

.....

3. สาเหตุใดเป็นที่มาของการตั้งชื่อหมู่บ้านบ้านนาทุ่งเชือก

.....

.....

4. นักเรียนชอบการตั้งชื่อตามลักษณะการประกอบอาชีพใดของหมู่บ้านใดมากที่สุด

.....

.....

5. ให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องภูมินามตั้งชื่อตามลักษณะการประกอบอาชีพ

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ ให้นักเรียนวาดภาพ “กล้วยหอม” ที่เป็นการตั้งภูมินามของหมู่บ้านกล้วยหอมและหมู่บ้านตากฟ้าดอนกล้วยหอม

บทที่ 7

ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน

ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน ของหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีดังนี้

1. ตำบลบ้านไร่

หมู่บ้านสะน่าน้ำ

บ้านสะน่าน้ำเป็นหมู่บ้านซึ่งบรรพบุรุษของชาวสะน่าน้ำอพยพหนีภัยสงคราม ประมาณ พ.ศ. 2370 เข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินและปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่ ภาษาพูดของชาวสะน่าน้ำเป็นภาษาลาว สำเนียงคล้ายคนลาวในนครเวียงจันทน์ บรรพบุรุษของคนบ้านสะน่าน้ำ คือ นางสา ซึ่งเป็นคนบ้านทัพคล้าย

มีสามีชื่อ นายน้ำ มาอยู่ที่บ้านสะน่าน้ำก่อน จึงนำมาเป็นชื่อบ้านว่า บ้านสาน้ำ และเพี้ยนมาเป็น บ้านสะน่าน้ำ ในเวลาต่อมา และเป็นหมู่บ้านดั้งเดิมของชุมชนลาวครั้งใหญ่

หมู่บ้านบ่อน้อย

บ้านบ่อน้อย เป็นชื่อของหมู่บ้านนั้นมาจากบ่อน้ำของหมู่บ้านที่ชาวบ้านให้ความเคารพกันเป็นอย่างมาก จากความเชื่อที่เล่าสืบต่อกันมาว่า ในอดีตได้มีการค้นพบบ่อน้ำนี้ขึ้นและได้วิดขึ้นมาเพื่อใช้งานแต่วิดเท่าใดน้ำก็ไม่หมดจากบ่อ และมีความพยายามในการขุดหาน้ำลึกลงไปในบริเวณใกล้เคียงกันแต่ก็ไม่พบ ซึ่งมีการบอกเล่าว่าเป็นบ่อน้ำของฤๅษี เมื่อได้มีรับประทานก็จะช่วยในเรื่องของการรักษา โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ

2. ตำบลหนองจอก

หมู่บ้านทัพไฟไหม้

ในสมัยอยุธยาได้มีการเคลื่อนทัพจากพิษณุโลกสองแควเพื่อไปรบที่หนองสาหร่าย หรืออำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ในปัจจุบันและระหว่างการเดินทางได้มีการตั้งค่ายพักแรมเป็นระยะ ๆ และเมื่อกองทัพมาตั้งค่ายพักแรมบริเวณนี้ได้มีการหุงหาอาหารแล้วดับไฟ

ไม่สนิทในเวลากลางคืนมีลมจึงพัดสะเก็ดไฟไปติดกองหญ้าแห้งจึงทำให้เกิดไฟไหม้ขึ้นแต่ทหารก็ดับได้ทัน ทำให้เรียนบริเวณนี้ว่าทัพไฟไหม้

3. ตำบลทัพหลวง

หมู่บ้านทัพหลวง

ในสมัยอยุธยา มีการเคลื่อนทัพจากพิษณุโลกสองแควเพื่อไปรบที่หนองสาหร่ายหรืออำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบันและระหว่างการเดินทางได้มีการตั้งค่ายพักแรมเป็นระยะๆ และบริเวณบ้านทัพหลวงก็

เป็นที่ตั้งค่ายพักแรมของ “ทัพหลวง” จึงตั้งชื่อว่าบ้านทัพหลวง

หมู่บ้านทัพหมัน

ในสมัยอยุธยา มีการเคลื่อนทัพจากพิษณุโลกสองแควเพื่อไปรบที่หนองสาหร่าย หรืออำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบันและระหว่างการเดินทางได้มีการตั้งค่ายพักแรมเป็นระยะๆ และบริเวณบ้านหมันเดิมชื่อ “บ้านทัพหมัน” คือสถานที่ที่ทัพหน้าได้ใช้เป็นที่ตั้งมั่นของกองทัพในระหว่างพักแรม จึงตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่าบ้านทัพหมันและเปลี่ยนมาเป็นบ้านทัพหมันในปัจจุบัน

หมู่บ้านแสงจันทร์

มีการเล่าต่อกันมาว่าบริเวณที่ตั้งหมู่บ้านในปัจจุบันเป็นพื้นที่โล่งบริเวณกว้างและโดยรอบเป็นป่ารกทึบทำให้บริเวณนี้เวลาพระจันทร์เต็มดวงจะสว่างมองเห็นชัดเจนมาก ต่อมา มีการตั้งหมู่บ้าน จึงตั้งชื่อว่า “บ้านแสงจันทร์สว่าง” และเปลี่ยนเป็นชื่อ หมู่บ้านแสงจันทร์ในปัจจุบัน

หมู่บ้านกุจวง

แยกหมู่บ้านมาจากบ้านทัพคล้าย เนื่องจากบ้านเรือนมีจำนวนมากและในหมู่บ้านมีภูเขาซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดกุจวงจึงตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านตามวัดว่าบ้านกุจวง คำว่ากุจวง มาจากมีชาวบ้าน

ในหมู่บ้านคนหนึ่งชื่อว่า “ตาจวง” ได้ขึ้นไปบนภูเขาเพื่อหาเห็ดโคนและได้หายตัวไปเป็นเวลา 7 วันพอเจอตัวตาจวงก็เล่าว่าตนเองถูกชาวบ้านเมืองลับแลพาไปเที่ยวเล่นที่เมืองลับแล ตั้งแต่นั้นมาจึงไม่มีใครกล้าไปหาเห็ดโคนที่ภูเขา ลูกนี้อีกเลย จนกระทั่งพระมหารำพันมาสร้างเป็นสำนักสงฆ์และต่อมาได้ตั้งเป็นวัดขึ้นจึงตั้งชื่อว่า วัดกุจวง สืบมา

หมู่บ้านทัพคล้าย

ทัพคล้าย-ทุ่งนา-ภูจวง เป็นชุมชนที่สืบเชื้อสายมาจากกลุ่มวัฒนธรรมไทครั้ง (ลาวครั้ง, ลาวเวียง, ลาวกา) โดยเล่าสืบทอดต่อกันมาว่าแต่เดิมบรรพบุรุษของตนมีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่เมืองเวียงจันทน์ และได้อพยพมายังประเทศไทยเมื่อครั้งเวียงจันทน์ถูกตีแตก ชาวทัพคล้ายจะเรียกตัวเองว่า “ลาวเวียง” จากการศึกษาได้สันนิษฐานว่าช่วงเวลาในการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของชาวทัพคล้ายอยู่ประมาณ ปี พ.ศ. 2372 โดยมีการตั้งบ้านเรือนครั้งแรกที่บริเวณลำห้วยกระเสียว (ไปทางทิศใต้ในปัจจุบัน)

ในระยะแรกมีเพียง 3 - 4 ครัวเรือน ต่อมาเมื่อ

ชุมชนขยายตัวจึงมีการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรและมีการสร้างวัดในหมู่บ้านขึ้น

ต่อมาเมื่อตั้งหมู่บ้านได้ประมาณ 80 ปี (พ.ศ. 2451) ได้เกิดโรคฝีดาษระบาดขึ้นผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมากต้องนอนบนใบตอง ถ่านอนบนเสื่อหรือผ้าจะทำให้เนื้อติดผ้าออกมาและเป็นแผลเพิ่มขึ้นอีก ชาวบ้านส่วนใหญ่ จึงพากันอพยพขึ้นทางเหนือตามลำห้วยไปตั้งชุมชนใหม่อยู่ห่างจากชุมชนเดิมประมาณ 1 - 2 กิโลเมตร และเรียกชุมชนใหม่นี้ว่า “บ้านใหม่” และเรียกชุมชนเก่าว่า “บ้านเก่า”

สถานที่บ้านเก่านั้นต่อมาก็จัดให้ที่เผาศพ หรือเรียกว่า ป่าช้า จนทางวัดได้ก่อสร้างเมรุเสร็จ จึงได้ทำพิธีล้างป่าช้า และใช้เมรุเป็นที่เผาศพมาจนถึงปัจจุบัน

การอพยพไปตั้งบ้านเรือนในบริเวณใหม่ตั้งอยู่บริเวณสองฝั่งของลำห้วยกระเสียว โดยทางฝั่งตะวันตกของลำห้วยกระเสียวมีบ้านเรือนตั้งอยู่หนาแน่นกว่าจึงเรียกว่า “บ้านใหญ่” ส่วนบริเวณตะวันออกนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและที่ราบทำนาจึงเรียกว่า “บ้านทุ่งนา” แต่คนทั่วไปและทางราชการเรียกหมู่บ้านทั้งสองนี้ว่า “บ้านทัพคล้าย”

4. ตำบลวังหิน

หมู่บ้านเขาวงศ์พรหมจรรย์

ในอดีตมีฤๅษีบำเพ็ญเพียรอยู่บนภูเขาหลังหมู่บ้านชาวบ้านเรียกเขาพรหมจรรย์ ต่อมาเมื่อชาวบ้านมาตั้งบ้านเรือนจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านเขาวงศ์พรหมจรรย์

5. ตำบลเจ้าวัด

หมู่บ้านเจ้าวัด

มีการเล่าต่อกันมาว่า ชนพื้นเมือง เดิมที่อาศัยอยู่ เป็นชาวกระเหรี่ยง ซึ่งมีผู้นำทางความคิด และเป็นที่เคารพ นับถือของชาวกระเหรี่ยง ที่เขาเรียกว่า"เจ้าวัด" ต่อมาเมื่อคน จากที่อื่นอพยพเข้ามาอยู่ก็เรียกบ้านนี้ว่า "บ้านเจ้าวัด"

6. ตำบลเมืองกาฐัง

หมู่บ้านหนองตายาย

ในอดีตมีตากับยายอยู่คู่หนึ่งมีบ้านอยู่ ใกล้หนองน้ำใหญ่ทุกวันยายจะลงไปตักน้ำมาใช้ ในคร้วเรือน แต่วันหนึ่งขณะที่ยายกำลังตักน้ำ อยู่ได้ลื่น ตกลงไปในน้ำแล้วร้องเรียกให้ตามา ช่วยแต่เนื่องจากหนองน้ำลึกและกว้าง ตากับ ยายก็ว่ายน้ำไม่เก่งจึงทำให้สองตายายจมน้ำ

เสียชีวิตที่หนองน้ำแห่งนี้ ตั้งแต่นั้นมาจึงเรียกหนองน้ำนี้ว่า "หนองตายาย"

7. ตำบลหูช้าง

หมู่บ้านพุททาลิต

เล่ากันว่าตาลีตเป็นคนมาตั้งบ้านเรือนทำนาปลูกข้าวบริเวณนี้เป็นคนแรกต่อมามีคนมาอยู่เพิ่มมา ขึ้นและบริเวณที่ตั้งหมู่บ้านมีบริเวณตาน้ำที่มีน้ำผุดขึ้นมาชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่าพุ่น้ำผุดจึงตั้งชื่อหมู่บ้าน ว่าบ้านพุททาลิตมาจนถึงปัจจุบัน

หมู่บ้านซับผาเรือน

ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าต่อกันมาว่าในช่วงแรกของการตั้งบ้านเรือนในบริเวณนี้ ใช้หลังคามุงด้วยแฝก และฝานังและพื้นบ้านทำจาก ไม้ไผ่ทาบให้เป็น แผ่นเวลา ฝนตกหนักทำให้เกิดความชื้นและน้ำ ไหลตามฝานังเข้าในบ้านชาวบ้านจึงทำการขีด ซับน้ำออกจากฝานังและพื้นบ้าน

8. ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน

หมู่บ้านไก่อ่ดิน

มีเรื่องเล่าว่ามีไก่อ่ตัวหนึ่งวิ่งมาซัดดินตายบริเวณนี้จึงเรียกว่าบ้านไก่อ่ดิน

กิจกรรมท้ายบทที่ 7

ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ภูมินามหมู่บ้านสะพาน้ำมีความเป็นมาอย่างไร

.....

.....

2. ภูมินามหมู่บ้านทัพคล้ายมีความเป็นมาอย่างไร

.....

.....

3. จากที่มาของชื่อหมู่บ้านหนองตายาย นักเรียนได้ข้อคิดใด

.....

.....

4. จากที่มาของชื่อหมู่บ้านภูจวง นักเรียนได้ข้อคิดใด

.....

.....

5. จากที่มาของชื่อหมู่บ้านทัพไฟไหม้ นักเรียนสามารถสรุปความรู้ที่ได้อย่างไร

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ ให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 เกี่ยวกับเรื่องภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน จำนวน 2 บท พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง

.....

.....

.....

.....

บทที่ 8

ภูมินามตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ

ภูมินามตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ ของหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีดังนี้

1. ตำบลบ้านไร่

หมู่บ้านน้อยพัฒนา

เมื่อหมู่บ้านสนามีจำนวนครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจึงได้มีการแยกหมู่บ้านอีกหนึ่งหมู่บ้านโดยที่หมู่บ้านที่แยกออกมามีจำนวนครัวเรือนน้อยกว่าจึงตั้งชื่อว่าบ้านน้อยพัฒนา

2. ตำบลหนองจอก

หมู่บ้านแก่นเพชรไพลิน

เป็นการตั้งชื่อหมู่บ้านให้เป็นมงคล

หมู่บ้านแสนสุข

เป็นการตั้งชื่อหมู่บ้านให้เป็นมงคลโดยมีความเชื่อเพื่อให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีแต่ความสุข

หมู่บ้านสุขเสมอ

เป็นการตั้งชื่อหมู่บ้านให้เป็นมงคลโดยมีความเชื่อเพื่อให้ชาวบ้านในหมู่บ้านไม่มีความทุกข์มีแต่ความสุขอยู่เสมอจึงตั้งชื่อว่า “บ้านสุขเสมอ”

หมู่บ้านสุขสำราญ

เป็นการตั้งชื่อหมู่บ้านให้เป็นมงคลมีความเชื่อเพื่อให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีความสุขสำราญเบิกบานทั้งกายและใจ

3. ตำบลทัพหลวง

หมู่บ้านรุ่งอรุณ

มีความเชื่อว่าเป็นหมู่บ้านที่ได้รับแสงพระอาทิตย์เป็นหมู่บ้านแรก จึงตั้งชื่อว่าบ้านรุ่งอรุณ

4. ตำบลบ้านบึง

หมู่บ้านพูลสุข

เหตุที่ชื่อบ้านพูลสุขเพราะตั้งชื่อเพื่อให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีแต่เพิ่มพูลความสุขเป็นการตั้งชื่อเพื่อความป็นศิริมงคล

หมู่บ้านนาตาโผ

ในอดีตชาวบ้านนาตาโผเป็นชนชาติลาวครึ่งที่อพยพมาจากประเทศลาวตามประวัติลาวครึ่งที่อพยพมาจากประเทศลาวเมื่อ 300 กว่าปี มีวัฒนธรรมและประเพณีโบราณที่ยังอนุรักษ์ไว้ โดยเฉพาะงานทอผ้าที่นำเส้นด้ายมาข้อมสีด้วยวัตถุดิบจากธรรมชาติ และใช้ครึ่งในการทำสีแดงเลยเรียกตัวเองว่า ลาวครึ่ง

5. ตำบลคอกควาย

หมู่บ้านบ้านน้อย

ชาวบ้านในหมู่บ้านอพยพมาจากบ้านทองหลางและจำนวนที่อพยพมาไม่มีที่ครัวเรือน จึงตั้งชื่อว่าบ้านน้อย

หมู่บ้านบ้านใหม่

ชาวบ้านจากบ้านห้วยคตอพยพมาตั้งบ้านเรือนและหาพื้นที่ทำกินแห่งใหม่ จึงตั้งชื่อว่า “บ้านใหม่”

หมู่บ้านกระแทน

เป็นหมู่บ้านของชุมชนชาวกะเหรี่ยงที่อพยพมาจากจังหวัดตาก

หมู่บ้านเจดีย์

บริเวณพื้นที่กลางหมู่บ้านมีเจดีย์เก่าแก่ซึ่งชาวบ้านเชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพของชาวบ้านและจะมีการจัดงานประจำปีขึ้นทุกปีเพื่อแสดงความเคารพและบูชาเจดีย์

หมู่บ้านคุ้มเกล้า

ชาวบ้านเล่าว่าในอดีตมีกลุ่มบ้านอยู่ในบริเวณเดียวกันจำนวน 10 กลุ่มบ้านกลุ่มบ้านละ 5 – 6 หลังคาเรือน ซึ่งชาวบ้านเรียกกลุ่มบ้านนี้ว่าคุ้มและบริเวณบ้านคุ้มเกล้าคือกลุ่มบ้านหรือคุ้มบ้านคุ้มที่เก่าต่อมามีครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจึงตั้งเป็นหมู่บ้าน เรียกหมู่บ้านคุ้มที่เก่าแล้วเปลี่ยนมาเป็นคุ้มเกล้าในปัจจุบัน

6. ตำบลหนองปรกกล้วย

หมู่บ้านหนองแขยง

เดิมหนองน้ำในบริเวณหมู่บ้านมีปลาแขยงอยู่เป็นจำนวนมากจึงตั้งชื่อว่าบ้านหนองแขยง

ปลาแขยง

7. ตำบลเจ้าวัด

หมู่บ้านใหม่ลำปาง

ชาวบ้านในหมู่บ้านอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดลำปางเพื่อมาตั้งรกรากที่บริเวณนี้ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านใหม่ลำปาง

8. ตำบลแก่นมะกรูด

หมู่บ้านบ้านใต้

ชุมชนบ้านใต้ได้อพยพแยกมาจากบ้านคลองเสลาลงมาทางใต้ ทำให้เรียกชุมชนนี้ว่าบ้านใต้ ชาวบ้านในหมู่บ้านเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงอพยพมาจากจังหวัดตาก

หมู่บ้านคลองเสลา

บ้านคลองเสลา เป็นหมู่บ้านชาติพันธุ์กะเหรี่ยงไพล่อพยพมาจากจังหวัดตาก หากินโดยการพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นหลักต่อมามีการทำไร่ทำสวนปลูกพืชเชิงเดี่ยว

หมู่บ้านใหม่คลองอั้งวะ

ชุมชนบ้านใหม่คลองอั้งวะชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงโป ชุมชนตั้งอยู่ในตำบลแก่นมะกรูด ส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี จากคำบอกเล่าชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงดั้งเดิม ตั้งรกรากบริเวณลำห้วยขาแข้งเมื่อประมาณ 150 ปีก่อน โดยตั้งบ้านเรือนทำกินกันเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละ 20 – 30 ครัวเรือนต่อมาได้ตั้งเป็นหมู่บ้าน และแต่ละหมู่บ้านย้ายถิ่นฐานหาที่ดินทำกินมีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งประมาณ 10 ครัวเรือนอพยพมาทำมาหากินบริเวณบ้านวากลีกลาประกอบกับบริเวณนี้มีคลองขนาดใหญ่ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ใหม่ว่า “บ้านใหม่คลองอั้งวะ”

9. ตำบลเมืองกาฐัง

หมู่บ้านหนองอาสา

ในหมู่บ้านอาสาช่วยกันขุดหนองน้ำไว้ใช้อุปโภคบริโภคในหมู่บ้านจึงตั้งชื่อว่า “บ้านหนองอาสา”

หมู่บ้านกาฐัง

เมืองกาฐังเป็นเมืองโบราณ มีอายุอยู่ในราว พ.ศ. 1100 พบวัตถุโบราณที่เกี่ยวข้องในทางพุทธศาสนาสมัยทวารวดีจำนวนหนึ่ง เมืองนี้ถูกทิ้งร้างราว พ.ศ. 1600 จากคำบอกเล่าฝั่งเมืองมีลักษณะรูปวงกลมประกอบด้วย คูน้ำและคันดินเป็นปราการรอบเมือง เส้นผ่าศูนย์กลางของเมืองยาว 800 เมตร กำแพงเมืองสูง 6 เมตร คูน้ำกว้าง 20 เมตร

หมู่บ้านตะกรุด

ในอดีตมีชาวบ้านขุดบ่อน้ำในบริเวณนาของตนเองแล้วพบตะกรุดโบราณจำนวนหนึ่ง และต่อมามีการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยบริเวณนี้ขึ้นจึงเรียกบ้านตะกรุด

หมู่บ้านหนองแกเซียงราย

ชาวบ้านในหมู่บ้านส่วนใหญ่ในอดีตอพยพมาจากอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงรายมาตั้งรกรากในพื้นที่แห่งนี้

หมู่บ้านชอยสามัคคี

ตั้งชื่อให้เป็นมงคลกับหมู่บ้านเชื่อว่าจะทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีความรักและสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

10. ตำบลหุซ้าง

หมู่บ้านสายรุ้งทอง

ผู้นำหมู่บ้านคนแรกเป็นคนตั้งชื่อทำให้ใช้ชื่อนี้มาจนถึงปัจจุบัน

หมู่บ้านพวงทอง

ตั้งชื่อให้เป็นสิริมงคลเพื่อให้ชาวบ้านมีพวงเงินพวงทองมั่งคั่งร่ำรวย

หมู่บ้านหุซ้าง

พื้นที่ตำบลหุซ้างมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงลาดเอียง สลับภูเขา สภาพของดินเป็นดินร่วนปนทราย มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่เรียกว่าอ่างตึงตัง

11. ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน

หมู่บ้านอุดมสุข

เหตุที่ชื่อบ้านอุดมสุขเพราะตั้งชื่อเพื่อให้ชาวบ้านอุดมไปด้วยความสุขเป็นการตั้งชื่อเพื่อความเป็นสิริมงคล

กิจกรรมท้ายบทที่ 8

ภูมินามตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ภูมินามที่ตั้งด้วยสาเหตุอื่น ๆ ในอำเภอบ้านไผ่มีกี่หมู่บ้าน ชื่อหมู่บ้านอะไรบ้าง

.....

.....

2. ภูมินามหมู่บ้านใดบ้างที่มีความเป็นมาจากการย้ายถิ่นฐานของชาวบ้านมาจากภาคเหนือและย้ายมาจากจังหวัดอะไร

.....

.....

3. จากที่มาของชื่อหมู่บ้านหนองอาสน์นักเรียนได้ข้อคิดใด

.....

.....

4. หมู่บ้านชาติพันธุ์กะเหรี่ยงไผ่ลั่วคือหมู่บ้านใดและอพยพมาจากจังหวัดใด

.....

.....

5. หมู่บ้านที่มีชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงโปอาศัยอยู่คือหมู่บ้านใดและอพยพมาจากจังหวัดใด

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ ให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ จำนวน 2 บท เกี่ยวกับเรื่องภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน

.....

.....

.....

.....

บทที่ 3

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องภูมินามบ้านไร่ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุทัยธานี สรุปขั้นตอนและผลการศึกษาได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้า

1.1.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1.2 ขอบเขตการสร้างหนังสือ

1.2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอ
บ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีเนื้อหา
จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับภูมินาม สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ภูมินามตั้ง
ตามลักษณะภูมิประเทศ ภูมินามตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม ภูมินามตั้งตามพันธุ์ไม้ ภูมินามตั้ง
ตามลักษณะการประกอบอาชีพ ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน และภูมินามตั้งนามด้วยสาเหตุ
อื่นๆ โดยแต่ละบทจะมีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา และท้ายเรื่องจะมีกิจกรรมท้ายเรื่อง

1.2.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์
ด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องภูมินาม
บ้านไร่ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน มาตรฐานค่า 5 ระดับ แล้วนำข้อเสนอแนะ
มาปรับปรุงแก้ไขและนำหนังสือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่-
วิทยา จำนวน 10 คนอ่านและแสดงความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ
หนังสือส่งเสริมการอ่าน มาตรฐานค่า 5 ระดับ

1.3 การสร้างและพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ผู้ศึกษาได้วางแผนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

1.3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.3.2 กำหนดชื่อเรื่อง รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมินามอำเภอบ้านไร่จากเอกสารแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากบุคคลและสถานที่ที่เกี่ยวข้อง

1.3.3 จัดทำเค้าโครงเนื้อหาในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน แล้วดำเนินการเรียบเรียงเนื้อหา พร้อมทั้งกำหนดภาพประกอบ

1.3.4 สร้างคำถามท้ายเรื่องทุกเรื่อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 กิจกรรมตอบคำถามท้ายบท และตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1.3.5 สร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านคุณค่าของหนังสือ และด้านภาพประกอบ

1.3.6 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพของหนังสือที่สร้างขึ้น และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหนังสือดังกล่าวโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำหนังสือมาปรับปรุงแก้ไขและให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา จำนวน 10 คน อ่านและแสดงความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน และนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.4 สรุปผลการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1.4.1 ลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา จังหวัดอุทัยธานี แหล่งที่มาของชื่อเรื่องมาจากข้อมูลภูมินามอำเภอบ้านไร่มารสร้างเป็นหนังสือเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยกำหนดชื่อเรื่องว่า “ภูมินามบ้านไร่” โครงสร้างของหนังสือประกอบด้วย เนื้อหา ภาพประกอบ และกิจกรรมท้ายเรื่อง ภาพประกอบเป็นภาพถ่ายของสถานที่จริงและแหล่งข้อมูลที่ค้นคว้า โดยแนวทางการเขียนเนื้อหาเป็นการเขียนในรูปแบบสารคดี ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 บท ได้แก่

บทที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับภูมินาม

บทที่ 2 สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่

บทที่ 3 ภูมินามตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ มี 33 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านหินตุ้ม หมู่บ้านหนองใหญ่ หมู่บ้านจอมทอง หมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่บ้านหนองสองห้อง หมู่บ้านเนินศิรี

หมู่บ้านป่าอู หมู่บ้านศิลาทอง หมู่บ้านห้วยแห้ง หมู่บ้านผาตั้ง หมู่บ้านสระ หมู่บ้านเขาขวาง หมู่บ้านแม่-
ระมาดพัฒนา หมู่บ้านเขาตะพาน หมู่บ้านวังหิน หมู่บ้านบุงโก หมู่บ้านบ้านบึง หมู่บ้านหน้าฝาย หมู่บ้านวังตอ
หมู่บ้านน้ำพุ หมู่บ้านห้วยคต หมู่บ้านห้วยลึก หมู่บ้านปางสวรรค์ หมู่บ้านน้ำดี หมู่บ้านน้ำทรัพย์ หมู่บ้าน
เขาน้อย หมู่บ้านบ้านบุง หมู่บ้านบ้านใหม่ร่มเย็น หมู่บ้านหนองใหญ่พัฒนา หมู่บ้านพุกแก้ว หมู่บ้าน
คลองโป่ง หมู่บ้านเขาลูกโล่ หมู่บ้านคลองตะขาบ หมู่บ้านเขาวาน หมู่บ้านหนองหูลิง

บทที่ 4 ภูมินามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม มี 16 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้าน
บ้านไร่ หมู่บ้านห้วยปากปอก หมู่บ้านโคกสะอาด หมู่บ้านหนองไม้แก่น หมู่บ้านพุกร้าง หมู่บ้านทุ่งนา หมู่บ้าน
พุดตอ หมู่บ้านบ้านดง หมู่บ้านป่าคาเฉลิมพระเกียรติ หมู่บ้านวังพง หมู่บ้านลานคา หมู่บ้านหนองน้ำดี
หมู่บ้านหนองหิน หมู่บ้านเก่าเลี้ยว หมู่บ้านใหม่อัมพวัลย์ หมู่บ้านหนองขี้ไทร

บทที่ 5 ภูมินามตั้งตามพันธุ์ไม้ มี 29 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านพุกบอน หมู่บ้าน
หนองปรือ หมู่บ้านห้วยหนามตะเฒ่า หมู่บ้านหนองจอก หมู่บ้านบ้านใหม่โพธิ์งาม หมู่บ้านบ้านจัน หมู่บ้าน
คลองจันเจริญ หมู่บ้านพุดเคียน หมู่บ้านบ้านใหม่หนองแก หมู่บ้านสวนพลู หมู่บ้านป่าบัว หมู่บ้านป่าแดง
หมู่บ้านป่ากล้วย หมู่บ้านห้วยพลู หมู่บ้านห้วยบง หมู่บ้านทองกลาง หมู่บ้านหนองยาง หมู่บ้านไทรงาม
หมู่บ้านทุ่งมะม่วย หมู่บ้านหนองแกขัดสมาธิ หมู่บ้านอิมาดอ็ทราย หมู่บ้านบ้านใหม่คลองไทร หมู่บ้าน
หนองขาม หมู่บ้านร่องมะดุก หมู่บ้านหนองฝาง หมู่บ้านหนองแกสามัคคี หมู่บ้านบ่อกระโดน หมู่บ้าน
บ้านใหม่คลองเคียน หมู่บ้านอู่ตูป

บทที่ 6 ภูมินามตั้งตามลักษณะการประกอบอาชีพ มี 11 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้าน
หัวนา หมู่บ้านบ้านนาทุ่งเชือก หมู่บ้านบ้านนา หมู่บ้านไร่พริก หมู่บ้านทุ่งน้อย หมู่บ้านบ้านไร่ใหม่ หมู่บ้าน
หนองบ่มกล้วย หมู่บ้านทุ่งนาสวน หมู่บ้านกล้วยหอม หมู่บ้านเกษตรพัฒนา หมู่บ้านตากฟ้าดอนกล้วยหอม

บทที่ 7 ภูมินามตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน มี 14 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้าน
สนา หมู่บ้านบ่อน้อย หมู่บ้านทัพไฟไหม้ หมู่บ้านทัพหลวง หมู่บ้านทัพหมัน หมู่บ้านแสงจันทร์ หมู่บ้าน
ภูจวง หมู่บ้านทัพคล้าย หมู่บ้านเขาวงศ์พรหมจรรย์ หมู่บ้านเจ้าวัด หมู่บ้านหนองตายาย หมู่บ้านพุดาลิต
หมู่บ้านซบฝารือน หมู่บ้านไก่อัด

บทที่ 8 ภูมินามตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ มี 27 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านบ้านน้อย-
พัฒนา หมู่บ้านแสนสุข หมู่บ้านสุขเสมอ หมู่บ้านสุขสำราญ หมู่บ้านแก่นเพชรไพลิน หมู่บ้านรุ่งอรุณ
หมู่บ้านพุดสุข หมู่บ้านนาตาโพ หมู่บ้านบ้านน้อย หมู่บ้านบ้านใหม่ หมู่บ้านกระแหง หมู่บ้านเจดีย์ หมู่บ้าน
คัมเกล้า หมู่บ้านหนองแขยง หมู่บ้านบ้านใหม่ลำปาง หมู่บ้านบ้านใต้ หมู่บ้านคลองเสลา หมู่บ้านบ้านใหม่-
คลองอั้งวะ หมู่บ้านหนองอาสา หมู่บ้านการุ้ง หมู่บ้านตะกรุด หมู่บ้านหนองแกเชียงราย หมู่บ้านชอย-
สามัคคี หมู่บ้านสายรุ้งทอง หมู่บ้านพวงทอง หมู่บ้านหุซ้าง หมู่บ้านอุดมสุข

1.5 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ได้ดำเนินการดังนี้

1.5.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ประเมินมีความคิดเห็นว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยภาพรวมมีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านคุณค่าของหนังสือมีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.93$) รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ มีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.73$) ด้านการใช้ภาษา มีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) ด้านภาพประกอบ มีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) และด้านเนื้อหามีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.26$)

1.5.2 ผลการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน

นักเรียนมีความคิดเห็นว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยภาพรวมมีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ มีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.68$) รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้ภาษา มีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) ด้านคุณค่าของหนังสือและด้านเนื้อหา มีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$) และด้านภาพประกอบ มีเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.21$)

2. อภิปรายผล

ผลการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนนักเรียนมีความเห็นหนังสือส่งเสริมการอ่านมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยแสดงความคิดเห็นดังนี้

2.1 ผลการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ทั้งนี้เพราะในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

2.1.1 กำหนดประเภทหนังสือและกลุ่มผู้อ่าน คือ เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มผู้อ่านหนังสือคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อายุระหว่าง 12 – 14 ปี

2.1.2 กำหนดจุดประสงค์ในการสร้าง คือ ต้องการให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านทั้งทักษะทางภาษาและให้ความรู้เกี่ยวกับภูมินามของหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 136 หมู่บ้าน

เป็นงานเขียนที่เน้นการเสริมทักษะการอ่านและส่งเสริมความรักความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

2.1.3 กำหนดเนื้อหา ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 8 บท ได้แก่ (1) ความรู้เกี่ยวกับ ภูมิภาค (2) สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี (3) ภูมิภาคตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ (4) ภูมิภาคตั้งตามลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อม (5) ภูมิภาคตั้งตามพันธุ์ไม้ (6) ภูมิภาคตั้งตามลักษณะ การประกอบอาชีพ (7) ภูมิภาคตั้งตามคำบอกเล่า ตำนาน นิทาน และ (8) ภูมิภาคตั้งนามด้วยสาเหตุอื่น ๆ โดยแต่ละบทจะมีภาพประกอบและมีกิจกรรมท้ายเรื่องทุกบท

2.1.4 กำหนดโครงสร้างหนังสือ เนื้อหาของหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นการรวบรวม ข้อมูลความเป็นมาของภูมิภาคการตั้งชื่อหมู่บ้านในอำเภอบ้านไร่ จำนวน 136 หมู่บ้าน หนังสือส่งเสริมการ อ่านเรื่องภูมิภาคอำเภอบ้านไร่มีเนื้อหาแฝงความรู้ ให้ข้อคิด ความเชื่อ ด้านประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี อาชีพ ค่านิยมของคนในท้องถิ่น มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีภาพประกอบสวยงาม สอดคล้องกับเนื้อหา มีกิจกรรมท้ายเรื่องที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้รับจาก เรื่องได้ดีขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 41-47) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ ของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่าองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบดังนี้

- 1) หัวข้อเรื่อง โดยมีความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ชุมชนรอบตัวปัญหาที่เกิดขึ้นใน ปัจจุบัน และความสนใจในการอ่านของเด็ก
- 2) แกนเรื่อง มีความชัดเจน ไมคลุมเครือ มีแกนเรื่องเพียงเรื่องเดียวหรือถ้ามีหลายเรื่อง ควรมีการเชื่อมโยงแกนเรื่องเดียวกัน
- 3) โครงสร้างเนื้อหา หรือโครงเรื่อง ประกอบด้วย บทนำเรื่อง บทเนื้อเรื่อง บทสรุป หรือ บทท้ายเรื่อง และอาจมีภาคผนวกด้วย
- 4) การออกแบบหนังสือ ได้แก่ ขนาดรูปเล่ม สวนหน้า สวนกลาง และสวนท้ายของ หนังสือ ภาพประกอบในเรื่อง และภาพปกรวมไปถึงจำนวนหน้าทั้งหมด

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ผู้ศึกษาได้นำหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องภูมิภาคอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุทัยธานี ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริม การอ่าน พบว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนว่าในภาพรวมของหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ทั้งนี้เพราะ

2.2.1 ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์

ในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) สอดคล้องกับนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ชื่อเรื่องน่าสนใจ ปกสวยกระตุ้นความสนใจอยากอ่านและขนาดของเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) สอดคล้องกับนักเรียนที่เห็นว่าปกสวยกระตุ้นความสนใจอยากอ่าน เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 3-4) ที่กล่าวว่า ปกเป็นส่วนแรกที่สุดของเล่มทำหน้าที่ควบคุมรูปเล่ม และนำไปสู่เนื้อหาภายในเล่ม ดังนั้นปกหนังสือจึงมีความสำคัญทั้งในด้านความคงทน งดงาม และความมีเสน่ห์เร้าใจ ปกหนังสือทั่วไปจึงมักใช้กระดาษที่แข็งและหนากว่าเนื้อหาภายในเล่ม นอกจากนี้ ยังมีภาพที่น่าสนใจ ชักชวนให้ติดตามเรื่องราวภายในเล่มรวมทั้งชื่อหนังสือและชื่อผู้เขียนเรื่องด้วย และจินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 41-47) กล่าวไว้ว่า การออกแบบหนังสือ ได้แก่ ขนาดรูปเล่มส่วนหน้า ส่วนกลาง และส่วนท้ายของหนังสือ ภาพประกอบในเรื่อง และภาพปก รวมไปถึงจำนวนหน้าทั้งหมดต้องมีความเหมาะสมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภิญญาพร นิตยประภา (2537, น. 70-71) ที่กล่าวว่า การออกแบบปกต้องดึงดูดความสนใจของเด็กและภาพต้องตรงกับเนื้อเรื่อง

สรุปได้ว่า ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ของหนังสือส่งเสริมการอ่านผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามขั้นตอน โดยผ่านการพิจารณาแก้ไขให้มีความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้หนังสือส่งเสริมการอ่านมีความเหมาะสม

2.2.2 ด้านเนื้อหา

ในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) สอดคล้องกับนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.5$) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ความยาวของเนื้อหาแต่ละตอนเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) สอดคล้องกับนักเรียนที่เห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเจตต์จ คชฤทธิ์ (2554, น. 125) ได้บอกลักษณะหนังสือเด็กที่ดีว่าด้านเนื้อหาต้องไม่ซับซ้อนหรือยากต่อความเข้าใจ ทั้งยังต้องทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน สอดแทรกสาระความรู้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ แม้นมาส ขวลิต ขวลิต (2546, น. 3) ที่กล่าวถึงลักษณะเนื้อหาว่า เนื้อหาที่มีความน่าสนใจ การดำเนินเรื่องเร้าใจชวนให้ติดตาม เนื้อหาของเรื่องเหมาะสมกับวัยไม่ยาวเกินไปหรือสั้นเกินไป

สรุปได้ว่า ด้านเนื้อหาในหนังสือส่งเสริมการอ่านมีความเหมาะสม ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นของตน และยังได้รับความรู้ในด้านอื่น ๆ ผู้อ่านสามารถนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และส่งเสริมให้มีความรักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและเรื่องราวต่าง ๆ

2.2.3 ด้านการใช้ภาษา

ในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) สอดคล้องกับนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าภาษาสละสลวยชวนอ่านและการใช้ภาษาสามารถ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) สอดคล้องกับนักเรียนที่เห็นว่าภาษาสละสลวยชวนอ่าน เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 3-4) ที่กล่าวว่า เนื้อหาในหนังสือทุกเล่มควรเขียนถูกต้อง มีการจัดย่อหน้า และวรรคตอนอย่างเหมาะสม นอกจากนั้นยังอาจใช้ขนาดและแบบของตัวอักษรช่วยเน้นให้การอ่านเป็นไปอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 41-47) ที่กล่าวว่า แก่นเรื่องต้องมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ มีแก่นเรื่องเพียงเรื่องเดียวหรือถ้ามีหลายเรื่องควรมีการเชื่อมโยงเป็นแนวเรื่องเดียวกัน

สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีการใช้ภาษาที่เหมาะสมในการนำไปให้นักเรียนอ่าน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและส่งเสริมให้ผู้อ่านมีนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งยังสร้างความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนอีกด้วย

2.2.4 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$) สอดคล้องกับนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่านักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมินามอำเภอบ้านไร่ นักเรียนเกิดความรักความผูกพัน ห่วงแหนในท้องถิ่นของตนมากขึ้น หนังสือเล่มนี้เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านของนักเรียนได้ และหนังสือเล่มนี้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) สอดคล้องกับนักเรียนที่เห็นว่านักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมินามของอำเภอบ้านไร่ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 8-9) ที่กล่าวว่า ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ เอื้อสุภา ส่องสว่าง (2551, น. 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน คุณธรรมและการกระทำสิ่งที่ดี ส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงาม

สรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องภูมินามอำเภอบ้านไร่ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความเหมาะสมในด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ เนื่องจากอำเภอบ้านไร่มีภูมินามที่มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ ควรแก่การอนุรักษ์ไว้ ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ข้อคิด และประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2.5 ด้านภาพประกอบ

ในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) สอดคล้องกับนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าจำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) สอดคล้องกับนักเรียนที่เห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของภิญญาพร นิตยประภา (2537, น. 70-71) ที่กล่าวว่า การจัดภาพประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือ สอดคล้องกับแนวคิดของ สนั่น มีชันหมาก (2537, น. 67) ได้กล่าวว่า ภาพประกอบควรมีความชัดเจน มีความสมจริง นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ภาพประกอบมีความชัดเจนน่าสนใจ มีความเหมาะสม

สรุปได้ว่าด้านภาพประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นนั้น ผู้ศึกษาได้ใช้ภาพถ่ายจากสถานที่จริงเป็นภาพประกอบ โดยภาพดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับหลาย ๆ ส่วน จึงทำให้หนังสือส่งเสริมการอ่านมีความเหมาะสม

2.2.6 สรุปภาพรวมของหนังสือ

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องภูมินามอำเภอบ้านไร่ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ มีผลการตรวจสอบคุณภาพโดยรวมของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จากการประเมินคุณภาพหนังสือทุกด้าน สามารถสรุปคุณภาพของหนังสือโดยรวมได้ว่า หนังสือมีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยมีผลการประเมินระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) และผลการตรวจสอบคุณภาพโดยรวมของหนังสือของนักเรียน จากการประเมินคุณภาพโดยรวมของหนังสือจากนักเรียน สามารถสรุปคุณภาพของหนังสือโดยรวมได้ว่า หนังสือมีคุณภาพเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$) สามารถนำไปพัฒนาการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุทัยธานีที่สร้างขึ้น ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและความคิดเห็นของนักเรียนมีความเหมาะสมมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยมีการนำเรื่องในท้องถิ่นมาสร้างเป็นหนังสือมีการลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม มีภาพประกอบที่น่าสนใจเหมาะสมกับเนื้อหา มีการใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถนำไปใช้พัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานที่ ท.1.1 ที่กำหนดไว้ว่า ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการทำหนังสือไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของหนังสือส่งเสริมการอ่านให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถแนะนำผู้เรียนใช้หนังสือได้อย่างถูกต้อง

3.1.2 ควรกำกับดูแลให้ผู้เรียนทำกิจกรรมท้ายเรื่องให้ครบทุกกิจกรรม เพื่อเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจากการทำกิจกรรมท้ายเรื่อง

3.1.3 เนื้อหาเกี่ยวกับภูมินามนอกจากจะให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่นแล้ว ผู้สอนสามารถนำไปใช้สอนในเรื่อง ความเชื่อ ค่านิยม และแนวคิดของคนในท้องถิ่นอีกด้วย

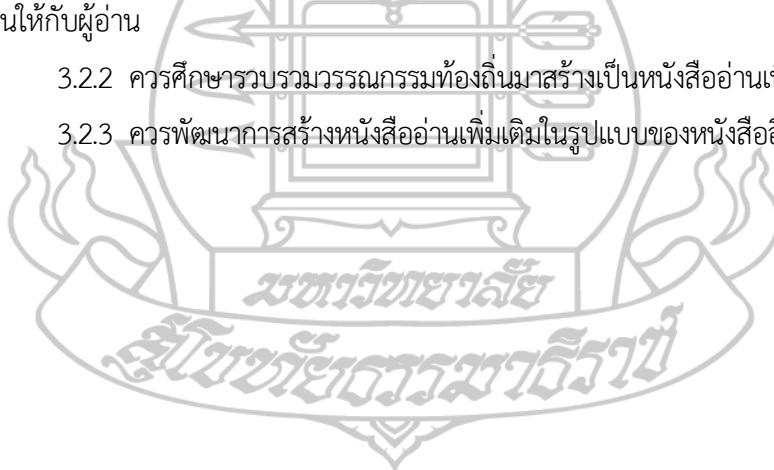
3.1.4 หนังสือเล่มนี้สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย โดยการบูรณาการทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามธรรมชาติของวิชาภาษาไทย

3.2 ข้อเสนอแนะในการสร้างหนังสือครั้งต่อไป

3.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมินามของสถานที่ต่าง ๆ ยังมีอีกเป็นจำนวนมาก ผู้สร้างหนังสือควรให้ความสนใจและศึกษาภูมินามของสถานที่ต่าง ๆ ในแต่ละท้องถิ่น เพื่อปลูกจิตสำนึกความภาคภูมิใจ และรักท้องถิ่นให้กับผู้อ่าน

3.2.2 ควรศึกษารวบรวมวรรณกรรมท้องถิ่นมาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมในครั้งต่อไป

3.2.3 ควรพัฒนาการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการจัดการเรียนรู ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กฤษณา คิตติ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการประเมินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ* [ดุชนิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัญญาพร แก้วรักษา. (2552). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องสระแก้ว เมืองนาอายุ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชัยมงคลวิทยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว* [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กาญจนา เชื้อมศรีจันทร์. (2552). *ความสำคัญของการอ่าน*. <http://thaigoodview.com/>
- กานตมณี ศักดิ์เจริญ. (2546). *วิธีอ่านหนังสือและการอ่านหนังสือให้ฟัง*. ใน *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. หน้า 83-97. โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กุกษา แสงเดช และอุไร สุขรัตน์. (2545). และวินัย รอดจ่าย. (2547). *หนังสือส่งเสริมการอ่าน: คู่มือ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับประถมศึกษา*. สำนักพิมพ์ แม็ค.
- ขวัญใจ เลิศฤทธิ์วิมานแมน. (2553). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องภูมินามอำเภอพระประแดง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จารุรัตน์ คุ้มรักษ์. (2548). *การศึกษาวิเคราะห์ภูมินามในอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี* [สารนิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จินตนา ไบกาชุย. (2542). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. สุวีริยาสาส์น.
- จิรัฐ เจริญราษฎร์. (2525). *ภาษากวย (ส่วย) ที่จังหวัดสุพรรณบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจด็จ คชฤทธิ์. (2554). *เด็กกับหนังสือ*. บ้านหนังสือ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การทำหนังสือสำหรับเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ศิลปะบรรณาการ.
- ชัชวาล สิงหาทอง. (2547). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องภูมินามอำเภอด่านช้างสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองหอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ณัฐพร จาดยางโพน. (2556). *บทสังเคราะห์วิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคเหนือ*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทางวัฒนธรรม สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก.
- ทศพร แสงรื่น. (2562). *การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องภูมินามจังหวัดอุทัยธานีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุทัยธานี* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไทยตำบลดอทคอม. (2562). ข้อมูลทั่วไป ตำบล จังหวัดอุทัยธานี. <http://www.thaitambon.com/tambon/อุทัยธานี>
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2536). *ศาสตร์และศิลป์แห่งภาษา*. ประสานการพิมพ์.
- ปฐม หงส์สุวรรณ. (2550). *กาลครั้งหนึ่ง ว่าด้วยตำนานกับวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2556). *นานมาแล้ว มีเรื่องเล่า นิทาน ตำนาน ชีวิต*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์ศักดิ์ คนขยัน. (2552). *การศึกษาอัตลักษณ์ที่ปรากฏในนิทานไทใหญ่อำเภอแม่เมาะจังหวัดเชียงใหม่* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2549). *ภูมิศาสตร์-พจนานุกรม*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ์. (2531). *ภูมินามการตั้งถิ่นฐานหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์รูปแบบทางภูมิศาสตร์ของนามทั่วไป*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภิญญาพร นิตยะประภา. (2534). *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก*. โอเดียนสโตร์.
- มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์. (2548). *อ่านเป็น : เรียนก่อน-สอนเก่ง*. นามมีบุ๊คส์ พัชลิเคชั่น.
- แมนมาส ขวลิขิต. (2540). *หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน*. จันทรเกษม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542*. นามมีบุ๊คส์ พัชลิเคชั่น.
- รุ่งนภา สกกุลแก้ว. (2550). *ภูมินามในเขตอำเภอบ้านหมี่จังหวัดลพบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เรณู หอมหวาน. (ม.ป.ป.). *ภูมิศาสตร์ชนบท*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิญญูเพ็ญ นามเมืองรักษ์. (2554). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สกลนครบ้านเกิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองหอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- วัฒน์จันต์ ทองเกลียวทวิ. (2555). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ของดีเมืองสรรคบุรีเพื่อเสริมความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สนม ครุฑเมือง. (2550). *การเขียนเชิงวิชาการ*. นิวเสรินคร.
- สนั่น มีขันหมาก. (2537). *เอกสารคำสอนวิชาประถมศึกษา 625 วิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. เท็ดโปรโมชันแอนดแอตเวอร์ไทซิง.
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2548). *หลักนักเขียน*. ต้นอ้อ แกรมมี.
- สมพร จารุณภู. (2544). *การเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก*. โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. (2543). *แนวทางการดำเนินงานพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย*. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. (2550). *ปแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอนกับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551 ก). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551 ข). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานจังหวัดอุทัยธานี. (2562). *หนังสือสมุดภาพเมืองอุทัยธานี*. อุทัยธานีการพิมพ์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). *กลวิธีเพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา* ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาไทย (หน่วยที่ 5, หน้า 5-1 ถึง 5-78). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรัตนา พันธุ์บุปผิ. (2549). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมินามตำบลในจังหวัดชัยนาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสน่ห์ บุญยรักษ์ และทิพย์สุดา นัยทรัพย์. (2542). *ภูมินามจังหวัดพิษณุโลก*. สำนักศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อริษา แยมกมล. *การสอบความรู้ภาษาไทย เทียบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ม.ป.ท.

- อมรา จันทรวง. (2552). *การพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด คุณธรรมนำความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อมรา ชวนขยัน. (2552). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง แหลงเรียนรูในเขตเทศบาล ตำบลหนองขาว* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โอฬาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา. (2551). *ภูมินามของหมู่บ้านในจังหวัดลำปาง*. ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

ชื่อ - สกุล นางสาวกัญญา เจริญสุข

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

ชื่อ - สกุล นางสาวทศพร แสงรื่น

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอนภาษาไทย)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

ชื่อ - สกุล นางชมกัญช กิจแก้ว

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านไร่วิทยา

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชภัฏ

ศธ 0522.16 (บ)/522

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 สิงหาคม 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือ

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวแชมป์ เพ็งอุ้น รหัสนักศึกษา 2602101095 นักศึกษา หลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
หลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้
ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา จังหวัดอุทัยธานี ตามโครงการค้นคว้าอิสระที่แนบมานี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว เพื่อให้เครื่องมือที่
จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สอนวิชาภาษาไทยได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความ
คิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วย
ตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรินาถ แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรนักศึกษา 09-8409-1120

ภาคผนวก ค

แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามบ้านไร่
(ผู้เชี่ยวชาญ)

**แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามบ้านไร่
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุทัยธานี**

คำชี้แจง

พิจารณาคูณค่าของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยการประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกระดับการประเมินจากระดับด้วยการกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน โดยใช้เกณฑ์การตัดสินดังนี้

5	หมายถึง	ดีมาก
4	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	พอใช้
1	หมายถึง	ปรับปรุง

หัวข้อการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ 1. ชื่อเรื่องน่าสนใจ 2. ปกสวยงามกระตุ้นให้เกิดความสนใจอยากอ่าน 3. ขนาดของเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน 4. ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม 5. การพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้อง					
ด้านเนื้อหา 1. การแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนมีความเหมาะสม 2. การดำเนินเรื่องน่าอ่าน ชวนติดตาม 3. ความยาวของเนื้อหาในแต่ละตอนเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน 4. มีการลำดับเนื้อเรื่องตามขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่ายไม่วกวน 5. กิจกรรมท้ายบทช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น					

หัวข้อการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการใช้ภาษา 1. การใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน 2. การใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาษาในการบรรยายเนื้อเรื่อง เมื่ออ่านแล้วเข้าใจชัดเจน 3. การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน 4. ภาษาสละสลวยชวนอ่าน 5. การใช้ภาษาสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อ่าน					
ด้านคุณค่าของหนังสือ 1. นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมินามของจังหวัดอุทัยธานี 2. นักเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ห่วงเห่นในท้องถิ่นของตนมากขึ้น 3. หนังสือเล่มนี้ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ นักเรียน 4. หนังสือเล่มนี้เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านของนักเรียนได้ 5. หนังสือเล่มนี้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน					
ด้านภาพประกอบ 1. ภาพประกอบในเนื้อเรื่องมีความสวยงาม ชวนให้อ่าน 2. ภาพประกอบสื่อความหมายชัดเจน ช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี 3. ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง 4. จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม 5. ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามบ้านไร่

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามบ้านไร่
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุทัยธานี**

คำชี้แจง

พิจารณาคูณค่าของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยการประเมินประเด็นย่อยแต่ละข้อแล้วเลือกกระตบการประเมินจากระดับด้วยการกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน โดยใช้เกณฑ์การตัดสินดังนี้

5	หมายถึง	ดีมาก
4	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	พอใช้
1	หมายถึง	ปรับปรุง

หัวข้อการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์					
1. ชื่อเรื่องน่าสนใจ					
2. ปกสวยงามกระตุ้นให้เกิดความสนใจอยากอ่าน					
3. ขนาดของเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน					
4. ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม					
5. การพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้อง					
ด้านเนื้อหา					
1. การแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนมีความเหมาะสม					
2. การดำเนินเรื่องน่าอ่าน ชวนติดตาม					
3. ความยาวของเนื้อหาในแต่ละตอนเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน					
4. มีการลำดับเนื้อเรื่องตามขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่ายไม่วกวน					
5. กิจกรรมท้ายบทช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น					

หัวข้อการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการใช้ภาษา 1. การใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน 2. การใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาษาในการบรรยายเนื้อเรื่อง เมื่ออ่านแล้ว เข้าใจชัดเจน 3. การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน 4. ภาษาสละสลวยชวนอ่าน					
ด้านคุณค่าของหนังสือ 1. นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมินามของจังหวัดอุทัยธานี 2. นักเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ห่วงแหนในท้องถิ่นของตนมากขึ้น 3. หนังสือเล่มนี้ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ นักเรียน 4. หนังสือเล่มนี้เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะทางการอ่านของนักเรียนได้ 5. หนังสือเล่มนี้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน					
ด้านภาพประกอบ 1. ภาพประกอบในเนื้อเรื่องมีความสวยงาม ชวนให้อยากอ่าน 2. ภาพประกอบสื่อความหมายชัดเจน ช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี 3. ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง 4. จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม 5. ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ตารางแสดงผลการประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามบ้านไร่

โดยผู้เชี่ยวชาญ

**ผลการประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน
เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ โดยผู้เชี่ยวชาญ**

ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านภาพประกอบ และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยใช้มาตราส่วน 5 ระดับ และเกณฑ์การตัดสินใจจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏผล ดังนี้

ตารางภาคผนวกที่ 1.1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการจัดทำรูปเล่ม และการพิมพ์	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. ชื่อเรื่องน่าสนใจ	3					5.00	0.00	มากที่สุด
2. ปกสวยงามกระตุ้นให้เกิดความสนใจ อยากอ่าน	3					5.00	0.00	มากที่สุด
3. ขนาดของเล่มเหมาะสมกับระดับชั้น และวัยของผู้อ่าน	3					5.00	0.00	มากที่สุด
4. ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม	2	1				4.66	0.47	มากที่สุด
5. การพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้อง		3				4.00	0.00	มาก
รวม	11	4				4.73	0.09	มากที่สุด

จากตารางภาคผนวกที่ 1.1 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) โดยในรายละเอียดพบว่าชื่อเรื่องน่าสนใจ

ปกสวยามกระตุ้นให้เกิดความสนใจอยากอ่าน และขนาดของเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้่าน มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) และการพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้องมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางภาคผนวกที่ 1.2 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้านเนื้อหา	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. การแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนมีความเหมาะสม		3				4.00	0.00	มาก
2. การดำเนินเรื่องน่าอ่าน ชวนติดตาม		3				4.00	0.00	มาก
3. ความยาวของเนื้อหาในแต่ละตอนเหมาะสมกับวัยของผู้่าน	3					5.00	0.00	มากที่สุด
4. มีการลำดับเนื้อเรื่องตามขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่ายไม่วกวน	1	2				4.33	0.47	มาก
5. กิจกรรมท้ายบทช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น		3				4.00	0.00	มาก
รวม	4	11				4.26	0.09	มาก

จากตารางภาคผนวกที่ 1.2 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านเนื้อหาที่มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.26$) โดยในรายละเอียดพบว่าความยาวของเนื้อหาในแต่ละตอนเหมาะสมกับวัยของผู้่านมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) มีการลำดับเนื้อเรื่องตามขั้นตอน อ่านแล้วเข้าใจง่ายไม่วกวนมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.33$) และการแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนมีความเหมาะสม การดำเนินเรื่องน่าอ่าน ชวนติดตาม กิจกรรมท้ายบทช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางภาคผนวกที่ 1.3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านการใช้ภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการใช้ภาษา	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. การใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน		3				4.00	0.00	มาก
2. การใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาษาในการ บรรยายเนื้อเรื่อง เมื่ออ่านแล้วเข้าใจ ชัดเจน	1	2				4.33	0.47	มาก
3. การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของ ผู้อ่าน	1	2				4.33	0.47	มาก
4. ภาษาสละสลวยชวนอ่าน	2	1				4.66	0.47	มากที่สุด
5. การใช้ภาษาสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้อ่าน	2	1				4.66	0.47	มากที่สุด
รวม	6	6				4.40	0.38	มาก

จากตารางภาคผนวกที่ 1.3 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านการใช้ภาษา มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.40$) โดยในรายละเอียดพบว่าภาษาสละสลวยชวนอ่านและการใช้ภาษาสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อ่าน มีเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) การใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาษาในการบรรยายเนื้อเรื่อง เมื่ออ่านแล้วเข้าใจชัดเจนและการใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน มีเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.33$) และการใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจนมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางภาคผนวกที่ 1.4 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านคุณค่าของหนังสือ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้านคุณค่าของหนังสือ	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของอำเภอบ้านไร่	3					5.00	0.00	มากที่สุด
2. นักเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ห่วงแหนในท้องถิ่นของตนมากขึ้น	3					5.00	0.00	มากที่สุด
3. หนังสือเล่มนี้ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่นักเรียน	2	1				4.66	0.47	มากที่สุด
4. หนังสือเล่มนี้เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะทางการอ่านของนักเรียนได้	3					5.00	0.00	มากที่สุด
5. หนังสือเล่มนี้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	3					5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	14	1				4.93	0.09	มากที่สุด

จากตารางภาคผนวกที่ 1.4 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านคุณค่าของหนังสือมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$) โดยในรายละเอียดพบว่านักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของอำเภอบ้านไร่ นักเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ห่วงแหนในท้องถิ่นของตนมากขึ้น หนังสือเล่มนี้เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะทางการอ่านของนักเรียนได้ และหนังสือเล่มนี้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และหนังสือเล่มนี้ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ นักเรียน มีเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$)

ตารางภาคผนวกที่ 1.5 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านภาพประกอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้านภาพประกอบ	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. ภาพประกอบในเนื้อเรื่องมีความสวยงามชวนให้อยากอ่าน		2	1			3.66	0.47	มาก
2. ภาพประกอบสื่อความหมายได้ชัดเจนช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น		3				4.00	0.00	มาก
3. ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง	2	1				4.66	0.47	มากที่สุด
4. จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม	2	1				4.66	0.47	มากที่สุด
5. ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	2	1				4.66	0.47	มากที่สุด
รวม	6	8	1			4.33	0.38	มาก

จากตารางภาคผนวกที่ 1.5 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านภาพประกอบมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.33$) โดยในรายละเอียดพบว่าภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) ภาพประกอบสื่อความหมายได้ชัดเจน ช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.00$) และภาพประกอบในเนื้อเรื่องมีความสวยงาม ชวนให้อยากอ่าน มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.66$)

ตารางภาคผนวกที่ 1.6 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยรวม โดยผู้ผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย
1. ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์	4.73	0.44	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา	4.26	0.44	มาก
3. ด้านการใช้ภาษา	4.40	0.49	มาก
4. ด้านคุณค่าของหนังสือ	4.93	0.25	มากที่สุด
5. ด้านภาพประกอบ	4.33	0.60	มาก
รวม	4.53	0.44	มากที่สุด

จากตารางภาคผนวกที่ 1.6 สรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณค่า และประโยชน์แก่นักเรียน ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.73$) ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.26$) ด้านภาพประกอบ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) ด้านการใช้ภาษา อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) โดยภาพรวมสรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$)

ภาคผนวก ฉ

ตารางแสดงผลแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน

เรื่อง ภูมินามบ้านไร่

**ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน
เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่**

ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามนักเรียน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านภาพประกอบ และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยใช้มาตราส่วน 5 ระดับ และเกณฑ์การตัดสินใจจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ภูมินามอำเภอบ้านไร่ โดยการสอบถามนักเรียน ปรากฏผล ดังนี้

ตารางภาคผนวกที่ 2.1 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ โดยนักเรียน

ด้านการจัดทำรูปเล่ม และการพิมพ์	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. ชื่อเรื่องน่าสนใจ	9	1				4.90	0.30	มากที่สุด
2. ปกสวยงามกระตุ้นให้เกิดความสนใจ อยากอ่าน	10					5.00	0.00	มากที่สุด
3. ขนาดของเล่มเหมาะสมกับระดับชั้น และวัยของผู้อ่าน	8	2				4.80	0.40	มากที่สุด
4. ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม	5	5				4.50	0.50	มาก
5. การพิมพ์ตัวสะกด กாரันต์ ถูกต้อง	2	8				4.20	0.40	มาก
รวม	34	16				4.68	0.32	มากที่สุด

จากตารางภาคผนวกที่ 2.1 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) โดยในรายละเอียดพบว่าปกสวยงามกระตุ้นให้เกิดความสนใจอยากอ่าน มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ชื่อเรื่องน่าสนใจ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ขนาดของเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.50$) และการพิมพ์ตัวสะกด การันต์ถูกต้อง มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.20$)

ตารางภาคผนวกที่ 2.2 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านเนื้อหา โดยนักเรียน

ด้านเนื้อหา	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. การแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนมีความเหมาะสม	1	9				4.10	0.30	มาก
2. การดำเนินเรื่องน่าอ่าน ชวนติดตาม	4	6				4.40	0.49	มาก
3. ความยาวของเนื้อหาในแต่ละตอนเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน	9	1				4.90	0.30	มากที่สุด
4. มีการลำดับเนื้อเรื่องตามขั้นตอนอ่านแล้วเข้าใจง่ายไม่วกวน	5	4	1			4.40	0.66	มาก
5. กิจกรรมท้ายบทช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น	8	1	1			4.70	0.64	มากที่สุด
รวม	27	21	2			4.50	0.48	มาก

จากตารางภาคผนวกที่ 2.2 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านเนื้อหาที่มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.50$) โดยในรายละเอียดพบว่าความยาวของเนื้อหาในแต่ละตอนเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) กิจกรรมท้ายบทช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) การดำเนินเรื่องน่าอ่าน ชวนติดตามและมีการลำดับเนื้อเรื่องตามขั้นตอนอ่านแล้วเข้าใจง่ายไม่วกวน มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.40$) และการแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนมีความเหมาะสมมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.10$)

ตารางภาคผนวกที่ 2.3 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านการใช้ภาษา
โดยนักเรียน

ด้านการใช้ภาษา	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. การใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน		10				4.00	0	มาก
2. การใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาษาในการ บรรยายเนื้อเรื่อง เมื่ออ่านแล้วเข้าใจ ชัดเจน		10				4.00	0	มาก
3. การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของ ผู้อ่าน	10					5.00	0	มากที่สุด
4. ภาษาสละสลวยชวนอ่าน	10					5.00	0	มากที่สุด
5. การใช้ภาษาสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้อ่าน	9	1				4.90	0.30	มากที่สุด
รวม	29	21				4.58	0.06	มากที่สุด

จากภาคตารางผนวกที่ 2.3 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านการใช้ภาษา มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) โดยในรายละเอียดพบว่าการใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านและ ภาษาสละสลวยชวนอ่าน มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) การใช้ภาษาสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ผู้อ่าน มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.90$) การใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจนและการใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาษาใน การบรรยายเนื้อเรื่อง เมื่ออ่านแล้วเข้าใจชัดเจน มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางภาคผนวกที่ 2.4 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านคุณค่าของหนังสือโดยนักเรียน

ด้านคุณค่าของหนังสือ	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของอำเภอบ้านไร่	7	3				4.70	0.46	มากที่สุด
2. นักเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ห่วงแทนในท้องถิ่นของตนมากขึ้น	5	5				4.50	0.50	มาก
3. หนังสือเล่มนี้ช่วยเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมให้แก่ นักเรียน	5	5				4.50	0.50	มาก
4. หนังสือเล่มนี้เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้าง และพัฒนาทักษะทางการอ่านของนักเรียนได้	6	4				4.60	0.49	มากที่สุด
5. หนังสือเล่มนี้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	5	5				4.50	0.50	มาก
รวม	28	22				4.56	0.49	มากที่สุด

จากตารางภาคผนวกที่ 2.4 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านคุณค่าของหนังสือ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) โดยในรายละเอียดพบว่านักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของอำเภอบ้านไร่ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) หนังสือเล่มนี้เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะทางการอ่านของนักเรียนได้ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) นักเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ห่วงแทนในท้องถิ่นของตนมากขึ้น หนังสือเล่มนี้ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ นักเรียน และหนังสือเล่มนี้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.50$)

ตารางภาคผนวกที่ 2.5 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านด้านภาพประกอบ
โดยนักเรียน

ด้านภาพประกอบ	ระดับการประเมิน					$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. ภาพประกอบในเนื้อเรื่องมีความ สวยงาม ชวนให้อยากอ่าน	1	5	4			3.70	0.64	มาก
2. ภาพประกอบสื่อความหมายได้ ชัดเจน ช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น	1	9				4.10	0.30	มาก
3. ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อ เรื่อง	1	9				4.10	0.30	มาก
4. จำนวนภาพประกอบมีความ เหมาะสม	6	4				4.60	0.49	มากที่สุด
5. ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	2	8				4.20	0.40	มาก
รวม	11	35	4			4.14	0.43	มาก

จากตารางภาคผนวกที่ 2.5 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับด้านภาพประกอบมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.33$) โดยในรายละเอียดพบว่า จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.20$) ภาพประกอบสื่อความหมายได้ชัดเจน ช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้นและภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.10$) และภาพประกอบในเนื้อเรื่องมีความสวยงาม ชวนให้อยากอ่าน มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.70$)

ตารางภาคผนวกที่ 2.6 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยรวม โดยนักเรียน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย
1. ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์	4.68	0.47	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา	4.56	0.50	มากที่สุด
3. ด้านการใช้ภาษา	4.58	0.49	มากที่สุด
4. ด้านคุณค่าของหนังสือ	4.56	0.50	มากที่สุด
5. ด้านภาพประกอบ	4.21	0.46	มาก
รวม	4.51	0.48	มากที่สุด

จากตารางภาคผนวกที่ 2.6 สรุปได้ว่านักเรียนเห็นว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณค่าและประโยชน์ ด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ ด้านการใช้ภาษาและด้านเนื้อหา ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และด้านภาพประกอบ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยภาพรวมสรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$)

This is Mendeley biography

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวแชมป์ เพ็งอ่อน
วัน เดือน ปี เกิด	14 สิงหาคม 2529
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 80/1 ม. 2 ต.ทัพหลวง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี 61140
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ประวัติการทำงาน	ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

